

informativni

glasilo ravenških železarjev

fuzinar

Leto XXIV

Ravne na Koroškem, 14. decembra 1987

St. 12

*Srečno,
zdravo
in uspešno
leto 1988*

ŽELIMO
VSEM DELAVCEM
IN NJIHOVIM
DRUŽINAM

SAMOUPRAVNI ORGANI
IN DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE
ŽELEZARNE RAVNE

Hitreje in boljše

Zaključujemo poslovno leto 1987, ki je bilo v svojem bistvu zelo raznoliko. To ugotovimo, če naredimo analizo prek celega leta.

Pogoji gospodarjenja so se slabšali, inflacija se je neusmiljeno večala, začelo je zmanjkovati naročil za nekatere temeljne organizacije. Na splošno ni bilo dobro. Krmariti tako velik sistem, kot je Železarna Ravne, je bilo čedalje težje. Potrebni so bili novi prijemi, dodatno opozarjanje in

no otežuje hitrejši razvoj na vseh področjih dela.

Čas je takšen, da bo treba pri našem delu dosegati absolutno kvaliteto. V zmoti je tisti, ki misli, da se mora kvaliteta zahtevati samo v proizvodnji. Takšno mišljenje nujno dovede do stagnacije in v končni fazi tudi do propada. Proizvodnja je posledica neklih dejavnosti, na primer razvoja, pa še česa drugega. Če je razvoj nekvalitetno zastavljen in slabo uresničen, kako lahko po-

iskati in zahtevati absolutno kvaliteto.

Kakšno bo leto 1988? Preveč je še neznan, da bi lahko izdelali dobro in uporabno oceno. Eno je prav gotovo; če bomo odpravili slabosti, ki so ovirale naše delo v letu 1987, bomo uspeli. Za uspeh je potrebno znanje in vztrajnost pri delu, za oboje pa je potrebna kakovost.

Bolj se moramo ozirati po razvitih deželah. Ne, da bi sprejemali njihovo ideologijo, temveč da se primerjamo glede na dosežene rezultate in standard. Znotraj našega sistema socialističnega samoupravljanja pa moramo odpraviti slabosti in napake, ki so ovira, da ne dosegamo takšnih rezultatov. Sprostiti je potrebno ustvarjalne sile, jih motivirati za delo, ustrezno nagraditi in jim dati primerno mesto v družbi. Zavedati se moramo, da živimo od rezultatov svojega dela,

ne od govoričenj in nepotrebnih sestankovanj.

Za ustvarjalno delo namenjena ga časa ne smemo žrtvovati za nepotrebno besedičenje. Vsak dober gospodar na vasi ve, da je mlatenje prazne slame nepotrebno, celo nekoristno delo. Zaradi tega tudi pri našem delu odpravimo takšna nekoristna opravila. Tudi ta nas utrujajo, često celo bolj kot ustvarjalno in inovativno, visoko kakovostno opravilo.

Če bomo upoštevali navedeno, si lahko zaželimo, da bomo šli v novem letu 1988 hitreje v razvoj, da bomo boljši pri našem delu in zato bo ustvarjena nova vrednost trdnjša in trajnejša podlaga naši materialni osnovi in dobri socialni varnosti.

Jože Žunec,
predsednik poslovnega
odbora
Železarne Ravne

Jože Žunec

ukrepanje za čimboljše varčevanje vseh vrst stroškov od materialov in energije do živega dela.

Prihajala so vedno nova negativna presenečenja. Vhodi so zahtevali vedno več stroškov, plasman naših izdelkov pa ni sproti nevtaliziral slabšega stanja oziroma večanja stroškov. Slabšanje stanja je zahtevalo večje napore pri povečanju naše produktivnosti oziroma izkoriščanja proizvodnih in strokovnih kapacitet, boljše kvaliteto izdelkov in odpravo vseh ostalih slabosti do organizacijskih. Če pogledamo kritično in realno, nismo izkoristili vseh možnosti.

Resnično je mnogo zunanjih vzrokov, vendar zelo veliko je naših, notranjih. Obvladovanje teh nam lahko zagotovi boljši položaj v panogi, dobro socialno varnost, hitrejši razvoj in višji standard. Ravenski železarji smo kleni in dovolj strokovno usposobljeni, da lahko samozavestno gledamo v prihodnost. Treba pa bo vložiti v naše delo več vztrajnosti in trdnjše volje za spreminjanje stanja.

Naša organizacija je v mnogočem zastarela, ni prilagojena novim možnostim, nekako individualizirana je. Naše gledanje je preveč proizvodno, prehitro se zadovoljimo z rezultati svojega dela. Inovativnost še ne sledi nekim večjim revolucionarnim in hitrim prilagajanjem, vse je preveč počasno in nedosledno. Prav naša nedoslednost pri izvajanju posameznih del in nalog nam bistve-

tem v končni fazi, v proizvodnji kvalitetno delamo takšne izdelke, ki bodo konkurenčni povsod po svetu?

Če smo v zadnjem obdobju imeli manjši predaht pri izvozu, je sedaj postalo jasno, da moramo v precej večji izvoz, predvsem naših finalnih izdelkov, ki morajo postati konkurenčni na najzahtevnejših tržiščih. Kako bomo to dosegli? Uvedli bomo absolutno kvaliteto v vse niti našega življenja in dela. Med drugim tudi kvaliteto v izkoriščanje predvidenega časa za opravljanje dela. Mislili bomo tržno. Nudili bomo kupcu tisto, kar hoče, in v roku, ki ga želi.

V kolektivu je treba vzpodbuditi in stimulirati dejavnosti, ki bodo vplivale na dosledno uresničanje vseh postavljenih ciljev, ki pa morajo biti realni. In če to bo, ne more biti notranjih vzrokov za nedoseganje. Poleg pravičnega stimuliranja, najboljše organiziranosti v danih pogojih, je za doseganje ciljev potreben nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov, ki bodo temeljili na enakopravnosti vseh dejavnikov. Takšen pristop bo omogočil tudi enakomeren in skladen razvoj vseh temeljnih organizacij. Zagotovitev kvalitetnega in učinkovitega samoupravljanja je nujno in nenadomestljivo dejanje v naših pogojih dela za boljši jutri. Vsekakor pa so za kvalitetno samoupravno odločanje potrebne strokovne podlage, ki jih lahko pripravijo le strokovno usposobljeni delavci. Tudi tu moramo

ZAUPAJMO V LASTNO ZNANJE, PRIDNE ROKE IN MEDSEBOJNO SODELOVANJE

Letošnje leto smo pričeli z interventnimi zakoni in omejevanji. Izredno so se poslabšali pogoji poslovanja. Razmere v gospodarstvu in znotraj kolektiva se nenehno slabšajo. Skozi vse leto smo vlagali velike napore za doseganje boljših rezultatov, večje produktivnosti ter za zmanjšanje izmečka in materialnih stroškov, da bi dosegli čim večje osebne prejemke.

Žal nam je veliko teh naporov izničila inflacija, ki se je nika-

Zato nas v naslednjem letu čakajo tri glavne naloge.

Prva je izboljšanje kvalitete na vseh nivojih, tako pri strojih kot v vodstvih. Druga je izboljšati sedanjo organiziranost železarne. Tretja pomembna naloga pa je izboljšanje medsebojnih odnosov. Kajti le z dobrimi medsebojnimi odnosi, z zaupanjem in sodelovanjem bomo v prihodnjih letih lahko uspešno krmarili skozi probleme, ki nam ji bo prinašal čas.

Branko Kaker

kor ne znamo lotiti s pravega konca, da bi končno tudi naši napor obrodili sadove. Za nastalo stanje ne gre kriviti samo zunanjih vplivov, ker imamo tudi znotraj še dovolj dela, da pospravimo stvari na svoje mesto. Vendar vsi ti slabi trendi v nas ne bi smeli zbuditi občutka nemoči in brezizhodnosti. Dokler imamo lastno znanje in pridne roke, bomo o svoji usodi odločali sami.

Zato vsem delavcem ob prehodu v novo leto želim uspešno uresničevanje vseh ciljev, ki so si jih zastavili za naslednje leto, tako družbenih kot osebnih. Da bi v novem letu trdnje sodelovali, kajti s skupnimi močmi bomo težave lažje premagovali.

Branko Kaker,
predsednik sindikata
Železarne Ravne

Jubilanti dela '87

Naša dežela je izpričano naklonjena praznovanju obletnic. Višje ko so, raje jih imamo. Ponosni smo na vse, kar je nastalo pred davnim časom in še zmeraj živi ter deluje, vseeno, ali gre za Trubarja in slovensko književnost ali za Železarno Ravne, njene godbenike in gasilce, za osebnost ali delovne jubileje.

Nasprotno tej močno izraženi težnji po kontinuiteti, stabilnosti, zanesljivosti, vztrajnosti, ustaljenosti in zvestobi je prav tako znano in uveljavljeno načelo mandata, torej na časovno obdobje omejenega opravljanja pomembnih in odgovornih del. Ta izhaja iz podmenega, da se celo najboljši med najboljšimi v določenem času zaradi intenzivnega dela izpraznijo, da iztrošijo originalnost in svežino ter se morajo v dobro skupnosti, ki jim je zaupala visok položaj, spet umakniti z njega.

V Železarni Ravne vsako leto proslavljamo jubilarne dela in jim čestitamo, medtem ko dela ljudi, ki jim je potekel mandat, običajno

niti ne analiziramo, še manj ga hvalimo. Veliko iskrenih, prijaznih in lepih besed smo že napisali našim slavlencem, saj po čustveni plati drugače tudi ni mogoče: tisti, ki vztraja v dobrem in slabem pri istem delu, je zmeraj vreden spoštovanja in občudovanja — pred desetimi leti enako kot lani, letos in prihodnje leto.

Prinaša pa novi čas nove naloge. Privajamo se misli o večji gibljivosti in večstranski uporabnosti ljudi, o takšnem tipu delavca-strokovnjaka, ki bo lahko nekaj let dobro in predano opravljal eno delo, a če bo treba, se bo zaradi svojega znanja lahko prilagodil tudi drugemu, ki mu bo čez čas prav tako kos kakor prejšnjemu. Vse pa znotraj iste delovne organizacije in v njeno ter svoje dobro.

Takšna utegne biti pot prihodnjih, danes še mladih rodov naših jubilarov dela.

(Podatke je dala kadrovska služba)

30-LETNI JUBILANTI DELA V LETU 1987

TOZD JEKLARNA

Anton HABJANIČ
Ivan FERK II.
Alojz SKRLOVNIK
Jakob ROŽIČ

TOZD JEKLOLIVARNA

Karel KOTNIK
Jože SKLEDAR
Mirko DROFENIK
Ivan HARTMAN II.
Marjeta LEPEJ
Peter OŠLOVNIK
Anton PICEJ
Nikola RISTIČ
Ivanka ZALOŽNIK
Magdalena STIMNIKAR

TOZD VALJARNA

Herman DRETNIK
Alojz RAČNIK
Mihael JAMER
Vinko PRIJANOVIČ
Maks POBERŽNIK
Martin KRAJČIČ
Franc ROŽIČ

TOZD KOVAČNICA

Ivan BOHNEC
Vinko ŠULER I.
Alojz VOLMAJER
Andrej KOTNIK
Franc KREVIH
Alojz KRIVOGRAD I.
Ivan KRIVEC II.
Jože GRILC

TOZD JEKLOVLEK

Jože PRAPER
Mirko GLAVICA

TOZD ORODJARNA

Štefan MEŠNJAK

TOZD STROJI IN DELI

Anton PLIMON
Franc KEP
Alojzija ČRESLOVNIK
Alojz LEČNIK
Marija HOVNIK I.
Vinko VESELIČ
Franc PUDGAR
Adolf PUSTOSLEMŠEK
Ivan SMREČNIK
Jakob PEŠL
Peter PODSTENSEK

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

Branko SREBRE
Jože KOLAR

Ivan FRANC

Marija POTOČNIK-LEBAR

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Leopold RAZDEVŠEK I.
Božidar FILIP
Peter PŠENIČNIK
Marjeta MLAČNIK
Anton FRANC
Pavla POKERŠNIK

TOZD VZMETARNA

Oto ŠNABL
Drago FRANC
Ivan MIHELIČ

TOZD ENERGIJA

Ana KOS

TOZD ETS

Vinko KAISER
Franc STRGAR
Anton JAMNIK

TOZD TRANSPORT

Stanko KOTNIK I.
Egidij SVETINA

TOZD TRO

Angela HIP
Alojz LESKOVEC
Danica MUDROVČIČ

TOZD SGV

Alojz SCHULLER
Janez HAJNŽE
Štefan PEČNIK I.
Emilija KRUSIČ
Stanko RIHTER
Franc CEHNER I.
Jože HABER
Dominik NABERNIK
Anton TOMINC
Jože KRIVEC II.

TOZD PII

Boža KURNIK

TOZD RPT

Apolonija GOLOB
Vida ROŽANC
Ivanka HRASTNIK
Peter KREBS I.
Jožef REK

TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

Milan PAVIČ, dipl. inž.
Marija REK I.
Anica LEČNIK
Jože FRANC

Anica PUDGAR

Jože KORDEŽ

TOZD KOMERCIALA

Marjan ŽERDONER
Filip MARIN
Monika PLESTENJAK
Franc FERLIN
Ivan LEDINEK I.
Franc BOŠTJAN
Avgust ERJAVEC
Stanislav PRIKERŽNIK
Adolf MEZNARC

DS ZA RAČUNOVODSTVO

Marija ARCET

DS KSZ

Alojzija ŠTORNİK
Milan ZAFOSNIK
Marija JELEN I.
Vinko MERKAC I.
Ivan PISAR

DS PFS

Antonija KREBS
Rozika ŽAGAR

TOZD TEŽKI STROJNI DELI

Jože HORVAT

TOZD MONTER

Miloš JUVAN

Jubilanti dela v letu 1987

TOZD - DS	10 let	20 let	30 let	Skupaj
JEKLARNA	13	4	4	21
JEKLOLIVARNA	11	3	10	24
VALJARNA	13	5	7	25
KOVAČNICA	8	3	8	19
JEKLOVLEK	1	2	2	5
KALILNICA	3	1	-	4
ORODJARNA	5	-	1	6
STROJI IN DELI	16	8	11	35
INDUSTRIJSKI NOŽI	2	4	4	10
PNEVMATIČNI STROJI	11	3	6	20
VZMETARNA	3	3	3	9
ENERGIJA	7	2	1	10
ETS	8	4	3	15
SGV	6	8	10	24
TRANSPORT	1	-	2	3
REZALNO ORODJE	10	6	3	19
KOVINARSTVO	10	1	-	11
ARMATURE	2	1	-	3
PII	1	1	1	3
RPT	9	5	5	19
KOMERCIALA	3	2	9	14
KONTROLA KAKOVOSTI	3	4	6	13
DRUŽBENI STANDARD	4	-	-	4
DS ZA RAČUNOVODSTVO	1	-	1	2
DS ZA GOSPODARJENJE	1	1	-	2
DS KSZ	4	1	5	10
DS PFS	1	-	2	3
TEŽKI STROJNI DELI	6	1	1	8
MONTER	4	11	1	16
SKUPAJ:	167	84	106	357

Naše delo v oktobru

Plan skupne proizvodnje smo v oktobru dosegli 96 odst., v kumulativu 91,3 odst. Za 11.388 t prodanih izdelkov smo iztržili 14,24 milijarde din, od tega na domačem trgu 9028 t, ali 11,95 milijarde din. Izvozili smo 2360 t ali za 2,29 milijarde din. Za to smo dobili 2,32 milijona \$, od tega na konvertibilnem trgu 1,95 milijona \$.

ZNAČILNOSTI PROIZVODNJE

Jeklarna je presegla dvanajstino letnega plana za 7 odst., za operativnim planom pa zaostala 6,1 odst. Plan ni bil dosežen zaradi pomanjkanja naročil v Jeklolivarni. Glavni problem v proizvodnji je bilo izklapljanje elektro energije ter strojna popravila zaradi dotrajanih naprav. Poleg tega je čiščenje priprave vložka povzročilo izredno veliko število napaknih raztalitev. Nedoslednosti pri zbiranju in grupiranju ostankov jekla pri proizvodnji v železarni se vedno bolj odražajo na kakovosti raztalitev v Jeklarni. Potrebna bo ponovna akcija, najbolj kritični so ostružki vseh vrst in v vseh obratih, ki jih proizvajajo.

V Jeklolivarni so dosegli plan skupne proizvodnje 78,6 odst. Vzrok je še vedno pomanjkanje primerne asortimenta in naročil za kaluparski stroj — peskomet in formarski avtomat. Ze od avgusta naprej obratujejo na peskometu namesto v treh v dveh izmenah in na formarskem avtomatu namesto v dveh na eno izmeno. Tako kritično stanje povzroča tudi zmanjševanje zalog surove litine, kar v posameznih fazah že ovira normalno proizvodnjo, pojavlja pa se tudi višek delovne sile.

Valjarna je dosegla plan 92,5 odst., pri gredicah pa ga je presegla za 9,1 odst. Zaostali so pri srednjih profilih za 28,9 odst. in lahkih profilih za 33,1 odst. Največji delež zastojev predstavlja pomanjkanje ustreznega vložka in ogrevanje visoko legiranih jekel. Delež visoko legiranih jekel znaša na srednji progi 12 odst., na lahki pa 45 odst.

Ob velikem pomanjkanju naročil v Kovačnici (kovaški stroj je bil brez dela 14 dni) so plan dosegli le 77,4 odst. Pri odpremi manjka v glavnem interna. Vse več je tudi primerov, da kupci izdelane robe nočejo prevzeti. Naročil je vedno manj in stanje se še slabša iz meseca v mesec. Nekoliko boljše je pri utopnih odkovkih, vendar tu primanjkuje vložka. Narasel je izmeček, vendar je še vedno v mejah normale. Dostava ingotov iz Jeklarn je potekala zadovoljivo, še vedno pa ostaja problem čiščenja ingotov.

V Jeklovleku so plan dosegli 72,8 odst. Za planom so zaostali na vseh oddelkih. Tako pri vlečenem jeklu za 21,4 odst., luščenem 33,9 odst., brušenem 4,2 odst. in vlečeni žici 46 odst. Vzrok je predvsem pomanjkanje naročil, delno pa je bila motena tudi dostava vložka.

Od mehansko predelovalnih tozdov so plan presegli le Pnevmatični stroji za 5,4 odst., Vzmetarna 3,5 odst., Kovinarstvo 10,8 odst. in Monter 2,1 odst. V skoraj vseh ostalih tozdih so za planom zaostali predvsem zaradi pomanjkanja naročil.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Za količinskim planom na domačem trgu smo zaostali 10,5 odst., vrednostnega pa smo presegli za 6,7 odst. Po posameznih tozdih je bil količinski plan presežen le v Valjarni za 4,3 odst., Pnevmatičnih strojih 6,8 odst. in Monterju 6,5 odst. V tozdih primanjkuje naročil, ponekod samo na nekaterih oddelkih, v Jeklovleku za vlečeno žico, v Orodjarni za orodne plošče, v Strojih in delih za obdelane ulitke in odkovke. Precej bolj kritično pa postaja v Jeklolivarni in Kovačnici.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V oktobru je znašal izkoristek delovnega časa 82,02 odst., odsotnosti 17,98 odst. in so bile razdeljene takole:

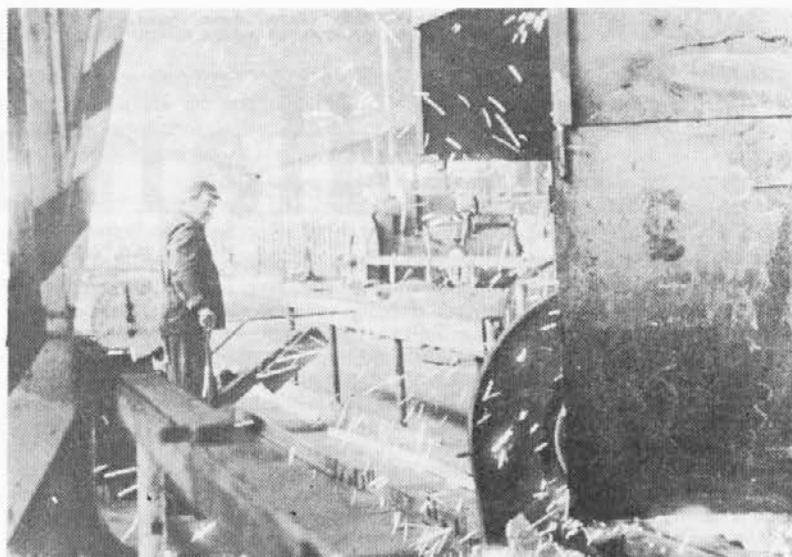
— letni dopust	7,77 %
— izredno plačani dopust	0,54 %
— službena potovanja	0,56 %
— boleznine	7,79 %
— druge plačane odsotnosti	1,18 %
— neplačane odsotnosti	0,14 %

skupaj 17,98 %

— ure v podaljšanem delovnem času	2,03 %
-----------------------------------	--------

UVOZ

Oskrba z A materiali je bila v oktobru dobra, uvoz pa je v glavnem potekal prek kooperacij, kjer imamo (razen pri kooperaciji R. Schmidt) pozitiven saldo. Težave smo imeli le pri dobavi prek kooperacije SM Stahlmashinen, kjer se partner ne drži dogovorov o izrabi subliterantov in dobavnih rokih. Iz tega sle-

Na žagi

dijo tudi zamude pri dobavah reprodromateriala za stiskalnice. V oktobru smo od sozda Slovenske železarne dobili obračun EDP in DPRP, na osnovi česar smo lahko prijavili nekaj poslov uvoza — predvsem za rezervne dele.

Še vedno pa niso izvršena plačila za namensko proizvodnjo prek NB — vojni servis Beograd. Tujini dolgujemo okoli 350.000 DM in tuji dobavitelji že najavljajo sodno izterjavo dolga.

NABAVA

Ob precejšnjem zmanjšanju zalog smo uspeli ploščad priprave vložka temeljito očistiti rje, zemlje in druge navlake. V nabavi upajo, da se bodo tako povečale možnosti sortiranja materiala po razredih.

Pri nabavi ferolegur so se pojavile večje težave zaradi nestabilnega stanja na tržišču. Največ težav imamo pri aluminiju, predvsem pri Al zvezdah, ker gre skoraj ves v izvoz zaradi boljših cen na zunanem trgu. Kar pa zadeva dobave standardnih legur, smo zaloge precej znižali. Še

vedno pa je problem pri FeCr carburu iz Ruš zaradi vlažnosti.

Dohod pomožnega materiala za proizvodnjo in vzdrževanje je bil zadovoljiv. Nekaj težav je bilo pri termiski dobavi zvarjencev za stiskalnice. S težavami smo se srečali tudi pri nabavi norma delov s področja hidravlike in pnevmatike, ker dobavitelji zaradi relativno majhnih količin in kratkih dobavnih rokov ne morejo termisko izpolnjevati naših zahtev.

Na nekaterih področjih se stanje izboljšuje, saj je trenutno ponudba večja od povpraševanja.

IZVOZ

Plan izvoza smo količinsko dosegli 76,7 odst., v kumulativu 66,4 odst. Od tega na konvertibilnem trgu 78,8 odst. Vrednostno je bil plan dosežen 75,4 odst., od tega na konvertibilnem trgu 86,8 odst., kliring 44,6 odst.

Plan so presegli v Vzmetarni, TRO in Monterju, zelo pa so se mu približali še v Valjarni, Jeklovleku in Industrijskih nožih.

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ		IZVOZ		DOMAČI TRG	
	ton	ton	ton	ton	din	din	g	g	din	din	din	din
oktober	oktober	oktober	oktober	oktober	oktober	oktober	oktober	oktober	oktober	oktober	oktober	oktober
zbir	zbir	zbir	zbir	zbir	zbir	zbir	zbir	zbir	zbir	zbir	zbir	zbir
JEKLARNA	107,0	95,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
JEKLOLIVARNA	78,6	84,2	59,6	74,9	97,7	84,9	43,0	92,7	57,8	85,5	102,2	84,8
VALJARNA	92,5	88,0	98,3	106,6	107,3	101,4	98,5	81,0	131,3	78,5	101,4	107,0
KOVAČNICA	77,4	94,4	82,9	100,5	143,1	115,6	43,0	59,1	60,6	58,2	155,2	124,1
JEKLOVLEK	72,8	76,0	65,5	74,1	73,9	77,2	96,1	66,5	130,1	66,3	63,9	79,2
TEŽKI STROJNI DELI	92,3	90,5	91,9	119,3	106,7	101,2	—	—	—	—	106,7	93,8
ORODJARNA	46,2	88,5	56,4	96,3	78,3	95,3	—	71,1	—	76,5	80,3	95,8
STROJI IN DELI	64,1	83,3	45,9	81,6	75,0	84,7	39,3	73,9	61,2	68,4	78,9	89,3
— NOŽI, BRZOREZ. OROD.	74,1	91,9	71,4	88,1	115,6	96,6	60,2	94,4	86,5	94,0	137,3	98,6
— GREDICE	—	79,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
INDUSTRIJSKI NOŽI	48,1	88,8	71,6	90,2	127,3	99,2	81,8	102,4	114,4	99,5	136,8	99,1
PNEVMATIČNI STROJI	97,2	98,7	103,1	98,9	145,6	108,7	—	87,8	—	88,3	151,2	109,5
VZMETARNA	103,5	98,7	104,2	98,8	153,5	110,6	913,0	764,3	1238,8	784,1	129,0	95,4
T R O	70,7	88,7	80,0	86,3	149,5	114,6	122,6	100,1	163,6	100,4	146,4	117,7
KOVINARSTVO	86,2	82,2	72,5	90,8	93,6	92,9	44,1	67,0	56,8	68,6	94,8	93,7
ARMATURE	64,5	75,6	73,3	87,1	96,9	91,3	61,5	76,4	96,3	78,5	97,5	104,8
BRATSTVO — PILE	73,2	84,1	46,2	130,5	43,7	88,3	—	—	—	—	43,7	88,3
MONTER	102,1	106,7	103,5	107,5	180,9	122,7	186,2	193,1	205,6	226,9	178,5	112,7
KALILNICA	—	—	—	—	194,4	129,6	—	—	—	—	194,4	129,6
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	—	—	—	—	129,5	118,0	—	—	—	—	129,5	117,9
DELOVNA ORGANIZACIJA	96,0	91,3	86,6	98,6	107,0	97,5	75,4	87,3	109,1	86,7	106,7	99,5

ZA BOLJŠI IZKORISTEK TOPLOTE

REGULATOR VSTOPNEGA ZRAKA

Regulator vstopnega zraka (1) v odvisnosti od temperature vode v kotlu dviga (odpira) ali spušča (zapira) loputo zraka (2). Na ta način skrbi za približno konstantno temperaturo kotlovne vode.

Regulator vstopnega zraka je občutljiv mehanski regulacijski element, ki ga vgradimo v kotel šele po izvršenih instalacijskih opravilih. Da bi regulator vstopnega zraka pravilno deloval, ga moramo nastaviti oziroma umeriti. To izvedemo tako:

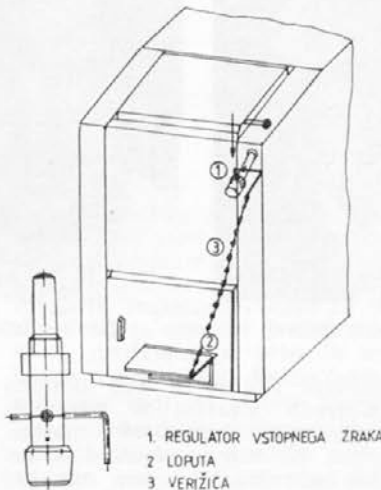
— gumb regulatorja nastavimo na 70°C ali na točko, ki je približno na 3/4 razpona skale,

— verižico (3) zatakemo, kot kaže slika,

— zakurimo, in ko temperatura kotlovne vode doseže 70°C (kontrola s termometrom na plašču kotla), verižico odpnemo in jo ponovno priprnemo tako, da je lo-

puta zraka pri napeti verižici zaprta.

Opazujemo delovanje in po potrebi prestavimo nastavitev.

1. REGULATOR VSTOPNEGA ZRAKA
2. LOPUTA
3. VERIŽICA

DELOVANJE MEŠALNEGA VENTILA

Stalno temperaturo kotlovne vode vzdržuje regulator vstopnega zraka.

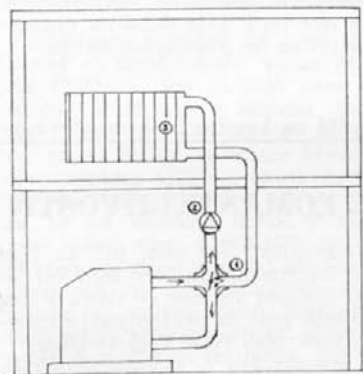
povsem odprtem pa obtočna črpalka (2) poganja vročo vodo iz kotla neposredno v grelna telesa (3). S pripranjem štiripotnega mešalnega ventila nižamo temperaturo dovedene vode v grela, z odpiranjem le-tega pa temperaturo na grelih dvigamo. Nižja zunanja temperatura torej zahteva bolj odprt štiripotni mešalni ventil.

Sodobna regulacija centralnega ogrevanja avtomatično s pomočjo elektromotornega pogona spreminja položaj lopute mešalnega ventila v odvisnosti od zunanje temperature, dnevnega časa, kot tudi od drugih vplivov.

V primeru, da so na isti kotel montirane različne vrste grel, npr. radiatorji in talno ogrevanje, je nujno uporabiti več mešalnih ventilov, po enega za vsak tokokrog.

Priporočamo reguliranje ogrevanja z mešalnim ventilom bolj kakor z regulatorjem vstopnega zraka.

Robert Jamšek

1. mešalni ventil
2. obtočna črpalka
3. grelna telesa

S štiripotnim mešalnim ventilom reguliramo moč gretja.

Pri zaprtem mešalnem ventilu (1) so grelna telesa hladna, pri

OSKRBA Z ENERGIJO V OKTOBRU

Val podražitev v oktobru je povzročil precej sprememb cen tudi pri posameznih energentih. Znatno višja je cena elektro energije zaradi prehoda na zimsko tarifo. Sicer pa so spremembe v primerjavi s septembrom 1987 naslednje:

- Električna energija je dražja za 45,1 %, nabavna cena znaša 47,15 din/KWh.
- Zemeljski plin za 5,2 %, nabavna cena znaša 161,17 din/Sm³.
- Tekoči kisik je dražji za 11,8 %, nabavna cena znaša 371,15 din/kg.
- Acetilen v jeklenkah je dražji za 37 %, nabavna cena znaša 4110 din/kg.
- Tekoči dušik je dražji za 46,9 %, nabavna cena znaša 373,20 din/kg.
- Argon se je podražil za 40,4 %, nabavna cena znaša 3300 din/kg.
- Industrijska voda se je podražila za 45,1 %, nabavna cena znaša 103 din/m³.

Poleg občutnih podražitev posameznih vrst energije se bo v skupnih stroških energije odražal tudi pričetek kurilne sezone, ki ima velik vpliv na skupne stroške.

V primerjavi s septembrom so stroški v oktobru višji za 47 % in znašajo 2,9 milijarde din. Na tono proizvodnje znašajo skupni stroški energije okoli 65.900 din, kar je v primerjavi s predhodnim mesecem za 43,9 % več.

Dobava primarnih energentov je bila zadovoljiva. Redna je bila tudi proizvodnja in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti. Poleg redne dobave kurilnih olj oziroma mazuta smo v železarni zbrali še 6400 l odpadnega olja, ki ga pokurimo na ogrevnih pečeh.

Iz primerjave porabljenih energentov lahko ugotovimo, da smo največ prekoračili plan pri argonu, in sicer za 140,7 %, plan pa smo prekoračili še pri tehničnem dušiku za 5,8 % in pri toploti za centralno ogrevanje mesta zaradi predčasnega začetka daljinskega ogrevanja (že 2. oktobra).

Čeprav so porabe energentov proti planu dokaj ugodne, lahko ugotovljamo, da so specifične porabe vseh toplot precej slabše. Skupno specifično porabo v tozkih osnovnih dejavnosti metalurške proizvodnje prekoračujemo proti planu za 2,9 %, proti lanskemu oktobru pa celo za 9,2 %.

Nekoliko ugodnejša je skupna specifična poraba na ogrevnih in žarilnih pečeh in je manjša proti planu za 8,3 % proti lanskemu oktobru pa za 1,6 %. Iz tega lahko zaključimo, da smo prekoračili porabo pri elektro energiji in ostalih sekundarnih energentih.

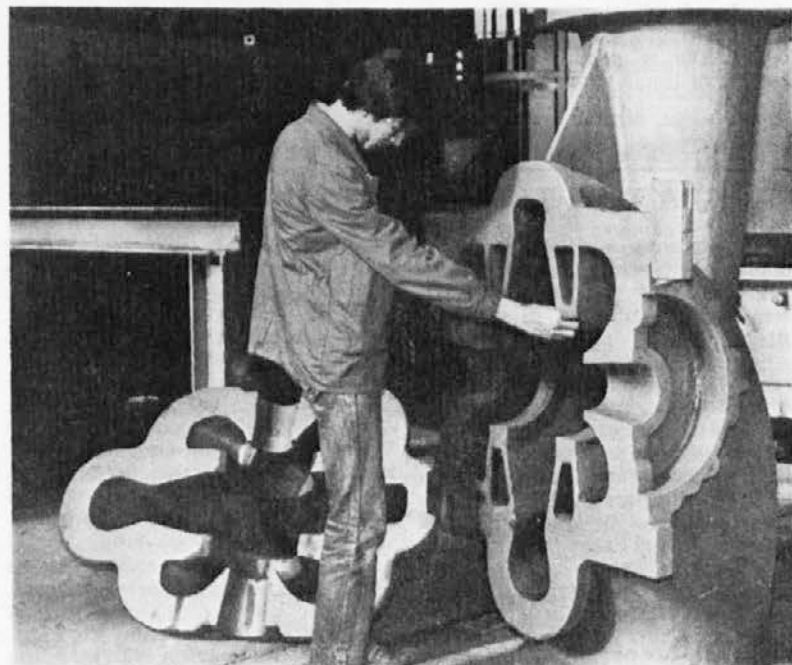
KOLIČINSKI IN VREDNOSTNI PREGLED PORABE ENERGENTOV V ŽELEZARNI V OKTOBRU 1987

1. Primarni energenti	Poraba	Stroški v 1000 din
Elektro energija	22 810 360 KWh	1 140 518
Zemeljski plin	5 025 136 Sm ³	876 698
Butan propan	23 280 kg	5 771
Mazut	707 140 kg	138 664
Koks	14 720 kg	1 880
Karbid	15 500 kg	5 797

2. Sekundarni energenti	Poraba	Stroški v 1000 din
Acetilen	5 464 kg	13 098
Industrijska voda	1 619 042 m ³	213 796
Sanitarna topla voda	9 730 m ³	20 840
Para	5 463 000 kg	161 292
Centralno ogrevanje	5 716 830 MWh	184 536
Kisik	525 471 kg	126 080
Komprimirani zrak	6 334 000 m ³	57 251
Čisti dušik	110 m ³	148
Tehnični dušik	38 472 m ³	7 561
Argon	27 922 m ³	101 905

Jože Oder

NOV IZDELEK LIVARNE TEŽKIH ULITKOV

V letošnjem novembru so v livarni težkih ulitkov izdelali ulitek, ki ga je vredno predstaviti. Gre za spiralno ohišje črpalke, ki ga je naročila Jugoturbina iz Karlovca. Zaradi zahtevne oblike je bila tehnologija izdelave nadvse zapletena, predvsem je bilo težko doseči zahtevano kompaktnost ulitka. S prizadevanjem vseh — od vodstva, tehnologov, livarjev in drugih delavcev težke livarne — so izdelek uspešno ulili in v vseh pogledih zadovoljili kupca. Zato v težki livarni upajo, da bodo za tega naročnika še delali, saj vedo, da je edina pot v prihodnost in rešitev iz sedanjega težkega položaja Jeklolivarne v proizvodnji zahtevnih izdelkov.

M. P.

DELA VCI IMAJO BESEDO

Ustvariti prijeten dom – v bloku ali v lastni hiši

V ruščini pomeni beseda DOM hišo, v slovenščini pa je njen pomen sicer širši, splošnejši, vendar je v glavi povprečnega Slovenca ta pojem pogosto enako kot pri Rusih združen s hišico in vrtom ob njej. Težko najdeš človeka, ki ti na vprašanje, kje bi rad imel dom, ne bi odgovoril, da bi gradil, ko bi le imel možnost. In najbrž bi se bloki v slovenskih mestih napol izpraznili, ko bi ljudje imeli možnost preseliti se v družinske hiše. Čeprav s tem ni rečeno, da se tudi v bloku ne bi dalo biti srečen.

Izbrali smo nekaj naših delavcev, ki živijo v različnih stano-

Marija Jamer

Franc Verđinek

Darko Rapnik

Janez Žalig

vanjskih razmerah. Besedo so dobili, da povedo, kako so, si še ali si nameravajo ustvariti svoj dom.

Marija Jamer, poenterka v Strojih in delih:

»TUDI V BLOKU SE DA LEPO ŽIVETI«

»Vsak že od mladosti nosi v sebi željo po lastnem domu. Kako to željo v življenju uresničiš, ni odvisno le od človeka samega, ampak še bolj od zunanjih razmer, okoliščin, pa tudi od tega, koga dobiš za življenjskega tovariša. Dva, ki se razumeta in hočeta eno, dosežeta v življenju več kot par, kjer vleče vsak na svojo stran. Vendar pa družinska sreča ni odvisna od tega, koliko si pridobiš lastnine, bogastva, ampak predvsem od medsebojnega razumevanja.

Midva z možem nisva imela lahke poti. Popolnoma sama sva morala poskrbeti zase. Težave so bile predvsem z varstvom otrok. Zelela sva si graditi hišo, vendar nisva imela možnosti. Uredila

sva si stanovanje v zasebnem bloku. Stanarina je nižja, pogodbo pa imamo sestavljeno tako, da zato sama vzdržujeva in prenavlja stanovanje. Tako imamo, kljub temu da živimo v starem bloku na Prevaljah, dokaj sodobno in prostorno stanovanje z lastnim etažnim centralnim ogrevanjem. V bloku živijo v glavnem starejše družine in s sosedi se lepo razumemo. Čeprav drugi nimajo manjših otrok, jih naša — večji hodi v sedmi, mlajši v tretji razred osnovne šole — ne moti. Navadili smo se na življenje v tem okolju, tako da nimamo posebne želje, da bi šli kam drugam. Sicer pa je zdaj za naju tudi že zaradi načetega zdravja prepozno razmišljati o gradnji.«

Franc Verđinek, planer kalkulant v tozdu ETS:

»GRADNJA TI VZAME VELIKO ENERGIJE«

»Stanovanje sem si uredil v polovici hiše, ki mi jo je zapustil oče. Hiša je stara in veliko sem vložil vanjo, da je stanovanje primerno za bivanje. Žal srednjeročni načrt ureditve starega dela Raven predvideva rušenje te hiše, zato sem bil prisiljen lotiti se gradnje nove hiše. Odločitev je bila zame toliko težja, ker dokončna varianta tega načrta še ni sprejeta in obstaja tudi možnost, da bo naša hiša ostala. Zaradi tega nisem imel prednosti pri izbiri lokacije, vendar sem se v stanovanjsko zadruo vpisal dovolj hitro, da sem imel pri izbiri parcele v naselju Kotlje II še precej možnosti.

S prostorom, kjer bo naša nova hiša, sem zadovoljen, čeprav bi po eni strani raje gradil bolj na samem. Tu so hiše tako stisnjene druga k drugi, da bo zelo malo prostora med sosedi. Po drugi strani pa je gradnja in strnjenem naselju cenejša, kot posameznik nima težav s pridobivanjem gradbene dokumentacije niti s komunalnim urejanjem prostora. Žal pa slednje preveč kasni, oziroma je stanovanjska zadruga prehitro izročila parcele lastni-

kom v gradnjo. Ne prehitro po času, saj je bil konec avgusta skrajni čas za začetek gradnje, pač pa po pripravljenosti zemljišča. Ker ni dovolj pripravljeno in ker še ni kanalizacije, imajo nekateri pri začetku gradnje velike težave, največ seveda tisti, ki nimajo kam speljati vode, ki ob dežju zalije gradbeno jamo. Sam sem imel glede tega nekaj lažji položaj, ker sem lahko naredil prekop, saj teren na moji parceli visi. Seveda pa takega reševanja mojega kanalizacijskega problema ni bil vesel moj brat, ki ima pod gradbiščem novega naselja hišo in travnik, na katerega je otekala vsa tako speljana voda s parcel.

Svoj gradbeni načrt za letos sem izpolnil s tem, ko smo zazidali prvo ploščo. Čeprav sem si že pri adaptaciji hiše nabral precej gradbeniških izkušenj, si le nisem mislil, da bom imel z nabavo materiala in z organizacijo dela pri gradnji toliko težav. Menim, da bi morala imeti pri tem stanovanjska zadruga večjo vlogo, kot jo je odigrala doslej, obenem pa bi pričakoval pri tako množični gradnji, kot je gradnja

naselja Kotlje II, več posluha Kograda, Gradisa in trgovskih organizacij z gradbenim materialom. Ne rečem, ponekod so mi šli na roko, tako sem npr. pri Gradisu dobil beton tudi, ko sem prišel prosit zanj ob pol dveh, v nasprotju s tem pa mi ga od Kograda niso pripeljali, čeprav so mi še tisti dan trdno obljubili, da ga bodo. Tudi se mi ni zdelo prav, da betona v glavnem niso razvažali v popoldanskem času in ob sobotah, ko je graditeljem neprimerno lažje dobiti ljudi za pomoč kot ob delavnikih dopoldne.

Za prihodnje leto in naprej upam, da bo šlo lažje kot letos, saj se bodo stvari po prvih izkušnjah gotovo utekle. Po drugi strani pa se bojim, kako bo s sredstvi, saj sedanja gospodarska gibanja pri nas ne obetajo nič dobrega. Kakorkoli že, kot vsi drugi, ki so se podali v to gradnjo, upam tudi jaz, da jo bom nekako že speljal do konca. Če ne prej, pa pozneje. Ker gradi na tem prostoru več kot petdeset delavcev železarne, pričakujem, da nas tudi naša delovna organizacija ne bo pustila na cedilu.«

Darko Rapnik, strokovni delavec v službi za kemijo in kemijske raziskave:

»VESELJE SO MI SKALILE POMANJKLJIVOSTI«

»Osnovni pogoj za človekovo srečo in zadovoljstvo so urejene materialne, stanovanjske in družinske razmere. Zadovoljen človek pa je tudi najbolj produktiven. Zato bi moralo biti v interesu vsake delovne organizacije, da imajo njeni člani urejene življenjske razmere.

Ne rečem, da železarna ne skrbi za osebni standard svojih delavcev, vendar so, kot kaže, potrebe večje od možnosti. Preden sem se zaposlil in si ustvaril družino, sem si predstavljal, da je lažje priti do stanovanja in si urediti otroško varstvo. Potem sem videl, da si pravzaprav na zgubi, če študiraš. Ko končaš visokošolski študij, si star toliko, da nimaš več kam odlašati z ustanovitvijo družine, s tem si primoran, da se osamosvojiš od staršev. V delovni organizaciji pa si pravi začetnik. Visoka izobrazba ti ne omogoča tolikšnih osebnih dohodkov, da bi si lahko hitro uredil materialne razmere, na listi za stanovanja pa si na dnu. Sam sem še dokaj hitro — po 4 letih zaposlitve — dobil

stanovanje, ker sem bil na listi za kadrovska in ker sem bil — po domače rečeno — siten. Poleg rednih poti za pridobivanje številne točke sem iskal tudi izredne.

Stanovanja v novem bloku na Javorniku sem se nadvse razveselil, čeprav vem, da je naš blok v naselju nadšteviljen in ne sodi vanj. Stanovanje je lepo in z ženo sva srečna, da sva na svojem. Žal pa imamo s stanovanjem tudi nekaj smole. Večina prostorov je ob zunanji steni, ki ni bila izolirana, ker bodo blok gradili še naprej. Ko se je vreme ohladilo, se je na stenah začela nabirati vlaga in zatem še plesen. Enako je v vseh stanovanjih na tem koncu bloka. Čeprav smo stanovanjsko skupnost takoj opozorili na problem, ni reagirala, dokler niso stopili v akcijo tudi odgovorni v železarni. Zdaj je stena izolirana, stanje se je močno popravilo, škode, ki smo jo utrpeli na pohištvo, predvsem pa jeze in razočaranja, ki nam je skalilo veselje z novim stanovanjem, pa nam nihče ne bo nadoknadil.«

Janez Žalig, električar v tozdu ETS:

»PRI GRADNJI SEM ODVIŠEN PREDVSEM OD SEBE«

»Bližam se tridesetim letom in je zame zadnji čas, da si uredim življenjske razmere. Stanujem v stari hiši na Dobjem dvoru. Namenjena je za rušenje, zato v njej dolgo ne bi mogel več ostati. Ker ni nič kazalo, da bi mo-

gel v doglednem času priti do družbenega stanovanja, sem si sklenil sam zgraditi hišo.

Gradim zunaj strnjenegega naselja, na Brdinjah. Ker ne gre za organizirano gradnjo, sem si moral gradbeno dokumentacijo pri-

Franc Finžgar

Marjana Kert

Jožica Buhvald

Roman Šopar

skrbeti sam, prav tako sem si sam napeljal vodo, urediti pa moram še kanalizacijo.

Zal vidim, da družba ne kaže posebnega posluha za pomoč tistim, ki si sami urejajo stanovanjske razmere. Zame velja, da sem formalno sam, toda stanovanje bom že v bližnji prihodnosti potreboval tudi za družino. Kredi za gradnjo so mi izračunali na osnovi sedanjih potreb, ko mi pripada samo garsonjera. V letu 1987 sem dobil toliko kredita, da z njim nisem mogel kupiti niti vseh oken za hišo. Ko bi bil »za-

veden od strokovnih služb«, kakor so bili letos nekateri zaposleni v železarni, bi imel moj stanovanjski kredit v letu 1987 drugačne razsežnosti. Tako pa se zavedam, da sem pri gradnji odvisen predvsem od sebe in od lastne iznajdljivosti. Delno lahko računam tudi na pomoč sorodnikov in kolegov, predvsem alpinistov. Kljub za gradnjo dokaj čudnim časom upam, da bom prihodnje leto uredil za bivanje najnujnejše prostore v hiši, ostalo bom nadaljeval pozneje.«

Franc Finžgar, rezkalec v Strojih in delih:

»NOVO GARSONJERO BI MORAL ODKLONITI«

»Bil sem poročen in sem stanoval v družinskem stanovanju na Čečovju. Po razvezi sem se moral umakniti v samski dom. Zdaj sem tam že pet let in nič ne kaže, da bi se moje bivanjske razmere lahko v kratkem izboljšale, kljub temu da imam že 20 let delovne dobe. V sobi sem sicer sam, sanitarije pa so skupne, odvisen sem od družbene prehrane in storitev. Tako življenje me veliko stane, plačujem tudi preživitveno za otroka. Čeprav s takim načinom življenja, kot ga imam zdaj, nisem in ne morem biti zadovoljen, si drugačnega skoraj ne morem privoščiti. Prednost pri dodelitvi garsonjer in (samskih) stanovanj imajo delav-

ci iz težkih obratov. Nekateri hitro pridejo do stanovanja tako, da si v samski dom pripeljejo žensko, a jaz sem se temu načinu odrekal. Rad bi dobil primerno garsonjero, vendar nove ne bi mogel vzeti, če bi mi jo dodelili, ker ne bi zmožl sofinanciranja. Zaslužim trenutno okoli 400.000 din, a od plače mi ne ostane toliko, da bi lahko varčeval za novo stanovanje. Dokler bo v železarni veljal sedanji pravilnik o stanovanjskih razmerjih, tako nimam upanja, da bom prišel do primerne stanovanja, še posebno, ker se dogajajo stvari, ki ti vsako tako upanje sproti pobi-jejo.«

Marjana Kert, lanserka proizvodnje v livarni posebne litine:

»PRAVIJO, DA NAM JE PADLA SEKIRA V MED«

»Z družino živim v vrstni hišici v Dobji vasi. Gradili smo skoraj pred dvajsetimi leti. Gradnjo smo prevzeli, ko je bila stavba pod streho in je bilo vgra-

jeno že tudi stavbno pohištvo. Za nakup tega je dala železarna kredit. Nekateri, ki zdaj gradijo, pravijo, da nam je tedaj padla sekira v med. Res je bil tak kre-

dit velika ugodnost, vendar si ga vsak tudi ni mogel privoščiti, kdor pa ga je najel, mu vsaj v prvih letih ni bilo lahko. Precej je bilo treba vplačati, nadaljnja gradnja pa je tudi veliko stala. Midva z možem sva vložila v gradnjo ves zaslužek, ničesar razen najnujnejšega si nisva privoščila. Odločila sva se za manjšo varianto, ki je bila na razpolago,

ker si kredita za večjo, ki je bolj ustrežna, nisva mogla privoščiti. Da bi imela kdaj avtomobil, nisva niti pomislila, na morje nisva hodila. Nekaj let sva tako rekoč živela za hišo.

Menim, da so danes mladi nekoliko preveč nestrpni. Takoj bi radi imeli vse, od morja do avtomobila, stanovanje pa bi jim moral nekdo kar dati.

Kar si težko pridobiš, znaš ceniti. Jaz sem z našim bivališčem zadovoljna, čeprav je majhno. Sami zase smo, čeprav tesno ob sosedih. To me ne moti. Z njimi imamo toliko stikov, kolikor ustreza njim in nam. Po načelu: »Kakršen dober dan, tak bogdaj se da živeti v miru z vsemi. Ob hiši je dovolj lastnega prostora, da se ti ni treba ob nikogar spotikati. Imamo nekaj vrta za veselje in delo — grede za rože in zelenjavo, celo drevje za senco poleti. Če je še razumevanje v družini, se ni kaj pritoževati. Navsezadnje ima bivanje v strnjem naselju tudi svoje prednosti.«

Jožica Buhvald, razdeljevalka hrane v tozdu Družbeni standard:

»OB ENI PLAČI NI BILO LAHKO GRADITI«

»Do poroke sem živela in delala na kmetiji. Pričakovala sem, da se bom tudi poročila na kmete. Potem se je zgodilo drugače, spoznala sem železarja. Ker sem bila brez poklica, mi tudi ni bilo lahko priti do službe. Več let sem bila doma.

Nekaj časa sva z možem živela pri mojih starših, ko pa se je družina začela večati, sva morala začeti misliti na lasten dom. Začela sva graditi v Dobji vasi pri Janečah. Ob eni plači ni bilo lahko. Vzela sva vsega pet milijonov dinarjev posojila, več ga tedaj — graditi smo začeli pred 18 leti — ne bi mogli vračati. Pozneje so se razmere spremenile, zaposlila sem se, vendar so naraščali tudi družinski izdatki. Otroka se pridno učita; hči štu-

dira na Vekšu, sin je v 4. letniku metalurške srednje šole. Z možem ju nočeva prikrajšati v njuni želji po znanju in poklicu, zato še zdaj hiše nimamo popolnoma dokončane. Gornje prostore bomo uredili in opremili, ko bomo zopet upravičeni do kredita — letos nismo bili, ker od prejšnjega še ni preteklo 20 let. Tak je bil odgovor na našo prošnjo.

Čeprav še hiša ni povsem dokončana in v celoti opremljena, pa imamo že kar precej stroškov z vzdrževanjem. Včasih se pošalim, da bi bilo bolje, ko bi živeli v bloku. Otroka me ob takih besedah vselej zavrtneta. To mi je v zadoščenje za odrekanje in trud, ki sta spremljala gradnjo našega doma.«

Roman Šopar, monter lafet-univerzalec v Pnevmatičnih strojih:

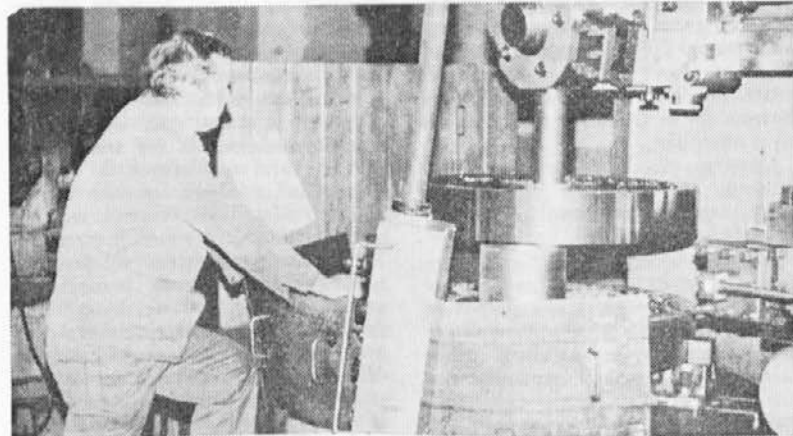
»DOM JE DOM, ČETUDI JE DALEČ«

»Marsikdo me vpraša, kako to, da hodim tako daleč na delo in domov. Meni se zdi to samo po sebi umevno. Navajen sem te poti in ne zdi se mi pretežko.

Stanujem v Koprivni, kakih 12 km od Črne, na srečo tik ob cesti, ki je že skoraj v celoti asfaltirana. Do Črne se peljem z osebnim avtom, naprej z avtobusom. Od doma grem okoli pol petih zjutraj, vračam se okrog pol štirih popoldne. Ob lepem vremenu in ko je kopno, ni težav, zaplete pa se včasih, ko zapade sneg, čeprav cesto zaradi prevoza šolarjev v Črno dokaj redno plužijo. Kadar zaradi snega ne morem na delo, mi v železarni priznajo izredno plačan dopust. Vendar se je lani to zgodilo le enkrat, predlanskim pa dvakrat, kljub temu da sta bili obe zimi hudi. Sem namreč precej trmast, in če ni drugače, grem do Črne peš.

Ko sem začel hoditi na ših, sem vložil prošnjo za stanovanje na Ravnah. Ker ga nisem dobil, sem se z družino vred vživel v to, da ostanemo na očetovem domu. Navsezadnje tudi ne moremo vsi zapustiti rojstnega kraja. Imamo nekaj zemlje, na njej pridelamo zelenjavo in priredimo kakšno žival za domače potrebe. Žena je seveda doma, otroci pa od 4. razreda osnovne šole naprej z mano vred merijo pot v Črno in po osnovni šoli naprej. Starejši sin je pri vojaki, prihodnje leto bo začel študirati na visoki šoli, drugi je v srednji šoli v Mariboru, najmlajši je še v osnovni šoli v Črni. Vsi se radi učijo, a radi se tudi vračajo domov. Upam, da bo kateri od njih za mano prevzel domačo hišo. Treba bi jo bilo obnoviti in dograditi, vendar za zdaj tega pri svoji plači in izdatkih ne zmorem.«

Mojca Potočnik

Brušenje ekscentrskega zobnika za stiskalnico

Če hočeš dati, moraš nekje vzeti

Oktober so slovenski sindikati razpravljali o aktualnih vprašanjih socialne politike. V gradivu Sindikalnega poročevalca so poudarili, da je pogoj za krepitev gmotne in kulturne blaginje uresničevanje gospodarskih ciljev, hkrati pa ugotovili, da tega temeljnega izhodišča ne moremo uveljavljati. Zaradi visoke inflacije ne in tudi zato ne, ker mnogokje delijo sredstva ne glede na rezultate dela.

Takšne razmere vplivajo na to, da ukrepi socialne politike večkrat niso učinkoviti. Ti morajo zagotavljati socialno varnost delavcev in njihovih družin, hkrati pa ne smejo slabiti njihovih prizadevanj, da si predvsem z boljšim delom in pametnim gospodarjenjem z družbenimi sredstvi izboljšujejo življenjsko raven in krepijo socialno varnost.

Najprej torej kvaliteta dela, šele nato kvaliteta življenja.

V Železarni Ravne pa devetmesečni poslovni rezultati niso bili dobri, tudi oktobrski ne, zunaj tega pa so življenjski stroški rasli.

Zanimalo nas je, kako ti dve dejstvi vplivata na socialno podobo Železarni Ravne. Zato intervju z Alenko Mičovič, socialno delavko v Delovni skupnosti KSZ.

»Poprečni OD za oktober je bil v železarni 345.800 din. Manjši OD od poprečnega je prejelo okoli 3000 delavcev: od 300—350 tisoč 1455 delavcev, od 250—300 tisoč 1018 delavcev, od 200—250 tisoč 517, pod 200 tisoč pa 149 delavcev. Najnižji prejemek je bil 143.122 din.

Tako v železarni, v Delu pa smo 10. novembra lahko prebrali, da so na Inštitutu za ekonomske raziskave v Ljubljani ocenili, da bi morali v poprečni slovenski družini s 3,13 člani oktobra zaslužiti približno 835 tisoč din, da bi si normalno zadovoljili minimalne življenjske potrebe. Komentar najbrž ni potreben, zanimala pa me, koliko lahko vaša služba oz. socialna politika sploh v železarni vpliva že na delitvena razmerja?»

»Če ostaneva kar pri poslovnih rezultatih, za katere ugotavljamo, da niso bili dobri, potem je naša 10% rast OD v oktobru samo posledica rasti življenjskih stroškov, ne pa rezultatov dela. To je predvsem socialna komponenta, ker ne temelji na poslovnih rezultatih. Morda smo pri tem premalo poudarili, da so bili zaradi tega planirani cilji za november, kar se gospodarskih rezultatov tiče, toliko višji. Upam, da jih bomo dosegli, saj so se medtem z zadnjimi ukrepi za uresničitev protinflacijskega programa zveznega izvršnega sveta življenjski stroški ponovno povečali za 18% in tako realno izničili našo rast OD v oktobru.

S tem želim poudariti, da usmeritev dvigovanja OD zaradi rasti življenjskih stroškov, ne pa zaradi boljših rezultatov dela, vodi v začaran krog. Kajti pravilo, da moraš nekje vzeti, če hočeš dati, še vedno drži.

Ko gledamo številčni prikaz OD v železarni, najbrž lahko rečemo, da niso slabi. Realne ocene pa ne moremo dati, če npr. ne vemo, kakšna je struktura 149 delavcev, ki prejemajo pod 20 starih milijonov OD.

Če gre tu za družino, je na robu preživetja, če pa je to nekdo, ki živi npr. še pri starših in je sam, potem to ni zaskrbljujoče.

Kar se tiče raziskav inštitutov, bi rekla, da so v sedanji situaciji le same sebi namen, saj niso osnova za dodeljevanje socialnovarstvenih prejemkov.

»Za OD, ki so, kot sva že omenili, osnova materialne in socialne varnosti delavcev, se dotakniva še drugih prejemkov, ki nam zagotavljajo to varnost; najprej nadomestil OD.

Če lahko, prosim, poveste, koliko imamo delavcev, ki so v dolgotrajnem bolniškem staležu in koliko de-

koliko so takšna načela le deklarativna in koliko jih dejansko uspemo uresničevati. Najprej je treba ugotoviti, kako je z nadomestili za bolezen. Da zaostajajo za rastjo OD, ni dvoma. Tu moramo poudariti prizadevanje železarn, da bi bile te razlike čim manjše. Zato bomo že novembra pričeli nadomestila obračunavati po novem. Osnova za nadomestilo bo zadnje trimesečje, valorizacija pa bo sprotna, torej vsak mesec in ne vsake tri mesece, kot je bilo do sedaj. Tako bodo pridobili tudi delavci z daljšim bolniškim staležem, kar mislim, da je prav.

Višina teh nadomestil pa je v nekem smislu spet odvisna od našega

Alenka Mičovič

lovnih invalidov, mogoče tudi primerjalno z drugimi delovnimi organizacijami.

»Trenutno imamo na porodniškem dopustu 105 delavk, v bolniškem staležu nad 3 mesece je 106 delavcev, od tega 36 delavcev ali 33,9% nad 6 mesecev (vključena je tudi medicinska rehabilitacija). Delovnih invalidov zaposluje v železarni 767 ali kar 11,3% vseh zaposlenih. V to številko je zajetih tudi 105 delavcev s spremenjeno delovno zmožnostjo, ki jim v železarni izplačujemo razliko do svojega dela iz lastnih sredstev, ker po predpisih SPIZ te pravice nimajo.

Pred leti smo delali primerjalno analizo števila invalidov v DO sorodnih dejavnosti. Takrat smo v naši DO zaposlovali največ delovnih invalidov. Mislim, da ta podatek še vedno drži, saj se trendi v tem času niso bistveno spremenili.

»Koliko nadomestila v celoti vplivajo na socialno varnost delavcev železarn?»

»Osnovno načelo, ki naj bi ga pri vseh nadomestilih OD zagotavljali, je, da delavec, ki takšna nadomestila prejema, ne bi smel biti v bistveno slabšem socialnem položaju, kot če bi delal. Tudi tu nastopi vprašanje,

dela, torej od rezultatov. Zakaj? Valorizacija nadomestil je namreč usklajena z rastjo OD v posameznem tozdu oz. delovni skupnosti.

V drugi sklop bi uvrstila nadomestila delovnim invalidom, ki jih obračunavamo s predpisi SPIZ. Novost je v tem, da jih letos prvič tudi med letom valoriziramo z namenom, da bi čim bolj sledila rasti OD. Pri tem velja poudariti, da se za nadomestila delovnim invalidom izplačuje med letom akontacija in da se po zaključnem računu poračunajo. Tu predstavljajo problem naše spremembe v sistemu nagrajevanja, ki jih predpisi SPIZ ne upoštevajo. To se trenutno rešuje na nivoju republike.

Osnovni cilj, ki ga pri tem zasledujemo, je zagotoviti delavcu, ki mora zaradi invalidnosti na drugo delo, dohodek v višini, kot ga je prejemal na svojem delu.

Tretje je nadomestilo za čas porodniškega dopusta, ki ga določa in izplačuje republiška skupnost otroškega varstva in se je najbolj približala v uvodu omenjenemu načelu.

»Tretja vrsta prejemkov, ki vplivajo na našo socialno varnost, so sredstva iz sklada skupne porabe. To so regresi za letni dopust, prehra-

no in pijačo na delu, prevoz na delo, letovanja, zdraviliško zdravljenje, rekreacijo in kreditiranje stanovanjske izgradnje.

Kako — spet v globalu — ta pomagajo oblikovati našo socialno podobo, če vemo, da jih je bilo treba po intervencijski zakonodaji iz leta 1986 omejiti?»

»Brez dvoma ugodnosti, ki se financirajo iz sklada skupne porabe, niso majhne in zahteva takšno regresiranje precej sredstev. Po drugi strani pa je t. i. družbeni standard delavcev tudi eno izmed meril dobre ali slabe delovne organizacije. S tega vidika je torej povsem normalno, da so te ugodnosti na takšnem nivoju in da mora biti naš cilj v prizadevanjih, da jih bo še več. Prepričana sem, da danes nihče ne razmišlja o tem, da je sok za 10 in kava za 20 din iz avtomata poceni ter da je top-la malica, za katero prispevamo po tri dinarje na dan, praktično zastoj. To pač spada k dobri firmi. Gotovo pa vse te ugodnosti pomembno vplivajo na občutek socialne varnosti, ki so ga naši delavci jasno izrazili v javnomnenjski raziskavi.

Omejitev sredstev v te namene pomeni v vsakem primeru tudi omejitev ugodnosti. Upam pa, da jih bomo omejili tam, kjer bo delavce najmanj prizadelo.

»Za stanovanja je kreditiranje izgradnje iz SSP le eden izmed virov; druga dva sta združevanje sredstev za SIS iz dohodka ter še posebno združevanje, ki ga imamo v železarni. Kljub temu veljajo stanovanjske razmere naših delavcev za neurejene. Jih lahko, prosim, predstavite in izpostavite najbolj kritične primere?»

»O stanovanjskih razmerah lahko govorim le z vidika tistih, ki zaradi rešitve stanovanjskega vprašanja prihajajo v našo službo. Mislim, da nas na tem področju standarda delavcev čaka največ težav. To, neurejenost stanovanjskih razmer bi lahko izrazili tudi tako: stanovanj je premalo, prosilcev preveč. Ali še drugače — na listi za dodelitev je 378 pričakovancev, v prihodnjem letu pa bo na voljo 30 stanovanj, skupno naj bi jih z zamenjavami rešili okrog 100. Številke same dovolj povedo. O vzrokih za takšno stanje bi vedeli več povedati v službah, ki to področje pokrivajo.

Če skušam opredeliti tiste, ki prihajajo k nam, so to v glavnem tri kategorije: delavci z družinami v samskih domovih, razvezani zakonci, ki po razvezi ostanejo v skupnem stanovanju, in mladi zakonci, kjer prihaja do konfliktov s starši, pri katerih živijo s svojo družino.

Mislim, da sta zadnji dve kategoriji v največjem položaju. Naša služba je tu žal nemočna in delavci nam to večkrat očitajo. Veste, če je rešitev problema v stanovanju, potem je razumeti stisko premalo, če ne moreš dati stanovanja. Nekaj primerov letno sicer uspemo rešiti z časnimi stanovanji, tudi v samskih domovih upoštevajo naša priporočila. Vse to pa je le majhen del.

»OD, nadomestila ter sredstva iz SSP so torej mehanizmi, ki naj bi zagotavljali socialno varnost nas in naših družin. Toda reševati socialno problematiko le z njimi je premalo. Zato imamo tudi sisteme solidarnosti, t. i. socialnovarstvene pomoči. Če najprej, prosim, poveste, katerih dodeljevanja so v pristojnosti železarn, katerih pa c. n. tra za socialno delo. In dalje: iz Prikaza socialnega stanja delavcev Železarni Ravne 1987 lahko razberemo, da število delavcev, prejemnikov denarnih pomoči otrokom od leta 1981 pada (22,7% :

3,4 %). Čemu gre to pripisati? In še: ali spremljate tudi učinke pomoči, ki jih dodeljujete? Ali prihaja do neupravičenih kopičenj prejemkov pri istem človeku oz. družini?»

»Tu ne gre za delitev pristojnosti, saj je zagotavljanje socialne varnosti, če te ni mogoče zagotoviti z delom, izključno v pristojnosti samoupravnih interesnih skupnosti. V ta namen tudi združujemo sredstva.

Raven socialne varnosti se določa za posamezne tipe družin skladno s SaS o uresničevanju socialnovarstvenih pravic. Cilj teh pomoči je zagotavljati minimalno socialno varnost. Ta je daleč od tistih statističnih podatkov, o katerih sva govorili na začetku. V tem je tudi odgovor na vprašanje velikega upada prejemnikov denarnih pomoči otrokom, saj je cenzus za dodelitev oz. socialna raven izredno nizka — za leto 1987 znaša 52.000 din na člana družine na osnovi dohodka iz preteklega leta.

V železarni prejema z dislociranimi tozdi to pomoči 267 delavcev, največji znesek pomoči je bil oktobra 23.146 din, najnižji pa okrog 1000 din. S 1. 11. 1987 so se denarne pomoči otrokom povišale za 40 %.

Le malo je tistih, ki poleg pomoči otrokom prejema še kakšno drugo vrsto pomoči, npr. subvencijo stanarine in ogrevanja (okrog 30 družin).

Kajti vsaka že dodeljena pomoč se šteje v dohodek družine. S tem je dana tudi osnova, da ne prihaja do dodeljevanja neupravičenih pomoči posameznim družinam. V ta namen obstaja pri centru za socialno delo tudi enotna evidenca prejemnikov vseh pomoči.

V železarni združujemo sredstva za solidarnostne pomoči v skladu skupne porabe (letos 300 starih milijonov). Iz teh sredstev dodeljujemo enkratne pomoči v primerih daljše bolezni, elementarnih nesreč, invalidnosti.

Letos smo namenili del teh sredstev tudi za nakup ozimnice. Ker so te pomoči enkratne, učinkovito ne moremo spremljati, saj tudi ne predstavljajo takšnega vira dohodka, ki bi bistveno spremenil socialni položaj družine, ki tako pomoč dobi.

»V gradivu Sindikalnega poročevalca, ki sva ga omenili že prej, je ugotovljeno, da v SRS zagotavljanje minimalnega standarda delavcu s povprečnim OD kljub vsemu še ni problematično, zlasti če je v družini več zaposlenih; tudi zato, ker si veliko ljudi išče še druge vire zaslužka. Torej lačen še nobenemu človeku ni treba biti. — Toda hkrati ugotavljajo, da so zato ljudje pretrujeni, bolni, doživljajo najrazličnejše stiske (alkoholizem). Lahko te ugotovitve aplicirate na železarno?»

»O tem mislim tako: če si mora nekdo iskati dodatne vire zaslužka, da mu ni treba biti lačen, je to dokaj žalostno. Če je človek sit, pa še tudi ne moremo govoriti, da ima zagotovljen minimalni standard. Naša družba je izredno potrošniško usmerjena. Vse aktivnosti so naravnane v glavnem k »imeti«. Čim več je potreb, ki jih človek ne more uresničiti, tem večje so stiske. Pri tem ne mislim na osnovne potrebe, ki so pogoj za življenje. Menim, da je razkorak med potrebami in njihovim zadovoljevanjem vedno večji. To velja za vse kategorije ljudi ne glede na socialni položaj. Razlika je le v tem, da nekateri ne morejo več uresničevati luksuznih potreb ali želja, drugi pa ne osnovnih, eksistenčnih. Na to kaže tudi podatek, da prejema vsaka peta družina v SRS kakšno pomoč.

Uravnavati standard ljudi z dodeljevanjem pomoči pa ni dobra rešitev.

Kar se tiče dodatnega dela, pa je tako: vsak dodatni napor zahteva več energije. Če so ti napori nenormalni, jih organizem ne prenese in se upre. Človek postane pretrujen, bolan, nervozen. Ker predstavljamo del družbe, vse to seveda velja tudi za našo DO. Pri vsaki stiski, ki jo človek doživlja, je bistveno, kako jo zna reševati. Tako alkoholizma ne bi opredelila kot stisko, ampak kot posledico neustreznega, nezrelega reševanja določenih stisk. Nezrelega zato, ker vodi v končni fazi do vedno večjih težav, ekonomskih, socialnih in tudi moralnih. V nobenem primeru pa ne do rešitve. Tu imam v mislih seveda alkoholizem kot odvisnost, ki nastaja kot posledica prekomernega pitja.

Znano je dejstvo, da v vsaki družbeno-ekonomski krizi narašča šte-

vilo t. i. socialnih bolezni. Tega bi se morali pravočasno zavedati. Kaj bi morali ob tem storiti, je seveda drugo vprašanje. Morda naučiti ljudi, kako se problemi rešujejo na ustrezen, družbeno sprejemljiv način.

»Ali menite, da ima vaša služba dober pregled nad socialnimi razmerami, v katerih živijo naši delavci; če ne, kaj vam otežuje ocenjevanje razsežnosti posameznih težav?»

»Osnovni pogoj, da lahko kakšno stvar spremljamo, je dober informacijski sistem. V železarni pa imamo o delavcu in njegovi družini zelo malo podatkov. Tako moramo pri vsaki analizi socialnega stanja podatke še vedno zbirati ročno. Informacijski sistem oziroma izdelava socialne slike o zaposlenih ni lahka naloga in izvedljiva v kratkem času. Potrebno je zagotavljati tudi ažurnost podatkov.

Zaradi tega ne upam reči, da dobro poznamo socialne razmere naših delavcev. Ker nimamo ustreznega sistema, ukrepamo v glavnem takrat, ko problem že izbije, to pa je včasih pozno. V tolažbo nam je sicer lahko, da takšnega spremljanja tudi v drugih delovnih organizacijah nimajo, vendar se moramo potruditi, da bomo to čim prej dosegli.

Treba je torej izdelati informacijski sistem in organizacijsko zagotoviti sistemski pristop reševanja te problematike. Kajti ni dovolj ugotavljati socialne razmere samo po OD, ampak po dejanskem socialnem stanju, v katerem delavec in njegova družina živi. Edino tak pristop nam lahko da realno sliko socialnih razmer zaposlenih.

»Tov. Mićović, najlepša hvala za odgovore.«

Helena Merkač

Tozd Bratstvo pred velikim izzivom

Zaradi težjih pogojev poslovanja, ki so jih povzročili tako notranji kot zunanji dejavniki, sta pred tozdom postavljeni dve izjemno prioritetni nalogi:

1. Ob maksimalnem angažiranju skozi povečano proizvodnjo, ki jo tržišče lahko sprejme, večjo kakovost in optimalno zmanjševanje vseh vrst stroškov moramo poslovno leto skleniti s pozitivnim rezultatom.

2. Ob močnem lastnem angažiranju je potrebno sodelovanje služb, ki opravljajo skupne naloge v delovni organizaciji, in drugih sodelujočih pri investiciji, da bomo končali gradbeno dela, sklenili pogodbo za vso potrebno opremo in le-to vključili v aktivno proizvodnjo, tako da bi ta začela dajati rezultate in da začnemo z osvajanjem dopolnilnih programov.

Izvršitev teh nalog je osnovno izhodišče za ekonomsko-programsko stabilizacijo tozda tako s kratkoročnega kot z dolgoročnega vidika. Izvršili pa jo bomo lahko le ob polnem angažiranju opravljalcev vseh funkcij in vsakega posameznika pri opravljanju nalog, ki so jim dodeljene v okviru obstoječe organiziranosti.

Dosedanje obnašanje tako pri eni kot drugi nalogi ne vliva dovolj optimizma, da bo šlo vse gladko in brez določenih pretresov.

V devetih mesecih je tozd ustvaril za 755.565.887 din fakturirane realizacije, kar pomeni 93,2 % sprejetega plana. Pri proizvodnji pil ugotavljamo padec glede na plan, merjeno v kilogramih, povišanje pa glede na število kosov. Razlog je v tem, ker smo pričeli izdelovati pile manjših dimenzij, ki jih tržišče zahteva.

Kakovost ni na zadovoljivi ravni, kar je ena največjih rezerv, ki jih tozd ima. Razlogi za takšno stanje so subjektivne in objektivne narave. Subjektivni so predvsem kakovost priprav dela od začetnih do končnih operacij — od tod tudi večkrat prekinjena kontinuiteta delovnega procesa. Nadalje je pomembno neavtoritativno dajanje nalog in še slabša kontrola opravljanja nalog s strani poslovođij in drugih vodilnih delavcev. Slaba delovna in tehnološka disciplina, prikr-

vanje nedela z režijskimi urami s strani poslovođij in zahteve posameznikov, da se jim to dopusti. Nizek je odstotek izpolnjevanja norm, kar ni pogojeno z objektivnimi razlogi, temveč se posamezniki zadovoljijo s tem, kar dosežejo. Preveč je izmečka, ki je povzročen z nepazljivostjo in nespoštovanjem predpisane tehnologije. Velika je odsotnost zaradi bolniške, za katero v večini primerov ni vzrok resnična bole-

zanje. Težji so pogoji dela, ker vsa proizvodna dejavnost poteka v enem prostoru, kar moramo rešiti z novimi investicijami.

Vse povedano lahko presežemo z maksimalnim vključevanjem in bolj odgovornim izpolnjevanjem obveznosti vsakega posameznika in vseh drugih dejavnikov, s tem da realiziramo sprejetih 38 točk ukrepov, ki so jih na začetku leta sprejeli vsi delavci tozda, ter dodatnih ukrepov, ki so jih delavci prav tako sprejeli na začetku oktobra in se glasijo:

1. Izplačilo OD za obdobje X—XII se bo izvršilo po ustvarjeni realizaciji, ki mora biti minimalno 50 milijonov mesečno v delu, ki ostane tozdu. Izplačani OD za september je bil korigiran v plus in minus glede na primerjavo s prej omenjeno količino.

2. Režijske ure proizvodnih delavcev bomo izplačevali 90 % od vrednosti enote dela.

3. Izvršili bomo povrnitev škode za ustvarjeni izmeček nad dovoljenim po obrazcu, definiranim s SaS o OD.

4. Drugo izmeno bo organizacijsko pokrival eden od vodij zaradi doseganja večjih učinkov po vseh osnovah.

5. Komisijsko bomo obiskovali delavce v bolniškem staležu. Če bomo pri posamezniku ugotovili kršitev navodil zdravnika, boleznine ne bomo priznali in bomo sprožili postopek za odstranitev iz tozda.

6. Za neizpolnjevanje norm pri 100 %, ko gre za proizvodne delavce, in kakovost opravljenih nalog pri delavcih na obdelavi podatkov, bomo dosledno uporabili 17. člen SaS o delitvi OD, ki daje velike možnosti, da z neodgovornostjo razčistimo. Na začetku oktobra so to občutili že trije delavci na obdelavi podatkov.

7. Uvedli bomo dopolnilno stimulacijo za najbolj produktivne delavce v proizvodnji in s tem odpravili uravnilovko.

Verjamemo, da bodo sprejeti ukrepi dali večje učinke. Hvaležni smo vsem strukturam v delovni organizaciji za razumevanje in verjamemo, da bo njihova pomoč pri odpravljanju problemov še nadalje prisotna.

Ravnatelj tozda
Miodrag Panić

Miodrag Panić

zen. Slabo je izkoriščanje delovnega časa in kapacitet ter okvare strojev zaradi dotrajanosti, nestrokovnega rokovanja in vzdrževanja.

Razlogi objektivne narave so predvsem v težjem plasmanu pil in rašč zaradi nizke plačilne sposobnosti kupcev in drugih okoliščin ter problemov tržišča. Imamo samo en proizvod, ki je tudi zelo neakumulativen — zato tudi potrebujemo dopolnitev programa. Pestijo nas dotrajanost strojnih kapacitet in veliki stroški vzdrževanja, obvezne planske aktivnosti brez nekih vnaprejšnjih dogovorjenih obveznosti tako po asortimentu kot po količini, ko gre za pile in rašpe. Če pomanjkanja materiala za posamezne artikle in dimenzije ne bomo čimprej rešili, bo imelo to velike posledice

Naše inovacije - danes in tukaj

Da moramo postati inovacijska družba, imamo v ušesih. Da ima edino takšna družba zagotovitveno pot v prihodnost, tudi. Zato so rezultati inventivne dejavnosti v Železarni Ravne lepi. Lani smo s Tovarno avtomobilov Maribor, kot je zapisal Damijan Berložnik v 11. št. Informativnega fužinarja 1986, ustvarili največ inovacijskega dohodka v Sloveniji, spodbudni pa so tudi letošnji devetmesečni podatki (so v tabeli).

Toda — letos poleti se je Tovarna avtomobilov Maribor znašla v rdečih številkah — kljub največjemu inovacijskemu dohodku v Sloveniji. Zgodilo se je tako, da sta se začeli parola z začetka (veliko inovacij — večje možnosti razvoja) in praksa (rdeče številke) izključevati.

Kaj to pomeni, predvsem za nas, o tem Matic Tasič, vodja službe za inovacije v Železarni Ravne.

NAJPOMEMBNEJŠE SO USMERJENE INOVACIJE

»Za TAM je položaj gotovo prezapleten, da bi se ga dalo razložiti samo na primeru inovacij. Gigant, kot je TAM, ne obstaja samo zaradi inovacij in tudi propade ne samo zaradi njih. Ko rečemo inovacije, mislimo predvsem na množične in tudi inovacijski dohodek računamo iz njih. Te pa na razvoj ne vplivajo odločilno, gigant ne propade zaradi večjega ali manjšega števila množičnih inovacij, saj te vplivajo le na boljše, lažje, hitrejšo sprotno, že uvedeno delo. Gigant propade zaradi večjega ali manjšega števila t.i. usmerjenih, strateških inovacij. Te vplivajo na razvoj, življenje firme, ne množične. Strateške inovacije so dejansko razvojno-raziskovalne naloge. Koliko jih je v železarni, je težko reči, zagotovo jih zaenkrat ni veliko. Pričakujemo pa, da bo njihovo število začelo rapidno rasti. To je nujno za naš nadaljnji razvoj.

Priznavanje ustvarjalnih nalog v okviru posameznih razvojno-ustvarjalnih nalog bo gotovo za-

dosten motivacijski dejavnik, da se bo na takšnih nalogah delalo. Kajti — nedvomno je denar prvi in najboljši motivator.

Kot menimo v naši službi za inovacije, pa bodo pri tem potrebne še nekatere organizacijske spremembe. Ker je vsaka razvojno-raziskovalna naloga tudi strateška, usmerjena inovacija, smo delavci v službi za inovacije prepričani, da tako, kot je naša služba tretirana zdaj, ni dobro.

Matic Tasič

Do zdaj smo se lahko le zelo malo posvetili raziskovalno-razvojnemu delu ali vsaj vplivali nanj. Nismo prisotni pri konceptu razvojno-raziskovalnih nalog. Ne sodelujemo ne z razvojniki in ne s tržniki, prav to pa bi morali prek usmerjenih, strateških inovacij. Poglejte, naša služba je kadrovsko tako močna, da je je škoda samo za operativno delo. Kadri so taki, da morajo dati več od sebe kot to, kar dajemo trenutno. Letos res še ne, ker smo si zadali nalogo, da spravimo vsa operativna dela (evidentiranje oblik inventivne dejavnosti, njihovi izračuni itd.) na ra-

čunalnik in da rešimo vse inovacijske predloge, ki so še iz preteklih let pri nas. Ko bodo ta dela izvedena, nam ne bodo jemala veliko časa. Seveda nam bi ostala pospeševalna funkcija in tudi funkcija spremljanja izvajanja ter učinkov inovacij — toda za to jaz diplomiranega inženirja potrebujem le v 20 % njegovih sposobnosti, vse drugo lahko namenim razvojno-raziskovalnemu delu. V glavnem čutimo, da bi radi še kaj naredili. Ne smemo biti odtrgani od razvoja, škoda je potenciala, ki ga imamo, da je neizkoriščen, pa ni slab.«

REALNOST DEVETMESEČNIH PODATKOV

Toliko Matic Tasič o pomenu množičnih in usmerjenih inovacij. Odgovarja pa tudi na vprašanje o realnosti devetmesečne številke 2192, ki pomeni delavce, aktivne v katerikoli obliki inventivne dejavnosti v železarni. V njej se namreč nekateri delavci pojavljajo večkrat, zato dvom v njeno resničnost.

»Ne smemo pozabiti, da je to devetmesečno obdobje, kar je kratek čas, in da odstotek ljudi, ki se večkrat pojavljajo, ni velik. Največ 20 % inventivnih delavcev je takšnih. Sicer pa so problemi zelo specifični in rešujejo jih pač sposobni.

Pri vsaki inovaciji je potreben inovator. Po mojem mnenju ni bistveno, ali je to večkrat eno ime ali več različnih imen, bistveno je tisto, kar delajo in kaj njihovo delo pomeni za železarno. Eden izmed kazalcev je inovacijski dohodek, ki je, ne glede na večji pomen usmerjenih inovacij, tudi zelo pomemben. Res pa je, da nam očitajo, da je odstotek nadomestil iz tega dohodka prenizek.

Gotovo ga bomo morali izboljšati, kajti, kot sem že omenil, je pri vseh oblikah inventivne dejavnosti zelo pomembno tudi nagrajevanje.

Zavedamo se, da moramo pri inventivni dejavnosti iskati vedno nove poti. Z nobenimi rezultati, četudi ustrezajo ciljem, kot

naši letošnji, ne smemo biti zadovoljni. Ko si zadovoljen, začneš stagnirati, to pa pomeni konec. Mi nove poti že iščemo. Ne sicer takšno, kot pravite, da jih imajo npr. v Kovinoplastiki Lož, ko za inovatorje vsako leto razpišejo teme, po katerih potem iščejo inovacije, ampak z drugač-

Izsek

nimi načini aktiviranja delavcev s ciljem, da bi jih čim več začelo inventivno razmišljati. Eden izmed takšnih načinov je izhajanje iz konkretnih problemov, ki naj bi jih v tozdihi evidentirali, z inventivnimi dejavnostmi pa rešili.«

H. Merkač

DEVETMESEČNA INVENTIVNA DEJAVNOST V ŽELEZARNI

TOZD. DELOVNA SKUPNOST	DELA VCI SKUP. ZAP.	% AKTIVNIH	KORISTNI PREDLOGI ST.	ST. DEL.	KROŽKI KVALITETE ST.	ST. DEL.	USTVARJALNE NALOGE ST.	ST. DEL.	INOVACIJE ST.	ST. DEL.	LETNI POVEČANI INOV. DOHODEK (din)	NADOMESTILA ZA INOV. (din)	% NADOMESTIL	AKTIVNOSTI SKUPAJ ST.	ST. DEL.
JEKLARNA	413	33,3	39	58	-	2	12	23	40	55	440.988.577	22.528.655	3,53	91	138
JEKLIVARNA	682	10,7	6	8	-	-	5	27	47	38	381.601.133	21.234.641	3,55	58	73
VALJARNA	470	37,4	18	27	2	21	18	31	41	97	412.833.647	32.841.541	2,57	79	176
KOVAČNICA	300	22,7	8	16	3	26	6	8	23	18	692.631.299	23.133.365	2,59	68	80
JEKLOVLEK	117	32,5	18	23	-	1	2	3	14	11	32.766.603	1.863.583	5,52	34	38
T.S.D.	203	18,7	23	30	-	-	1	1	6	7	57.803.362	3.423.153	5,92	30	38
KALILNICA	64	70,8	5	5	1	6	7	8	13	27	160.590.852	7.923.609	5,00	26	46
ORODJARNA	92	19,6	5	9	-	-	5	7	1	2	9.755.915	193.287	1,98	11	18
S.I.D.	546	19,0	3	3	-	-	3	4	51	97	288.299.451	15.894.931	4,52	57	104
INDUSTRIJSKI NOŽI	228	18,0	3	3	-	-	7	20	10	16	79.223.646	2.815.915	3,53	22	41
PNEVMATIČNI STROJI	202	17,3	9	11	-	-	5	7	12	17	47.828.796	3.485.444	4,19	26	35
VZMETARNA	103	53,4	14	21	1	9	3	5	11	20	104.389.634	5.083.879	3,72	29	55
T.R.O.	338	24,8	24	29	-	-	9	15	26	40	32.041.999	2.206.252	5,72	59	84
KOVINARSTVO LJUBNO	169	32,5	10	11	2	18	18	19	8	7	16.124.461	856.404	3,83	38	55
BRATSTVO VARVARIN	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MONTER DRAVOGRAD	322	2,5	2	2	-	-	-	-	2	6	5.494.299	267.684	4,87	4	8
ARMATURE MUTA	169	34,3	21	30	1	7	7	11	8	10	20.040.760	2.462.279	7,14	47	58
ENERGIJA	136	54,4	11	12	1	8	11	23	9	31	50.319.732	3.786.659	2,91	32	74
E.T.S.	242	60,7	20	27	-	-	67	81	2	39	43.722.083	1.331.810	3,04	89	147
S.G.V.	494	56,5	60	91	-	1	22	24	4	163	23.150.604	1.847.441	7,97	86	279
TRANSPORT	122	6,5	3	3	1	5	-	-	-	-	-	-	-	4	8
P.I.T.	71	83,1	2	4	-	-	38	40	-	15	-	-	-	40	59
R.P.T.	300	73,0	12	20	1	11	100	148	3	40	5.758.329	409.384	7,22	116	219
KOMERCIALA	275	12,4	2	2	1	5	18	26	-	1	-	-	-	21	34
KONTROLA KAKOV.	226	37,6	8	9	-	1	35	68	-	7	-	-	-	43	85
DRUŽB. STANDARD	150	14,7	2	3	2	15	4	9	-	-	-	-	-	8	22
RAČUNOVODSTVO	120	7,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	9
GOSPODARJENJE	86	141,8	3	4	-	-	53	75	17	43	8.190.554	488.911	5,75	73	122
K.S.Z.	230	20,0	7	12	2	13	12	20	1	1	185.022	20.558	11,11	22	46
P.F.S.	47	55,3	-	-	2	20	4	6	-	-	-	-	-	6	26
DRUGI	-	-	-	-	-	-	-	-	27	-	-	-	-	-	27
SKUPAJ ŽELEZARNA	6997	31,3	340	475	20	169	476	713	349	835	2.881.760.785	154.099.345	3,26	1195	2192

FUŽINAR ZA RAZVOJ

Zagotavljanje kakovosti

Projekt s takojšnjimi in dolgoročnimi nalogami

V Železarni Ravne je prodrlo spoznanje, da je kakovost izdelkov, uslug in storitev postala temeljni pogoj za trajen uspeh na domačem in tujem tržišču. Zato smo temeljito zastavili vrsto dejavnosti, katerih

TAKOJŠNJE IN DOLGOROČNE NALOGE

Precej lahko za kakovost naredimo takoj, in to bomo tudi naredili, vrsta nalog pa je dolgoročnih.

Med takojšnje naloge spadajo: izvajanje ukrepov, ki jih pripravijo ravnatelji vsak za svojo temeljno organizacijo oziroma delovno skupnost, ostrejši odnos tozda Kontrola kakovosti do nekvalitete, pospešeno nadaljnje izvajanje strokovnega razvoja (torej izobraževanja), ukrepanje ob vsaki nekvaliteti, spodbujati kakovost z OP in z usposabljanjem delavcev, v ponavljajočih se primerih nekvalitete, ki je posledica malomarnosti ali nesposobnosti, pa posegati tudi po premestitvah na ustrežnejše delo in ukrepati disciplinsko.

Dolgoročne naloge so zelo obsežne, saj je njihov cilj s temelji-

tim izobraževanjem tako prekasiti ves naš odnos do dela ter način dela in vodenja na vseh ravneh, da bo vse, kar bomo delali v proizvodnji in zunaj nje, kar najbolj kakovostno, in da bodo torej kvalitetni izdelki logična posledica vsestranske kvalitete dela.

Naš cilj je zadovoljiti potrebe zahtevnih tujih kupcev s kakovostjo, roki in cenami ter s tem dosegati dolgoročno dobre poslovne rezultate. Cilj je izredno visok, tudi ni dosegljiv lahko in hitro, je pa edini, ki zagotavlja obstanek in razvoj v zmeraj težjih pogojih gospodarjenja.

(Vir: gradivo poslovnega odpora)

KROŽKI KVALITETE KOT SEGMENT CELOVITEGA OBVLADOVANJA KAKOVOSTI V ŽELEZARNI RAVNE

V strategijo celovitega obvladovanja kakovosti v Železarni Ravne smo vključili tudi krožke kvalitete. Krožki so prostovoljna sistematična skupinska dejavnost, namenjena vsem zaposlenim.

Izhaja iz spoznanj, da delavci o svojem delu veliko vedo, da pri skupinskem razmišljanju, ko ideja porodi idejo, pride do sinergetskega učinka, da je linijska organizacija relativno toga, da delitev dela in ponavljanje se delovne operacije, ki so podrobno predpisane, ne omogočajo ljudem, da bi se pri delu uresničevali in potrjevali, da so miselne kapacitete neomejene. Temu lahko dodamo spoznanje, da je kakovost možno zagotoviti le s sodelovanjem vseh zaposlenih.

Izobraževalna funkcija krožkov je osnovna: sistematika, statistične metode, izpopolnjevanje v stroki in neobremenjeno, torej ustvarjalno razmišljanje. Vsebina dela krožkov je načelno določena z vsebino dela, ki ga člani krožka sicer opravljajo. Glede na usmeritev v delovni organizaciji k celovitemu obvladovanju kakovosti pa je treba poudariti prioriteto v delovanju krožkov, ki smo jo poimenovali: PREPREČEVANJE PONAVLJANJA NAPAK. Ob tem je pomembno, da člani krožka sami odkrivajo probleme, ne pa da bodo postavljeni pred spisek problemov, posredovanih od »zgoraj«!

Ta oblika množične inovativne dejavnosti že ima svoje mesto v naši organizaciji, podatki za letošnje leto pa govorijo o dvajsetih (20) delujočih krožkih. Odziv je skromen in dokazuje, da usposabljanje in materialna stimulacija nista zadostna pogoja za razmah dejavnosti. Zato načrtujemo neposredno vključevanje vodij za vzpodbujanje in organiziranje krožkov kvalitete: Večje rezultate lahko pričakujemo le, ko bodo vodje zainteresirani za krožke.

Samo Šavc

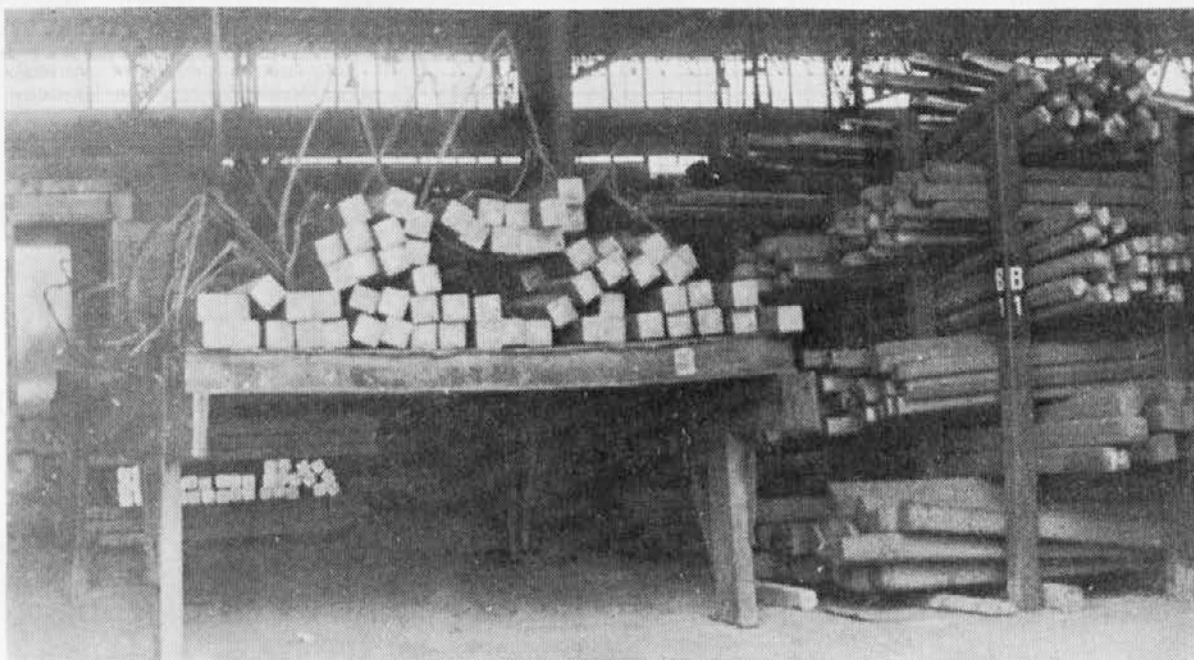
To je treba zbrusiti

skupni končni cilj je takšno kakovost ne le zagotoviti z občasnimi akcijami, ampak jo definirati, izoblikovati in vgraditi kot bistveno sestavino v naš način mišljenja in dela ter jo po tej poti spremeniti v stalnico.

ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI JE OBVLADOVANJE KAKOVOSTI V VSAKI OBLIKI IN VSEBINI

Področje je silno široko, saj je jasno, da kakovosten izdelek ne more nastati, če ga ne bo spremljala kakovost na vsej poti, od sprejema naročila in podpisa pogodbe, prek priprave dela, v vseh fazah proizvodnje do embaliranja in odpreme. Kakovost v ožjem pomenu torej zahteva kot pogoj kakovost v širšem pomenu, ta pa obsega:

- kakovost dela, informacij in procesov
- kakovost oddelkov, ljudi in znanja
- kakovost sistema in organizacije
- kakovost ciljev, metod in standardov.

Gredice — nepogrešljiv polizdelek

Nagrade in priznanja inovatorjem Železarne Ravne

21. oktobra 1987 je bila v tozdu Monter Dravograd svečana podelitev nagrad in priznanj občinskih raziskovalnih skupnosti koroških občin za inventivno raziskovalno in animatorsko delo. Objavljamo seznam dobitnikov iz Železarne Ravne in jim iskreno čestitamo.

DRUŽBENA PRIZNANJA ZA VEČLETNE USPEHE NA PODROČJU INOVATORSTVA OZIROMA ZA POSAMEZNE DOSEŽKE V LETU 1986

MITJA ŠIPEK (zlata plaketa ORS)

za dolgoletno uspešno delo na področju inventivne dejavnosti, rezultat katerega so tudi naslednje inovacije:

- izdelava avtomatske ultrazvočne sondažne naprave za kontrolo palic od Ø20 do Ø45 mm
- osvojitve proizvodnje feromagnetnih fluorescentnih praškov
- manipulator za fluksanje
- ultrazvočna kontrola debelostenskih cevi.

ANTON VEHOVAR

za večletno uspešno delo na področju inventivne dejavnosti. Njegove inovacije so s področja izkoriščanja odpadne toplote vode, dušika, izboljšanja izolacije žarilnih peči idr.

STANKO TRIGLAV

za večletno uspešno delo na področju inventivne dejavnosti. Med njegovimi inovacijami so tudi:

- sprememba formata ingotov jekla in tehnologija ogrevanja in valjanja ingotov v gredico
- rekonstrukcija tesnjenja pokrovov na globinskih pečeh ELPIT idr.

ALOJZ PEČNIK

za inovacijo: »Novo vrtno kladivo 24 kg z retropodporno nogo in antivibracijsko držalo vrtnega stroja VK-24«.

Pri razvoju vrtnih kladiv je ostal problem premočnih tresljajev, zato je avtor skonstruiral novi ročaj — antivibracijsko držalo, ki ne prenaša tresljajev na vrtno do stopnje, ki bi bila zanj škodljiva.

Za inovacijo »Optimiranje obratovanja elektroobločne peči 40 ton« so prejeli družbena priznanja inovatorji:

- JANEZ BRATINA
- OTMAR LES
- NORBERT GINTER
- IVAN JEZERNIK in
- BRANKO KRAUTBERGER.

Pri inovaciji je sodeloval tudi preminuli VLADIMIR RAC.

Ker se taljenje s procesnim računalnikom ni obneslo, so avtorji inovacije v obratovanje EOP uvedli t.i. »optimelt« domače izdelave. Na ta način so talilcu prepuščena na izbiri samo določena optimirana obrato-

valna stanja, vsa ostala stanja (več kot 100 kombinacij) pa so izločena in blokirana in jih topilec ne more doseči. Ugotovili so, da je za optimalno vodenje peči dovolj 4 do 8 elektroenergetskih stanj peči in da je s tem številom pozicij možno izdelati vsako tehnologijo izdelave jekla v EOP.

Skupina inovatorjev:

- FRANC RUS
- IVAN MARCHIOTTI in
- MILAN MIKLAVC

za inovacijo: »Mikroračunalniško vodenje toplotne obdelave in ogrevanja v plinskih pečeh v Železarni Ravne z domačim procesorjem«.

Avtorjem je v treh letih uspelo izdelati prvi lastni mikroprocesor. Uporabljajo ga v Valjarni za ogrevanje globinske ogrevne peči na težki progi.

Inovatorja JURIJ GLAVICA in JOŽE SKLEDAR

za inovacijo: »Osvojitve proizvodnje udarnih plošč iz posebne litine v Jeklolivarni«.

Pri proizvodnji udarnih plošč, legiranih z manganom, ki se uporabljajo v rudnikih, se je pokazala potreba po zamenjavi za kvalitetnejšo litino, legirano s kromom. Avtorjem je uspelo narediti kvalitetno mešanico. Z vgraditvijo posebne mreže je brusni kolot možno uporabiti tudi na visečih brusnih strojih pri normalnih pogojih dela. Pri brušenju teh plošč so popolnoma odpravili izmeček, kar je vsekakor pozitivno nasproti ostali litini.

Skupina inovatorjev:

- EMIL RAMADANOVIC
- BOJAN JEHART in
- SLAVKO PANGERČ

za inovacijo: »Brusni stroj za brušenje profilov, ki deluje na zračni blazini«.

Stroj, ki so ga razvili avtorji, je za toz TRO izrednega pomena, saj je takšen stroj možno dobiti samo iz tujine, ker ga domača industrija ne izdeluje. Stroj je v celoti izdelan iz domačega materiala, stroški izdelave pa ne presegajo desetine novega. V proizvodnji je že eno leto in v tem času ni bilo nobenih posegov ali popravil vzdrževalne službe.

DRUŽBENO PRIZNANJE ZA POMEMBNE DOSEŽKE NA RAZISKOVALNEM PODROČJU

sta prejela

IVAN KOS

za večletno raziskovalno delo na področju predelave jekel.

STANKO PETOVAR

za uspešno raziskovalno delo pri odpravi napak na ingotih in za uvažanje vakuumske obdelave jekel.

NAGRADA INOVATORJEM IZ KOVINARSTVA

9. 10. 1987 je na slovesnem zaključku skupne razstave inovacij s savinjsko-šaleškega območja prejela nagrado za inovacije tudi razvojna skupina delavcev iz tozda Kovinarstvo Ljubno:

Peter Ribič, inž. strojništva, vodja priprave dela, Jože Kramer, dipl. inž. strojništva, vodja konstrukcije, Jernej Turk, inž. strojništva, Bogomir Pečovnik, strojni tehnik, Jože Podkrižnik, konstruktor, Ivan Robnik, strojni tehnik, Dušan Praznik, strojni tehnik, Jože Jamnik, kontrolor.

Nekateri od njih so že prejeli nagrado za inovacije v preteklih letih, kar je bila velika spodbuda za njihovo nadaljnje delo.

Strokovnjaki te skupine so v letu 1987 dosegli na programu žag za razrez kovin velik napredek. Razvili so novi žagi, in sicer:

- UKB-130 za razrez barvnih kovin in
- IKL-130 za razrez lahkih kovin.

Poleg tega so dopolnili tehnologijo za žago UKŽ-130 AP 700 NC, kjer je osvojena tudi serijska proizvodnja. Razvili so nov stroj SOK, ki je namenjen za obdelavo koncev palic ali cevi, ki jih razrežemo na naših že razvitih strojih za razrez in je dopolnitev k programu žag.

Skupina dela tudi stroj, ki bo novost na našem tržišču, in sicer jamski nakladalec RN-150. Ta stroj je namenjen za sodobno kopanje in nakladanje rude v nemetalskih rudnikih. Do sedaj smo takšne stroje izključno uvažali, ta skupina pa je stroj razvila in že izdelala prototip, ki bo v septembru pričel s poizkusnim delom. Zanj smo uvozili samo nekaj najzahtevnejše opreme, katero nameravamo kasneje nadomestiti z jugoslovansko.

Za posamezne stroje so bili nosilci naslednji strokovnjaki:

1. NC žaga: Peter Ribič, Jože Kramer.
2. UKB in UKL žagi: Jernej Turk, Jože Podkrižnik, Jože Kramer.
3. Stroj za obdelavo koncev SOK: Peter Ribič, Jože Kramer, Bogomir Pečovnik, Jože Podkrižnik.
4. Jamski nakladalec RN-150: Ivan Robnik, Peter Ribič, Dušan Praznik, Jože Jamnik.

Nagrajencem iskreno čestitamo!

Mirko Strašek, ravnatelj tozda Kovinarstvo

KO PEČ SNE ŠTEVILKE IN ZNAKE, PROFILI PA SO VSI NAJPREDJ INGOTI IN GREDICE

Zakaj zamešani materiali v Valjarni

Zaradi vode v grlu smo začeli opozarjati na vse, kar nam v železarni dela škodo, sramoto in sive lase, pa čeprav ni novo; nasprotno, staro je, z brado, rečejo. Tudi zamešani materiali so takšni.

Zato sem v Valjarni vprašala Mirka Nagliča, delovodjo kontrolne

linije in skladišča gredic, kje vse lahko pride v njihovem tozdu do zamenjave in kaj storiti, da bi vendarle nehali materiale mešati.

»Okrog 12 mest, na katerih je možnost zamenjave materialov v Valjarni, bi lahko takoj naštel. Prva možnost pa je že pri vratih, ko pride včasih z ingotom v Valjarno iz topilnice napačna spremnica. Drugo mesto je bluming. Lahko se zgodi, da se pozabijo pobrati iz peči prav vsi ingoti ene šarže; tisti, ki ostane, se seveda potem prišteva k drugim. No, valjarji ne morejo česa zamešati, veliko možnih zamenjav pa je nato spet pri razrezu gredic. Pomotoma se razrezane mečejo v napačne jasli, lahko žerjavu pade gredica na napačno mesto itd. Potem je na vrsti ohlajanje in skladiščenje; tam se lahko vezi razsujejo, nato pa se ne zvežejo, kot so bili prej. Tudi na kontrolni liniji TIEDE lahko pride do napačnega ločevanja, potem spet v skladišču, kjer včasih ležijo gredice zelo dolgo. Sledi brušenje, kjer lahko delavec mimogrede odloži gredico v napačne jasli. Potem gre gredica ponovno v skladišče — tokrat tretjič, in čaka

Mirko Naglič

(Nadaljevanje na 17. strani)

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XIV

Ravne na Koroškem, 14. decembra 1987

Št. 5

Mladi fužinar izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Marta Vrenčur, Saša Meško, Alojz Lipovnik, Barbara Sušnik in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino.

Program dela mladih v Železarni Ravne za 1988. leto

— Prvenstvo v sankanju v sodelovanju AS ŽR, organizira komisija za šport in rekreacijo.

— Nabor '88 (sprejemanje karakteristik in predlogov za rekrutiranje organizirata in izvedeta organizatorja za SLO in DS).

— Usposabljanje mladih informatorjev (komisija za informiranje).

— Evidentiranje za mladinske delovne akcije — komisija za MDA.

— Pohod Koroška v zimi '88 in Po poteh 14. divizije — organizira organizator za SLO in DS pri KS OO ZSMS ŽR skupno s komisijo za SLO in DS pri OK ZSMS.

— Prvenstvo v smučanju s sodelovanjem aktiva štipendistov ŽR — organizira komisija za šport in rekreacijo.

— Evidentiranje brigadirjev — komisija za MDA.

— Organiziranje okrogle mize o mladinski in gospodarski problematiki v železarni ter izven nje. Pripravi komisija za DEO in IPD.

— Prvenstvo v šahu — organizira komisija za šport in rekreacijo.

— Tekmovanje v znanju Mladost v pesmi, besedi in spretnosti pod parolo Tito—revolucija—mir — organizira komisija za kulturo.

— Priprave na MDA, evidentiranje — komisija za MDA.

— Volilno-programska konferenca koordinacijskega sveta OO ZSMS železarne.

— 1. april — dan brigadirjev — komisija za MDA; razprava o delu brigadirjev ter razstava brigadirskih fotografij.

— Organiziranje literarnih večerov (Suhodolčan, Cankar, Prežih) s sodelovanjem ŠC Ravne in konferenco sindikata — opravi komisija za kulturo skupaj s centrom za klubsko dejavnost pri OK ZSMS Ravne.

— Čiščenje tozdov — opravi OO ZSMS po tozdih v dogovoru s tozdi — del. skupnostmi in komunalo.

— Priprava na MDA (inf. plat) — komisija za informiranje.

— Obravnava trimesečnega poslovanja železarne, SOZD (komisija za IPD in DEO).

— Kresovanje ob 1. maju — prazniku dela.

— Vključevanje v občinski program ter akcije ob dnevu mladosti — opravi komisija za kulturo, v program se vključujejo tudi ostale komisije.

— Razstava mladih fotografov železarne (komisija za kulturo in inf.).

— Majsko srečanje mladih Slovenskih železarn.

— Udeležba na republiških in zveznih delovnih akcijah (obisk brigadirjev NORBERT WEBER).

— Kresovanje ob 4. juliju — dnevu borca in 22. juliju — dnevu vstaje slovenskega naroda — organizira komisija za SLO in DS.

— Sodelovanje na zveznih in republiških delovnih akcijah.

— Obisk karavle Sonjak ob dnevu granicarjev — 15. avgusta — s kulturnim programom organizira komisija za kulturo in LODS.

— Prvenstvo v malem nogometu (če bo dovolj prijavljenih ekip) organizira komisija za šport in rekreacijo.

— Srečanje kulture in športa mladih jugoslovanskih železarn — organizira KS OO ZSMS železarne v Kostolcu.

— Udeležba na mladinski poletni politični šoli v Mariboru (komisija za DEO in IPD).

— Tekmovanje v znanju Mladost v pesmi, besedi in spretnosti z geslom Tito—revolucija—mir.

VSEM MLADIM
V ŽELEZARNI
ŽELIMO VELIKO SREČE,
ZDRAVJA
IN VSEGA LEPEGA
V 1988. LETU

KOORDINACIJSKI SVET
OO ZSMS ŽELEZARNE

— Lokalne delovne akcije v Železarni Ravne in izven nje — komisija za MDA.
 — Pridobivanje dopisnikov za Mladi fužinar na osnovnih in srednjih šolah — komisija za informiranje.
 — Prvenstvo v šahu in streljanju — organizira komisija za šport in rekreacijo.
 — Skrb za spominska obeležja — izvedejo OO ZSMS po dogovoru s SLO in DS.
 — Obravnava 9-mesečnega poslovanja železarne, SOZD (komisija za IPD in DEO).
 — 27. november — tradicionalni košarkaški turnir, na katerem sodelujejo: KKŠ Ljubljana, KKŠ Maribor, ŠC Ravne in KS OO ZSMS ŽR — organizira komisija za šport in rekreacijo.
 — Srečanje nekdanjih mladinskih aktivistov SOZD Slovenske železarne.
 — Pregled dela v letu 1988 in izdelava programa KS OO ZSMS ŽR za leto 1988.
 — 22. december — obisk karavle Sonjak skupaj s sindikatom in ZRVS — organizira komisija za kulturo in komisija za SLO in DS.
 — Skupščina kluba brigadirjev ter stalne delovne brigade v železarni.

Poleg vseh naštetih aktivnosti pa bomo imeli tudi nekaj stalnih nalog, kot so:
 — Izbor najboljšega mladega delavca — samoupravljalca in mladega inovatorja v železarni.
 — Dosledno spremljati problematiko SŽ, ki zadeva mlade ne samo v železarni, temveč tudi izven nje ter jim pri tem pomagati.
 — Problem asocialnosti med mladimi (alkoholizem, narkomanija, itd.).
 — Evidentiranje za MDA v letu 1987, sodelovanje s komisijo za MDA pri OK ZSMS.
 — Najboljša OO ZSMS v železarni.
 Tako kot doslej, se bomo tudi tokrat zavzemali za kar najtesnejše sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi dejavniki v železarni, zlasti bo dan poudarek idejno-političnemu delu in izobraževanju mladih ter vključevanju le-teh v vrste ZK.
 Poleg že prej naštetih nalog in akcij pa bomo tudi v tem letu imeli stalne stike z mladimi številnih delovnih organizacij.

KS OO ZSMS
 Železarne Ravne

USMERITVE ZA NADALJNJE DELO OO ZSMS V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

Ob neaktivnosti osnovnih organizacij ZSMS v naši občini in »nezainteresiranosti« mladih za delo v mladinski organizaciji kot tudi nasploh v družbenopolitični skupnosti (predvsem se bomo opredelili na te), moramo tako v Občinski konferenci ZSMS Ravne kot tudi v krajevnih skupnostih pristopiti k reševanju teh problemov. Nekatere aktivnosti v zvezi s to problematiko bomo predstavili v tem zapisu.

Že dalj časa ugotavljamo, da je klasičen način izobraževanja mladih že zastarel, saj jim v nobeni meri ne zagotavlja sodobnega izobraževanja, ki temelji na uporabi različnih pripomočkov (npr. uporaba videorekorderjev, projektorjev... itd.), s katerimi popestrimo program usposabljanja. V tako obliko izobraževanja smo že zagrizli in vidimo, da je pravilna. Seveda pa je pri tem problem financiranja, ki je nasploh prisoten pri vseh društvi in organizacijah. Vendar pa je zadnji čas, da začnemo nekaj vlagati v mladino, ker si bomo le tako pridobili sposoben kader. Pri teh stvareh ne smemo biti preveč »šparljivi«, kot to rečemo po koroško. Logično pa je, da moramo denarna sredstva pravilno uporabljati. V OK ZSMS Ravne smo prepričani, da so mladi pripravljeni s svojo aktivnostjo priskočiti na pomoč k čimboljši organiziranosti v kraju, kjer živijo. Že dalj časa pa je problem, kako mlade vključiti v te mehanizme. Mnenja »smo bili«, da je dovolj že to, če jih povabimo na sestanek in jim damo določeno zadolžitev, s tem pa smo naredili vse.

Vemo, da je tempo življenja tako hiter, da na določenih področjih hitro ostanemo zadaj, če sproti ne sledimo razvoju le-tega. Ravno to pa se je zgodilo nam. Prepričani smo, da se zamujeno še da nadoknaditi, vendar le tako, da se bomo vse DPO tega zavedale, ker smo v enaki meri odgovorni za razvoj družbe, za katero pa vemo, da sloni na mladih.

Vseskozi že ugotavljamo, da mlade za delo v mladinski organizaciji ne bomo pritegnili tako, če jih povabimo na sestanek in se z njimi pogovorimo o določeni dejavnosti in jih tako predlagamo v razne organe v KS kot naše delegate. No, in ravno tu je problem, ker se mladi na tak način zgubijo v organiziranosti. V zvezi s tem jim nismo nudili nič drugega, kot pa, da so lahko hodili na sestanke. Ravno zaradi tega smo se odločili, da gremo v nov način pridobivanja mladinskega kadra, obenem pa tudi v organizirano izražanje prostega časa mladih. Seveda tak način organiziranja mladih ni preprost, vendar pa smo prepričani, da je v trenutni situaciji edini, ki bo aktiviral mladino na več področjih (čeprav smo mnenja, da je mladina kljub temu zelo aktivna).

Predvsem vidimo problem zagotavljanja prostorov, ker pač imamo občutek, da se mla-

dim še vedno ne zaupa uporaba le-teh, čeprav jih imamo v naši občini dovolj. Ravno zaradi tega pozivamo vse DPO v KS, da se obvežejo zagotoviti primerne prostore za tako aktivnost, ki jo v naslednjih stvkih predstavljamo.

Mnenja smo, da je trenutno edina možnost pridobivanja mladih organiziranje klubske dejavnosti v krajih, kjer je pač to možno (pozneje pa vključitev le-teh v OO ZSMS).

Kako si zamišljamo to dejavnost?

Po krajih bi ustanovili tako imenovane KLUBE MLADIH. Te si zamišljamo tako, da imajo mladi neki prostor, kjer se ob določenih dnevih dobivajo. Tam bi imeli možnost prebiranja raznih časopisov, igranja družabnih iger, gledanja videofilmov... Ob priložnostih bi organizirali razne okrogle mize, kot npr. o štafeti mladosti, delovanju družbenopolitičnih organizacij, o problematiki kraja, o mladinskem prestopništvu itd. Organizirali bi razgovore z znanimi osebnostmi kraja, občine kot tudi republike (športniki, kulturniki, politiki...) Tak način aktiviranja mladih se nam zdi primeren ravno zato, ker bi se mladi lahko zbirali na enem prostoru in bi z njimi imeli najbolj pristen stik. Sami mladi bi bili tisti, ki bi sestavljali program »kluba mladih«. Obenem pa bi bila to možnost, da bi na tak način lahko »črpali« kader, ki bi vodil mladinsko organizacijo v kraju. Skozi to dejavnost bi tako rekoč pridobivali mlade, da bi aktivno delovali v vseh DPO v kraju. Zavedamo se, da vsi mladi nimajo istih interesov, zato je le-te težko uskladiti. Vendar pa smo prepričani, da bomo na tak način pridobili vsaj nekaj mladih, ki bodo kasneje pripravljeni delati v organih KS.

Skozi tako dejavnost bo tudi lažje organizirati različne proslave ob praznikih, saj bodo tudi mladi tisti, ki bodo predlagali, kakšne proslave in praznovanja si želijo. Pri teh pa bodo tudi aktivno sodelovali. To se pravi, da bodo te prireditve bolj obiskane s strani mladih, saj bodo takšne, kot si jih želijo.

Ob vsem tem pa se postavlja vprašanje financiranja te dejavnosti. Mnenja smo, da so za začetek potrebna minimalna sredstva za delovanje teh klubov. Predvsem gre tu za nabavo »družabnih iger« in časopisov. Počasi pa bi OO ZSMS ta sredstva zagotavljala s pomočjo mladih, ki bi te klube obiskovali (članarina OO ZSMS). Del sredstev bi zagotavljala OK ZSMS (SŠ). Ta bi tudi nudila pomoč pri organizaciji klubov kot tudi pri zagotavljanju »gostov na okroglih mizah«, kolikor bo to potrebno.

»Dolžnost« KS bi bila, da zagotovi za to dejavnost primerne prostore, in če je možnost, tudi del začetnih sredstev »kluba«. Vsak klub mladih bi bil organiziran tako, da se za vsak dan (to se dogovorijo po KS — za začetek predlagamo, da bi bilo to enkrat na

14 dni ali teden), ko bi bil klub odprt, določil dežurnega mladca, ki bo odgovarjal za red, čistočo in za opremo, ki je v tistem prostoru.

Nadalje predlagamo, da vsak Klub mladih ustanovi svet le tega. Ta bi naj bil sestavljen iz dveh predstavnikov DPO v kraju in treh članov P OO ZSMS. Naloga sveta bi bila koordiniranje delovanja aktivnosti in sprejemanje programa ter informiranje o programu kluba.

Predlagamo, da DPO v KS imenujejo nekoga iz svoje sredine, ki bi bil neposredno zadolžen za urejevanje prostorov v kraju in ki bi tudi neposredno sodeloval z mladino pri tej aktivnosti.

Se enkrat poudarjamo, da le v taki organiziranosti mladih vidimo bodočnost delovanja mladinske organizacije. Neposredno s tem pa tudi vzgajanje bodočih kadrov za delo v družbenopolitični skupnosti. Zavedamo se, da smo odgovorni za delovanje OO ZSMS v občini, zato vas tudi pozivamo, da nam pri aktiviranju le teh pomagate v taki meri, kot smo tu napisali.

Seveda se zavedamo, da vse le ne bo tako lahko, kot si zamišljamo. Prepričani pa smo, da nam bo z vašo pomočjo tudi uspelo. Vse bomo predlagali, ki bodo prišli z vaše strani. Vemo, da v marsikateri KS osnovna organizacija ZSMS ni aktivna in tudi nima delegatov v njej in bo to težje izvedljivo.

Želimo, da o teh naših predlogih spregovorite na organih DPO v kraju in nas povabite na razgovore o tej temi. Predlagamo, da je sklicatelj teh sestankov krajevna konferenca SZDL. Ti razgovori bi potekali po 20. novembru (če je kje možnost, tudi prej) v KS z dogovorom OK ZSMS Ravne.

Občinska konferenca ZSMS
 Ravne na Koroškem

»Sopek«

10. SREČANJE MLADIH JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN V NIKŠIČU

Tudi letos so se srečali mladi jugoslovanskih železarn na svojem tradicionalnem srečanju. Pred kratkim je Nikšič gostil, z njim pa tudi tamkajšnja železarna, mlade ostalih železarn Jugoslavije, ki so se zbrali na srečanju kulture in športa, tokrat že desetič zapovrstjo.

V vseh treh dneh srečanja je Nikšič dobesedno živel svojstven utrip mladosti, drugačen od tistega vsakdanjega, saj je bil tokrat Jugoslavija v malem. Tako so se na srečanju zbrali mladi iz Siska, železarne Sme-

je bil prisrčen. Med potjo smo si ogledali številne kulturne znamenitosti, pa tudi kopanje v Dubrovniku je bilo dobro kljub pozni jeseni. Vse to je dalo srečanju poseben pečat.

Kati Zera, Plamen Kropa: »Tudi meni je srečanje pomenilo zelo veliko. Presenečena sem bila nad organizacijo in sprejemom. Pa tudi veliko novih prijateljev sem spoznala in nedvomno bom še sodelovala na srečanjih.«

Brane Mirt, Železarna Štor: »Tudi name je srečanje naredilo izjemen vtis, spoznal sem

zarn Igor Uršič, o vlogi mladih v protiinflacijskem programu pa predsednik slovenske mladine Tone Anderlič.

Mladinci iz Štor so bili gostitelji letošnjega srečanja nekdanjih mladinskih aktivistov Slovenskih železarn. V prijetnem klepetu so nekdanje mladince seznanili z delom v posameznih mladinskih organizacijah ter s problemi in težavami, s katerimi se soočajo pri premagovanju vsakodnevnih ovir. Bilo je tudi nekaj sklepnih misli in koristnih nasvetov za delo mladih SOZD Slovenske železarne za prihodnje.

Mladinci OK ZSMS Krško ter nuklearne elektrarne so omogočili strokovno ekskurzijo ter ogled tega našega energetskega giganta v Krškem. Tako je 27 mladincev iz železarne preživelo nepozaben dan na Dolenjskem, ogledali pa so si tudi Kostanjevico in še nekatere kulturne znamenitosti okolice Krškega. Seveda pa ni manjkalo tudi prijetnih in prisrčnih pogovorov z gostoljubnimi domačini.

V sredini decembra organizirajo na šolskem centru Edvarda Kardelja v Slovenj Gradcu že 8. srečanje srednješolcev Slovenije, kjer se bodo mladi pogovorili o najbolj aktualnih problemih, s katerimi se ubada srednje šolstvo od predloga drugega predmeta STM, do področja vsebine civilne družbe in državljske vzgoje, pa vsebine s področja politične ekonomije in kritike politične ekonomije, pa historiografije in psihoanalize. Obeta se torej ponovno zanimivo in hkrati tudi po temah vroče srečanje, kjer bodo mladi brez dlake na jeziku odkrito spregovorili o vseh tistih spornih, ki jih še vežejo v našem sistemu srednjega usmerjenega izobraževanja.

S. J.

Udeleženci srečanja iz Slovenije

derevo, Skopja, Kostolca, Zenice, Ilijaša, Lukavca, Splita, pa iz Slovenskih železarn (tu nas je bilo 50 mladincev). Slehernemu udeležencu se je ponudila nepozabna slika. Stiski rok, objemi, vzkliki, kajti to je bilo res srečanje starih in novih generacij, tistih, ki so na tovrstnih srečanjih že sodelovali, in onih, ki so tokrat prvič.

Srečanje je odprl predsednik poslovnega odbora nikšičke železarne in poudaril vlogo ter namen srečanj mladih železarjev skozi vsa ta leta, odkar se srečujejo. Omenil je tudi trdnost in čvrstost vseh železarn in predlovalcev, ki so združeni v tej veliki verigi in ravno mladi imajo tudi svojo vlogo ter pomen te enotnosti, še zlasti v tej krizni situaciji, ko razmere v železarstvu niso najbolj rožnate. Sledil je kulturni program, nato pa družabni večer.

Naslednji dan so se začela športna tekmovanja med železarji v malem nogometu, namiznem tenisu, šahu, odbojki in streljanju. Ekipe vseh železarn so se pomerile še v kviz tekmovanju na tematiko iz NOB in mladinskega gibanja od njegovih začetkov do danes. Zanimiva in razgibana je bila tematska konferenca, ki so jo pripravili organizatorji srečanja na temo o ekonomskem in družbenopolitičnem položaju mladih v jugoslovanskih železarnah. Prišlo je do izmenjave mnenj in izkušenj iz vsakdanjega utripa mladega delavca, mladince iz različnih delovnih sredin. Zanimive in na določene trenutke vroče so bile diskusije o silno težkem likvidnostnem položaju smederevske, skopske in delno Nikšičke železarne.

V zaključnem večeru, ki je bil hkrati tudi poslovilni, pa so se mladi med pogovori, plesi in kolom dobesedno zliili v eno. Toliko je bilo novih poznanstev, prijateljstev in skritih simpatij, da se vsega preprosto ne da opisati. Zato tudi ni nič čudnega, da so si mladi ob slovesu po treh dneh skupnega bivanja še zaklicali: »Srečno, moj prijatelj iz Siska, Zenice, Skopja, Vareša do prihodnjega leta, ko se bomo ponovno našli in zbrali na našem srečanju v Kostolcu!«

Takole pa so srečanje in organizacijo ocenili nekateri udeleženci iz Slovenije.

Ivan Prošt iz Železarne Ravne: »Srečanje je bilo dobro pripravljeno in tudi sprejem

toliko novih prijateljev, pa skritih simpatij, da se mi je bilo težko ločiti. Mladi pa tako na svojstven način potrjujemo in dokazujemo, da nismo samo kovači plemenitega jekla, temveč tudi kovači plemenitega človeka.«

Silvo Jaš

OD TU IN TAM

Svet ZSMS Slovenske železarne organizira v sredini decembra v mladinskem izobraževalnem centru v Bohinju svojo redno volilno-programsko konferenco, kjer bodo izvolili novega predsednika z enoletnim mandatom. Evidentiran je dosednji podpredsednik sveta ZSMS Ivan Hribnik iz štorske železarne. V nadaljevanju seminarja bo spregovoril o nekaterih aktualnih temah Slovenskih žele-

MISLI

Marsikdo ne naredi nobene neumnosti, ker je za to preneumen.

Kap lahko zadene tudi človeka, ki nima srca.

Kdor bi rad gledal skozi zid, mora imeti okno.

Teže je sprejeti nasvet kot odkloniti darilo.

Izobraževalni center ZSMS v Bohinju

PORTRET MLADINKE:

MAJA LASNIK

Tisti, ki smo bliže njenega delovnega mesta na Družbenem standardu, jo lahko srečujemo vsak dan, ostali pa se je lahko spomnijo, če so imeli kakršnekoli opravke bodisi z izleti ali pa letovanji. Maja je vsakomur rada ustregla, če je le bilo v njenih močeh.

Za klepet se nismo odločili zgolj slučajno, temveč iz čisto preprostega razloga, da to mladinko, ki je takšna kot večina mladih, predstavimo z različnih zornih kotov. In nismo se ušeli. Silno simpatično in nasmejano dekle je Maja, ki opravlja dela in naloge organizatorja izletov in letovanj. Kar verja-

in pomaga po svojih najboljših močeh tam, kjer more in kjer je potrebno.

In kje vse se udeležuje v svojem prostem času? Takrat ko je študirala, so bili skoraj vsi njeni konjički potisnjeni v stran. Enostavno vsega ni zmogla. Bilo ji je hudo, ko se je morala odpovedati svoji veliki ljubezni slinkanju, in sedaj, ko je redno zaposlena, se ji bo ponovno posvetila. Rada plete, šiva, prebere kaj dobrega. Veliko se ukvarja s športom in rekreacijo. Njena velika ljubezen je karate, zanimiva športna zvrst za žensko, kajne, in temu se posveča že dobro leto. Seveda se mu tudi v prihodnje ne misli odreči. Rada tudi plava in smuča, pa kolesari in še bi lahko naštevati.

Skratka, Maja je čisto poprečna mladinka kot toliko drugih. Pa vendarle ne povsem. V bežnem klepetu z njo sem spoznal ter dojel še nekatere druge stvari, ki se bolj poredko pojavljajo med mladimi. Velika mera vztrajnosti, skromnosti, marljivosti in še česa so

stvari, ki Majo odlikujejo. Povrh vsega pa še iskrivost v njenih očeh in značilen smeh, ki na človeka naredi poseben vtis; tudi to je značilnost naše Maje.

Silvo Jaš

VABILO NOVIM DOPISNIKOM

Z željo, da bi z novim letom popestrili vsebinske strani Mladega fužinarja, smo se odločili, da k sodelovanju povabimo nove mlade sodelavce iz posameznih OO ZSMS znotraj železarn, pa tudi izven nje. Z vsemi bi imeli potem skupen sestanek, kjer bi se podrobneje dogovorili in opredelili skupne aktivnosti za nadaljnje delo. Seveda pa se bomo pri vsem tem še dodatno izobraževali in hkrati doživljali še kakšen prijeten trenutek povrhu.

Ce te torej veseli informiranje ter različne zvrsti obveščanja in če ti ni vseeno, kakšen bo Mladi fužinar, se nam pridruži, kajti z veseljem te bomo sprejeli medse.

Vse podrobnejše informacije dobiš v mladinski sobi osebno ali po telefonu 67-92.

Maja Lasnik

memo, da ji takšno področje leži, saj je v njej tisti nemirni duh in želja po nečem vedno novem, doslej še neznanem in neodkritem. Leto dni je bila pripravnica, sedaj pa je dobila redno zaposlitev na tem področju, ki jo že od malega veseli. Končala je 2. stopnjo VEKS smer turizem in tako sedaj s pridom vnaša v delo pridobljeno znanje. Ko je nanesla beseda na zaposlitev, je odgovorila, da bi lahko delala tudi kje drugje, recimo kot vodička ali pa v kakšni drugi turistični organizaciji. Pa se je pogovor ustavil pri domu. Silno je navezana na starše, na dom in sleherni trenutek, če je le mogoče, postori to in ono doma in tudi zaradi tega ji delo v železarni, kjer je pač blizu doma, kar odgovarja. Sicer pa v teh gospodarskih razmerah dobiva tudi tozdr Družbeni standard čedalje večji pomen in veljavo kot eden od glavnih nosilcev turizma v koroški krajini. Vzporedno s tem pa je tudi precej dela in dinamike z organiziranjem izletov, pa najrazličnejših oblik letovanja in preživljanja prostega časa.

Beseda je nanesla tudi na delo v mladinski organizaciji tozda. Maja je bila aktivna že v osnovni šoli, pa naprej v srednji in elan ji ni popustil tudi na študiju v Mariboru. Povsod so se zanj našle naloge in zadolžitve in skoraj vsem je bila kos. Pogreša pa vendarle nekoliko več mladinskega utripa in samoiniciativnosti, premalo je živahnosti v ZSMS in občutek ima, kot da se mladinska organizacija ukvarja sama s seboj, razen nekaj izjem. Mladih se vse premalo sliši, tudi takrat, ko gre za njihove življenjsko važne in pomembne zadeve. Podobno je tudi v lastnem tozdu. Mladi so tamkaj razdrobljeni na vseh koncih železarn in izven nje, delajo na izmene in tako je silno težko zagotoviti sklepčnost na sestanku, se pogovoriti o skupnih nalogah in usmeritvah v prihodnje. Maja pač dela

FOTO ZAPIS Z AKCIJE TUZLA-ZVORNIK

Mladinsko poletje je že zdavnaj pri kraju, za mnoge so brigadirski dnevi le še skomine in prijetni spomini do naslednjega leta. Povsem drugače pa je bilo na zvezni delovni akciji Tuzla-Zvornik, kjer so mladinci končali z delom, z zadnjo izmeno šele v sredini novembra. V peti izmeni je delala med 12 brigadami tudi brigada mladih iz jugoslovanskih železarn Norbert Weber, v kateri so letos bili tudi trije mladinci iz Slovenskih železarn. Milenko Radovanović, udeleženec akcije, nam je poslal tudi to fotografijo, posnetek polaganja železniških pragov in tirnic.

To še daleč ni bilo prijetno delo. Vseeno pa so dosegali mladi železarji izjemno visoke presežke norm v poprečju 249,8%. S tem so bili daleč najboljši brigadirji v naselju Hercegovina.

Železniška proga Tuzla-Zvornik bo predvidoma končana do jeseni prihodnjega leta, je pa izredno težavna, saj ima številne precore v skupni dolžini 6800 metrov. Vseeno pa veljajo vsem brigadirjem iskrene čestitke za njihovo delo, ki so ga opravili.

S. J.

Z akcije
Tuzla — Zvornik

(Nadaljevanje z 12. strani)

na ogrevanje v peči. Pri zalaganju v peč naredimo meje med posameznimi vrstami jekla, ki jih, preden gredo na ogrevanje, še preizkusimo, da po iskri ugotovimo, če ni zamenjav, samo z jeklenimi zankami. Seveda lahko te med segrevanjem počijo in zabrišejo meje med kvalitetami; številke pa zaradi visoke temperature tudi izginejo. Če torej žica v peči pregori, kurjač ob izhodu gredice ne vidi meje in na prejšnjem signalizira napačno. Ker je signal pisk, ga lahko odprenik tudi presliši — in spet je zamenjava tu, tokrat pri razrezu. Nato je lahko še pri žarjenju (poči vez) in nazadnje na več mestih tudi v adjustaži.

V splošnem bi ocenil, da okrog 70 % zamenjav pogojuje naša malomarnost, pri drugih 30 % pa so vzroki objektivni. Gotovo so med njimi: pot, ki je od ingota do ne-

kega profila v Valjarni zelo dolga ter vodi skozi mnogo rok in procesov dela, z mnogimi večmesečnimi postanki; ogromne zaloge, s katerimi nimamo več kam, in ne nazadnje malenkosti, kot je npr. ta, ko v peči zaradi visoke temperature počijo zanka, s katero je ena šarža ločena od druge.

Pri vzrokih za zamenjave pa bi omenil tudi metode dela, ki so ponekod le prehuo improvizirane. Mislim na piskanje po ogrevanju, ki je zelo nezanesljivo, saj lahko pisk delavec hitro presliši. Po mojem mnenju bi morali imeti človeka, ki bi kazal žagarjem, kdaj je katere kvalitete konec.

Ne vem, koliko povejo številke, pa za konec vseeno: v naši knjigi zamenjav imamo od leta 1985 za beleženih 110 zamenjav kvalitete.

H. Merkač

V peči žari

Terminologija

TOPLLOTNA OBDELAVA

(nadaljevanje)

SLEPO KALJENJE

Kaljenje nenaogljčenih prob z namenom ugotavljanja približnih mehanskih lastnosti nenaogljčenega območja izdelkov, ki se potem cementirajo.

DIREKTNO KALJENJE

Kaljenje naogljčenega izdelka neposredno po cementaciji ali pa tudi po ohlajanju na temperaturi kaljenja, ki ustreza cementiranemu — naogljčenemu sloju.

ENOJNO KALJENJE

Enkratno kaljenje jedra ali robne plasti (po cementaciji).

DVOJNO KALJENJE

Dvakratno kaljenje naogljčenega izdelka. Prvo kaljenje je s kalilne temperature za jedro izdelka, drugo pa s kalilne temperature za neogljčeni robni sloj. Doseganje trdega površinskega sloja in večje obrabne obstojnosti.

POPUŠČANJE (A) **

Ogrevanje kaljenja izdelka na temperaturo med navadno in Ac1, držanje določen čas na tej temperaturi, nakar sledi ustrezno ohlajanje. Kaljeno jeklo popuščamo takoj po kaljenju. S tem omogočimo pretvorbo nestabilne strukture, ki je nastala s kaljenjem, in izboljšanje mehanskih lastnosti kaljenega jekla ter zmanjšanje kalilnih napetosti.

POBOLJŠANJE (4)* (V)**

Ogrevanje v avstenitno območje malo nad Ac3, ohlajanje v vodi, olju ali na zraku ter popuščanje na ustrezni temperaturi pod Ac1. Dobimo poboljšano strukturo, ki je v glavnem bainitna. Izboljšajo se mehanske lastnosti jekla, predvsem žilavost. Uporablja se pri toplotni obdelavi konstrukcijskih in nekaterih orodnih jekel.

GAŠENJE

Ogrevanje na določeno temperaturo, ki je odvisna od sestave jekla (brez spremembe osnovne feritne ali avstenitne strukture), držanje na tej temperaturi in hitro ohlajanje.

Dobimo homogeno strukturo (raztapljanje karbidov), maksimalne žilavosti, pri nerjavnih jeklih pa tudi boljše korozijske obstojnosti.

IZLOČEVALNO UTRJEVANJE

Segrevanje do določene temperature (odvisno od sestave jekla), večurno držanje na tej temperaturi ter ohlajanje. Dosežemo maksimalno stopnjo izločanja zelenih faz za doseganje večjih trdot.

TERMOMEHANSKA OBDELAVA

Povezava postopkov vroče plastične predelave in toplotne obdelave za doseganje zelenih mehanskih lastnosti jekla. Sprememba odpornosti na deformacije in lom.

UMETNO STARANJE

Ogrevanje na temperaturo, nižjo od temperature popuščanja in takojšnja podhladitev jekla ali večkratno ogrevanje na to temperaturo ter počasno ohlajanje. Stabilizirajo se struktura in napetosti ter doseže boljše meroobstojnost.

NARAVNO STARANJE

Spremembe lastnosti, ki so posledica fizikalnih sprememb v jeklu, ki je dalj časa izpostavljeno vplivu navadne temperature.

CEMENTIRANJE (E)**

Maloogljčena jekla segrevamo na temperaturo avstenitizacije v cementacijskem sredstvu (trdem, tekočem ali plinastem), bogatem z ogljikom. Pri cementaciji izkoriščamo veliko difuzijsko sposobnost ogljika v avstenitu. Čas držanja na temperaturi cementacije je odvisen od želene globine cementacije. Dobimo povečano vsebnost ogljika v površinskem sloju predmeta, kateremu sledi kaljenje in popuščanje jekla zaradi doseganja trdega površinskega sloja in večje obrabne obstojnosti.

NITRIRANJE (NT)**

Držanje jekla pri določeni temperaturi v atmosferi, bogati z dušikom. Čas držanja na tej temperaturi je odvisen od želene globine nitriranja.

Jeklo se nitrira navadno po poboljšanju, pri čemer mora biti temperatura nitriranja nižja od temperature popuščanja. S tem postopkom obogatimo površino jekla z nitridi in zelo povečamo trdoto in obrabno obstojnost površine.

KARBONITRIRANJE

Segrevanje jekla do določene temperature v atmosferi, bogati z ogljikom in dušikom.

Zadrževanje na temperaturi karbonitriranja je odvisno od zelene

globine. Jeklo obogatimo z nitridi in karbidi zaradi doseganja trdega površinskega sloja in obrabne obstojnosti površine.

Opomba

* oznaka stanja dobave po JUS
** oznaka stanja dobave po DIN

Po tovarniškem standardu:

TS A5 »Terminološki slovar postopkov toplotne obdelave v Železarni Ravne«.

B. I.

Knjižnice in znanje

1. in 2. oktobra je bilo na Bledu posvetovanje slovenskih knjižničarjev na temo: Vloga knjižnic pri posredovanju znanja. Iz gradiva povzamemo nekatere tudi za nas zanimive točke.

Mimo mnogih potrebnih sprememb v delu so predvsem tri temeljne naloge, ki v tem trenutku stojijo pred slovenskim knjižničarstvom in ki jih je treba opraviti, da bodo knjižnice lahko učinkovito opravljale poslanstvo posredovanja znanja.

Prva naloga je pretvoriti knjižnice v knjižnično informacijska središča. Odlepi se morajo od vloge posredovalšč lepe knjige in pomočnika pri VIP in se spremeniti v informatorja in posrednika znanja in vede.

Druga naloga je, da se knjižnice povežejo v mreže, se medsebojno prepletajo, si vzajemno pomagajo in skupaj vzpostavljajo močan in vpliven sistem znanja. Uporabnik ne sme biti prikrajšan, zato ker je iz manjšega kraja ali ker je pripadnik majhnega naroda. Knjižnica mora znati posredovati znanje ne le svojega sklada, temveč tudi iz skupnega fonda vseh drugih informacijskih ustanov.

Tretja naloga je, da čimprej avtomatiziramo poslovanje. Računalništvo je prav za knjižničarsko dejavnost temeljni pogoj za učinkovito, operativno uspešno poslovanje.

(Tomo Martelanc)

ZNANSTVENA INFORMACIJA V KNJIŽNICI

Informacija je v večini dežel našnjega sveta že postala strate-

ška surovina in kot taka tudi osrednja ali ključna tema našega vsakdana. Osnovni problem, s katerim se zlasti ukvarjajo bolj razvite dežele je, kako informacijo identificirati, selekcionirati, organizirati, upravljati z njo in jo posredovati tako, da bo dosegla tistega, ki jo potrebuje ob pravem času, na pravem mestu. Pri nas se ob tej kompleksnosti, ki jo prinaša organizacija učinkovitega informacijskega sistema, zadnjih nekaj let postavlja vprašanje, KDO je tisti, ki bi lahko, oziroma, ki naj skrbi za pretok informacij od vira do uporabnika. Medtem ko je v svetu ta dilema že preživela ali pa je sploh ni, se mi v nešteti razpravah izčrpavam s problemom, kdo v Sloveniji in Jugoslaviji lahko ima primat nad upravljanjem z informacijami in z njihovo distribucijo. Gre seveda za pretok informacij izključno na področju znanosti in tehnologije. Na tem področju se soočajo knjižnice z informacijsko bolj razviti INDOK službami in centri, tu se lomijo kopja med knjižnično informacijskim sistemom (KIS) in sistemom znanstveno tehničnega informiranja (SZTI). Uporabnika pravzaprav ne zanima, ali bo dobil informacijo in gradivo v knjižnici ali INDOK centru oziroma, ali je bila informacija generirana iz vzajemnega kataloga KIS ali iz podatkovnih zbirk SZTI. Uporabnik želi podatke, brez katerih ne more začeti, nadaljevati ali dokončati diplomske naloge, raziskovalne naloge ali končati produkta. Skrb bibliotekarjev in dokumentalistov pa je, da bo sistem posredovanja informacij in dokumentov učinkovit ter optimalno sposoben ustreči uporabnikovim zahte-

vam. To je možno doseči le s sodelovanjem v iskanju skupnih interesov in poti, ne pa v razlikah, ki nas razdvajajo.

(Tomaž Kobe, NUK)

SODOBNA TEHNOLOGIJA ZA PRENOS ZNANJA

Znanje z informacijo kot vsebino in podatkom kot nosilcem te vsebine ima univerzalno vrednost in koristnost, če je dostopno v celoti in vsakomur. Ob zakladnici vseh že obstoječih znanj, ki jo je količinsko povsem nemogoče oceniti, pa nastajajo tudi sproti ogromne količine novih informacij.

Na področju informacijske tehnologije se pri periferni opremi kot sredstvo za shranjevanje velikih količin podatkov opazno uveljavljajo optični diski. Izraz je uporabljen kot skupna oznaka za različne izvedbe ultra gostega laserskega zapisa besednih (zvočnih) slikovnih informacij. Na 12 colskem disku lahko shranimo milijardo znakov, kar bi ustrezalo 1350 knjigam povprečnega obsega. Optični disk ni tako občutljiv na mehanske okvare kot magnetni ali mikrofilmski zapis, ne propade tudi pri sklenjeni intenzivni uporabi. Večje število optičnih diskov je možno povezati v baterijo oz. nekakšen džuboks. Slaba stran pa je, da dovoljujejo samo enkratni zapis podatkov, vendar pomanjkljivosti že odpravljajo.

Pri takih lastnostih je optični disk kot ustvarjen za uporabo v knjižnicah ne le za shranjevanje bibliografskih podatkov oziroma avtomatiziranih katalogov, temveč v ustrezni tehnični izvedbi (laserski video-disk, CD kompaktni disk) tudi za shranjevanje slik ali zvočnih zapisov.

Pri posameznih sredstvih elektronskega interkomuniciranja v razvitih okoljih knjižnice že izmenjujejo sporočila s pomočjo elektronske pošte (Kanada, ZDA, Zahodna Evropa, Anglija), posebno pri posredovanju naročil za medknjižnično izposajo. Narašča pa tudi prenos dokumentov s pomočjo telefaksimilnih aparatov. V ZDA razmišljajo tudi o tem, da se v okviru knjižničnih mrež organizirajo tudi elektronske telekonference kot posodobljena oblika »nevidnih kolegijev« za neformalno izmenjevanje informacij med vrhunskimi znanstveniki, raziskovalci, strokovnjaki. Videoteks postaja sredstvo za sorazmerno poceni in učinkovito povezovanje knjižnic. Iz Velike Britanije poročajo, da je tam že prek 120 splošnoizobraževalnih knjižnic, v katerih so videoteks terminali stalno na voljo uporabnikom.

Za uvajanje sodobne informacijske in komunikacijske tehnologije je

treba imeti denar — no music for no money!

Brez sodobne telematske opreme ni napredka, ne samo strok, temveč celotnih družb. Če je knjižnično informacijski sistem ena temeljnih infrastruktur za posredovanje znanja in je tehnološko slabo opremljen oziroma v tem smislu nezadostno razvit, pomeni, da ustrezno družbenopolitično okolje navede.

Knjižnice morajo zadostiti zahtevam po univerzalni dostopnosti znanja in ustreznega posredovanja informacij vsem kategorijam uporabnikov in za vse sfere in vsebine človekovega delovanja.

(Jože Kokole, NUK)

Razvoj v svetu je na tem področju tak, da jim lahko samo zavdamo, medtem ko je stanje v strokovni knjižnici v železarni res nezavidljivo: Prostorska stiska je huda, ne dovoljuje več niti hrambe periodike iz leta 1986. Pomični vo-

zički v skladišču so do zadnjega nadržani in z vrhnjih polic zaradi stalnega premikanja padajo svežnji revij, hvalabogu zaenkrat še na tla.

Zadnjih dvajset let ni knjižnica pridobila ne kadrovske ne prostorske. Nasprotno — lani ji je bila odvzeta še bralnica. Obseg dela in fonda pa se vseskozi večja, kar je mogoče dokazovati že z najobičajnejšim statističnim podatkom o obdelavi knjižničnega gradiva. Razvoj v strokovni knjižnici je zaradi takega stanja zastal že pred leti. Za prihodnje leto načrtujemo prenos poslovanja knjižnice na PC, iskanje po banki podatkov prek terminalov, ki so povezani z IBM in z delom bo pričela bibliotekarka, tako da se bo nekaj le začelo spreminjati.

Za prihodnje leto je naročenih 89 naslovov tujih strokovnih revij. Vabimo vas, da pobrsate med njimi, čeprav na majhnem prostoru največje skladišča znanja v železarni.

(Pripravila Z. Strgar)

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 7871 Debeljković Lj. Dragutin, Osnovi teorije identifikacije objekata i procesa, 1987
- 7872 Milinčič Dobrišlav B., Prostiranje toplote, 1984
- 7873 Peters Max, Elementary chemical engineering, 1984
- 7874 White Harvey Eliot, Introduction to atomic spectra, 1985
- 7875 Peavy S. Howard etc., Environmental engineering, 1985
- 7876 Metz R. Clyde, Physical chemistry, 1976
- 7877 Dillon C. P., Corrosion Control in the Chemical Process, 1986
- 7878 Gordus A. Adon, Analytical Chemistry, 1985
- 7879 Levitzky G. Michael, Pulmonary Physiology, 1986
- 7880 Jensen R. etc., Applied Kinesiology and Biomechanics, 1983
- 7881 Vander J. Arthur etc., Human physiology the mechanisms of body function, 1985
- 7882 Nunnally Jum C, Psihometric Theory, 1978
- 7883 Radovanović Tihomir, Organiziranje obrazovanja u udruženem radu, 1986
- 7884 Šuković R. Filip, Organizacija grupe i motivacija, 1986
- 7885 Motivacija za rad sa postupcima i tehn. mer., 1985
- 7886 Robinson Philip R., Turbo prolog using, 1987
- 7887 Goldman J. Steven etc., Erosion and sediment: control handbook, 1986
- 7888 Radovanović Tihomir, Metodologija samoupravnog planiranja kadrova i obrazovanja sa praktičnim primerima, 1985
- 7889 Analiza problematike delovno-pravne zakonodaje in analiza izvajanja zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, 1987
- 7890 ZPZ inženjerski priručnik za štednjo energije namenjen inž. u pogonu, 1987
- 7891 Mlakar Jože, Osnove električnih vezij in signalov, 1986
- 7892 Mlakar Jože, Teorija elektromagnetnega valovanja, 1983
- 7893 Šuhel Peter, Sistemi industrijske elektronike: operacijski ojačevalnik, 1979
- 7894 Bergelj Franc, Meritve I, II: laboratorijske vaje, 1986
- 7895 Wedam Albin, Elektronika I, 1986
- 7896 Rosenberg Reuben Robert, Business law with ucco applications, 1983
- 7897 Corley Robert N., Principles of business law, 1986
- 7898 Wyatt W. John, Business law: principles and Case, 1979
- 7899 Katalog rešitev in storitev, opreme in sredstev za informacijske sisteme, 1987
- 7900 Kooperacija v drobnem gospodarstvu, 1987
- 7901 Kemmer Frank, The nalco water handbook, 1979
- 7902 Jones Daniel, English pronouncing Dictionary, 1986
- 7903 John B. Peatman, The design of digital systems, 1981
- 7904 Herden Georg ed. by, Schweissroboter, 1985
- 7905 Lewis R. L. etc., Numerical methods in heat transfer, 1981
- 7906 Atkins A. G., Elastic and plastic fracture, 1985
- 7907 Mayne Alan J., Linked local area networks (sec. ed), 1986
- 7908 Rationeller Energiensatz bei Umform — prozessen, 1981
- 7909 Appen/Pezold, Hitzebeständige korrosion — Wärme und Verschleisschutzschichten, 1983
- 7910 Heusser Bernstein, Thermo mechanische veredelung von Stahl, 1983
- 7911 Erzeugung von Roheisten, Stahl und Ferroegierung, 1982
- 7912 Hayt H. William, J. E. Kemmerly, Engineering Circuit Analysis, 1986
- 7913 Kretschmer Bernd, Multiplan — training auf apple II e und apple IIc, 1986
- 7914 Diemer Wolfgang R., CAD kurz und bündig, 1986
- 7915 Merkel Erich, Basic — Intensivkurs Band 2, 1986
- 7916 Jelen Frederix, James H. Block, Cost and optimization engineering, 1983
- 7917 Sapiro Steve, Robert J. Smith, Handbook of design automation, 1986
- 7920 Norušis Marija J., Introductory statistics guide SPSS x, 1983
- 7921 Wolverson Van, Supercharging MS DOS, 1986
- 7922 Hergert Douglas, Command performance dBASE III, 1985
- 7923 Testing statistical hypotheses, 1986
- 7924 Churchill V. Ruel, J. W. Brown, Fourier series and boundary value problems, 1987
- 7925 Charkraborty J., Theory of plasticity
- 7926 Ozon Turgut M., Applied mathematical programming for production and engineering management, 1986
- 7927 Wolverson Van, MS DOS, 1985
- 7928 Požar Danilo, Teorija in praksa transporta in logistike, 1985
- 7929 Schildt Herbert, Advanced C, 1986
- 7930 Kris Jamsa, Steven Nameroff, Turbo Pascal programmers library, 1986
- 7931 Wood Steve, Using turbo pascal, 1986
- 7932 Nath Sanjiva, Turbo prolog features for programmers, 1986
- 7933 Dean A. John, Langes Handbook of chemistry, 1985
- 7934 Heine W. Richard etc., Principles of metal Casting, 1986
- 7935 Urbančič Boris, O jezikoslovni kulturi, 1987
- 7936 Virant Jernej, Logično snovanje računalniških struktur, 1987
- 7937 Weber Samuel, Electronic Circuits Note book, 1980
- 7938 Carrabis David Joseph, dBase III Plus the complete reference, 1987
- 7939 Mednarodni denarni sklad in Jugoslavija, 1986
- 7940 Pavičević Božidar, Budimir Stakić, Banke i platni promet sa inostranstvom, 1987
- 7941 Holman J. P., Heat Transfer, 1986
- 7942 Hudolin Vladimir, Socijalna psihijatrija i psihopatologija, 1987
- 7943 Simoniti Iztok, Mednarodne organizacije: priručnik in vodič, 1985
- 7944 Đurić Dušan, Novinarska delavnica, 1986
- 7945 Taschenbuch für den Maschinenbau, 1986
- 7946 Miller Francis Marion, Chemistry: structure and dynamics, 1985
- 7947 Golen W. Ewing, Instrumental methods of chemical analysis, 1985
- 7948 Jolly L. William, Modern Inorganic chemistry, 1986
- 7949 Dean John A., Handbook of organic chemistry, 1987
- 7950 Parker Sybil P., McGraw hill dictionary of chemical terms, 1985

V študijski

Zahteve pri izgradnji plinskih kotlovnice

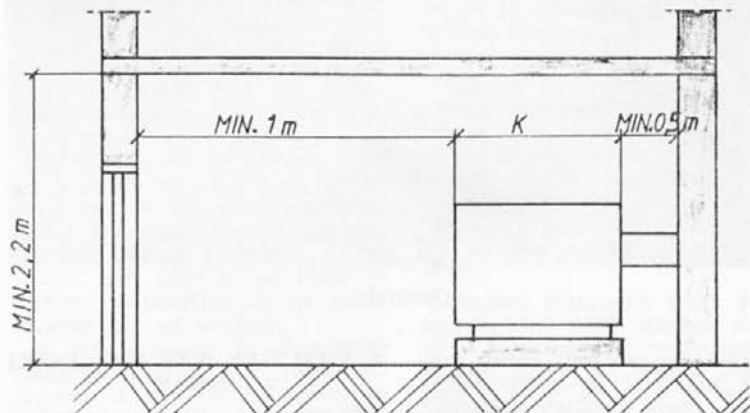
Plinske kotlovnice so energetski objekti, ki so lahko postavljeni samostojno, ali pa so locirani v stanovanjskih hišah — običajno v kletnih prostorih, lahko pa tudi v etaži. V prostor kotlovnice se instalira toplovodni kotel, gorilnik, plinska rampa in druga plinska in toplovodna instalacija. Naloga vgrajenih elementov v kotlovnici je pridobivanje toplote za ogrevanje bivalnih prostorov, kot tudi za pravo sanitarno vode.

Velikost kotlovnice in njena namestitvev v objektu je odvisna predvsem od namena in njene moči. Za individualne hiše se gradijo kotlovnice s kotlom do 50 KW moči.

1. Osnovni predpisi za plinske kotlovnice

Za različne vrste kotlovskih postrojenj (na trda, tekoča in plinska goriva) so pri izgradnji in uporabi le-teh tudi različna priporočila in predpisi.

Zato navedimo nekaj osnovnih zahtev oziroma predpisov, ki jih je treba upoštevati pri izgradnji in uporabi plinskih kotlovnice.

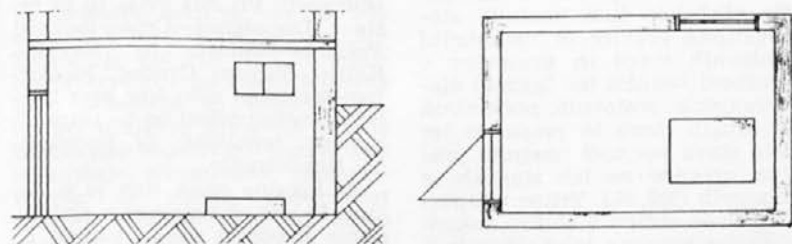

Slika 1 Važnejše izmere kotlovnice

1.1. Velikost kotlovnice

Velikost plinske kotlovnice je odvisna predvsem od toplotne moči kotla in tehnoloških zahtev, ki so zanj potrebni.

Na sliki 1 je shematski prikaz kotlovnice s kotlom ter pomembnejšimi izmerami, ki jih mora imeti plinska kotlovnica. Za kotlovnice moči do 50 KW mora biti minimalna višina 2,2 m. Zaradi normalnega dostopa pri posluževanju in vzdrževanju kotla mora biti razdalja med kotlom in steno spredaj minimalno 1 m, zadaj pa 0,5 m. Za kotle z večjimi močmi so te izmere druge.

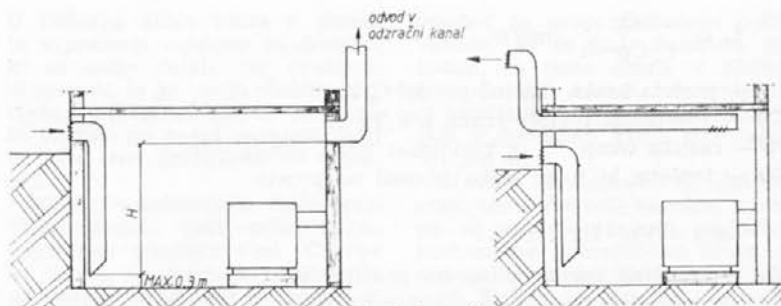
Slika 2 Prostor kotlovnice in način izgradnje

2.1. Material in način izgradnje kotlovnice

Iz slike 2 je razvidno, kako morajo biti grajene plinske kotlovnice, da vanje lahko postavimo kotel s plinskim gorilnikom in potrebno ostalo opremo.

Velikost kotlovnice za individualne hiše moči do 50 KW mora znašati minimalno 8 m³. Poleg velikosti kotlovnice je treba upoštevati še naslednje:

1. Stene, tla in strop kotlovnice morajo biti izdelane iz ognje-vzdržnega in plinotesnega materiala.
2. Na podu mora biti izdelan podstavek za kotel, ki mora biti dvignjen iz tal minimalno 100 mm.
3. Vrata kotlovnice morajo biti izdelana iz ognje-vzdržnega materiala — pločevine, in se morajo odpirati navzven. Lesena vrata morajo biti oblečena z azbestom in jekleno pločevino.
4. Razsvetljava kotlovnice naj bo naravna z okni. Dodatna razsvetljava je električna v plinotesni »S« izvedbi.
5. Kolikor se v kotlovnici uporablja tekoči naftni plin (propan-butan), takrat kotlovnica ne sme biti locirana v kletnih prostorih, ampak mora biti dvignjena iznad okoliškega terena minimalno 100 mm.

Slika 3 Prezračevanje kotlovnice

6. Kotlovnica ne sme biti skladišče vnetljivih tekočin. V njih ne sme biti niti drugih gorljivih predmetov ali druge navlake zaradi nevarnosti požara ali eksplozije.

1.3. Prezračevanje plinskih kotlovnice

Prezračevanje plinskih kotlovnice se izvaja z naravno cirkulacijo zraka, le v izrednih primerih je dovoljeno prisilno prezračevanje, ki pa mora imeti avtomatski vklop na osnovi koncentracije plina. Za prezračevanje kotlovnice je treba zagotoviti naslednje:

1. Zagotoviti dovod potrebnega zraka za zgorevanje plina na gorilniku in za zagotovitev prezračevanja kotlovnice.
2. Onemogočiti nastajanje eksplozivne zmesi plina in zraka v primeru izhajanja plina iz hišne plinske instalacije.
3. Hitrost pretoka zraka v kotlovnici ne sme biti večja od 1 m/s.
4. S prezračevanjem kotlovnice se mora zagotoviti 5-kratna izmenjava zraka na uro. S tem onemogočimo nastajanje eksplozivne mešanice v primeru nekontroliranega izhajanja plina iz plinovoda v kotlovnici, če kotel ne obratuje.

Naravno prezračevanje kotlovnice se izvaja s pomočjo ventilacijskih odprtini za dovod in odvod zraka, ki morajo biti na nasprotnih straneh.

Dovod svežega zraka je skozi dovodno odprtino, ki se vgradi v bližini poda, spodnji rob odprtine je od poda lahko odmaknjen maksimalno 300 mm. Orientacijska vrednost odprtine znaša za kotlovnice do 50 KW moči 300 cm².

Kolikor je kotlovnica v kletnih prostorih, je treba dovesti zrak k tlom po kanalu, kot je prikazano na sliki 3.

Zrak iz kotlovnice se odvaja skozi odvodno odprtino, ki je vgrajena pod stropom na nasprotni steni od dovoda.

Pri kotlovnici, ki imajo le eno zunanjo steno, se dovodna in odvodna odprtina izdelata na isti steni, le da se od odvodne odprtine spelje pod stropom do nasprotne stene zračni kanal.

Velikost odzračne odprtine za kotlovnice z atmosferskim gorilnikom mora biti 100 % površine preseka dovodne odprtine, za kotlovnice s predtlačnim gorilnikom pa 50 % površine. Za boljši vlek se lahko odvodni kanal priključi na ventilacijski kanal, ki vodi nad streho.

Točnejše izmere prezračevalnih odprtini se izračunajo po naslednjih enačbah:

Presek dovodne odprtine

$$A_{do} = \frac{L + L_{gsk}}{3600 \cdot V_z} \quad (m^2)$$

L — potrebna količina zraka za odvod toplote (m³/h)

L_{gsk} — potreben zrak za zgorevanje plina (m³/h)

V_z — hitrost zraka (m/s)

Na malico

$$L = \frac{Qz}{\epsilon \cdot C_p \cdot \Delta t} \quad (\text{m}^3/\text{h})$$

ϵ — gostota zraka (kg/m^3 pri 20°C)

C_p — specifična toplota zraka $\text{kW}/\text{kg K}$

Δt — razlika temp. $^\circ\text{C}$ (v kotlovnici 20°C , zunaj -5°C)

Qz — toplota, ki jo je treba odvesti na prosto

$$L_{gsk} = V_{pl} \cdot L_g \quad (\text{m}^3/\text{h})$$

V_{pl} — količina porabe plina na uro (m^3/h)

L_g — potreben zrak za zgorevanje 1 m^3 plina

Presek odvodne odprtine

$$A_{od} = \frac{L}{400 \cdot H \cdot t} \quad (\text{m}^2)$$

H — višinska razlika med dovodno in odvodno odprtino (m)

Članek je namenjen graditeljem kotlovnice v individualnih hišah oziroma za predelavo kotlovnice s trdega ali tekočega goriva na plinastega.

Ferdo Kotnik, inž. str.

Železarji delegati

Konferenca delegacij za zbor združenega dela Železarnice Ravne je za 14. sejo Skupščine občine Ravne, ki je bila 14. oktobra, poslala dve bistveni delegatski vprašanji oziroma pripombi.

Objavljamo ju in odgovora nanju.

1. PONOVO O ZAKLONIŠČIH

Konferenca za zbor združenega dela ni v celoti zadovoljna z odgovorom na vprašanje o plačevanju zaklonišč. Ugotavlja, da je na tem področju še precej nejasnosti. V okviru podružbljanja in osveščanja pri usposabljanju krajanov bi morali tudi te zadeve bolj pojasniti.

V gradivu za 15. sejo Skupščine občine Ravne, ki je bila 25. novembra, je odgovor naslednji:

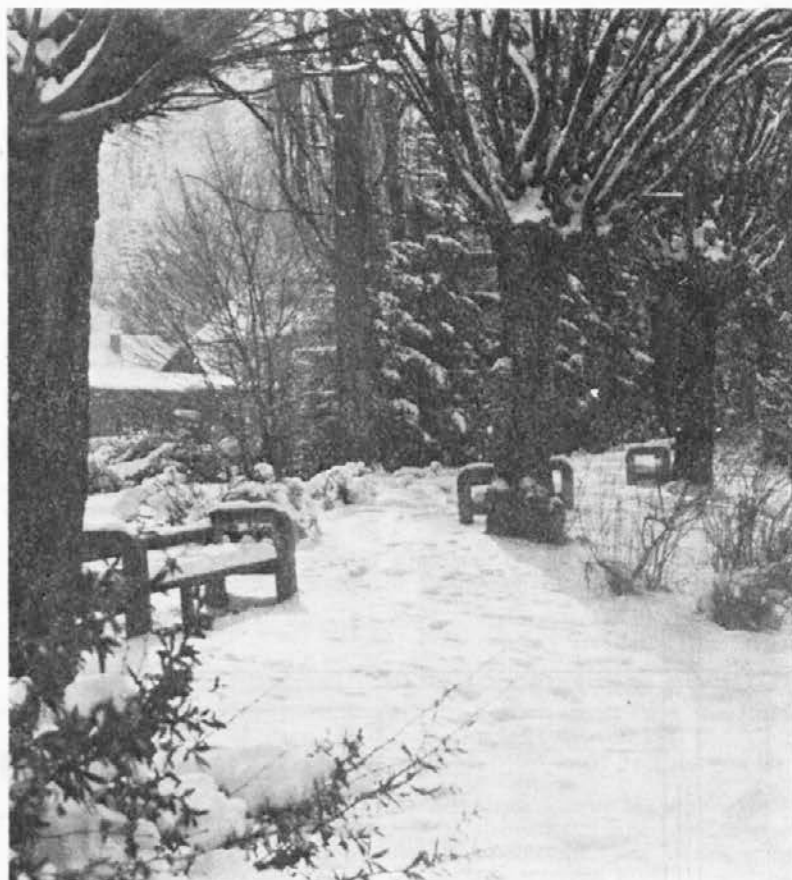
»V občini je abstinenca plačevanja prispevka za izgradnjo zaklonišč sorazmerno velika in traja že nekaj časa. Zato je uveden postopek proti tistim, ki prispevka ne plačujejo. Trenutno je precejšnje število takšnih občanov

nov v obravnavi na sodišču. Sodišče bo postopek proti tem občanom nadaljevalo po normalnem postopku.

S tem v zvezi je eden naših občanov sprožil ustavni spor na Ustavnem sodišču SRS in zahteval presojo ustavnosti tega občinskega odloka.

Sodišče je na čelu s predsednikom Stanetom Markičem sklenilo, da ne sprejme pobude in da ne bo začelo postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti odloka Skupščine občine Ravne na Korškem o zakloniščih na območju občine Ravne. Obrazložitev je naslednja:

»Občina uresničuje svoje pravice in dolžnosti na področju ljudske obrambe v skladu z ustavo, zakonom, sistemom ter obrambnimi načrti SFRJ ter SRS (2. odst. 302. čl. Ustave SR Slovenije). Zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozashiti (Uradni list SRS, št. 35/82) pooblašča občino, da s svojimi predpisi o graditvi zaklonišč ter z akti o urejanju prostora, katerih

Opustelo

sestavni deli so tudi načrti graditve zaklonišč in načrti zaklanjanja, ureja graditev zaklonišč, njihovo vzdrževanje, uporabo in oddajanje v najem ter graditev zaklonilnikov ter drugih zaščitnih objektov (1. odst. 204. čl.). Občina določa območja oziroma naselja, kjer je graditev zaklonišč obvezna in odpornost zaklonišč na podlagi ocene ogroženosti območja občine v vojni, izhajajoč iz stališč in usmeritev, ki jih sprejme Predsedstvo SRS (2. odstavek 204. čl.). Investitorji z območja obvezne graditve zaklonišč, ki so oproščeni graditve zaklonišča, plačujejo prispevek za zaklonišča. Prispevek za zaklonišča plačujejo tudi imetniki stanovanjske pravice in uporabniki poslovnih stavb in prostorov v družbeni lastnini ter lastniki stanovanjskih, poslovnih, počitniških in drugih stavb in prostorov ter dela stavb kot tudi imetniki pravice uporabe na teh stavbah in prostorih (202. čl.). Višino prispevka določa občina v okviru zakonskega minimuma in maksimuma. Občina določa tudi način plačevanja prispevka (1. odst. 205. čl.). Prispevek za zaklonišča in druga sredstva, ki jih nameni občina za graditev zaklonišč, se zbirajo na posebnem računu občine (2. odst. 205. čl.). O razporeditvi in uporabi teh sredstev odloča svet za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozashito občinske skupščine (3. odst. 205. čl.).

Na podlagi navedenih ustavnih opredelitev o pristojnosti občine in v povezavi s pooblastili iz zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozashiti je bila skupščina občine Ravne na Korškem pooblaščenca določiti območja obvezne graditve zaklonišč, kot je to storila z obravnavanim odlokom. Za oceno primernosti in izvajanja obstoječe ureditve pa ustavno sodišče ni pristojno.

2. KAM GRE NAŠ BENCINSKI DINAR

Konferenca delegacij za zbor združenega dela vprašuje Skupščino občine Ravne, kolikšen je v občini delež t.i. bencinskega dinarja za obnovo cest. Vemo, da so pri obnovi cest v občini sicer najzanesljivejši vir lastna sredstva.

Odgovor predsednika Skupščine občine Ravne Maksa Večka:

V naši občini imamo naslednje kategorije cest: regionalne, lokalne in nekategorizirane. Od 1. januarja 1987 je financiranje regionalnih cest formalno v celoti v pristojnosti republiške cestne skupnosti. Pri nas velja to za ceste Dravograd—Črna—Sentvid, Poljana—Holmec in Ravne—Kotlje—Slovenj Gradec. Poudarjam formalno zato, ker brez udeležbe občine nikoli ne bo pripravljenosti republike za samostojno financiranje.

Za lokalne ceste (teh je v občini 83 km) financiramo vzdrževanje v občini sami, dobimo pa za vzdrževanje iz bencinskega dinarja del sredstev, letos okoli 65 milijonov. Iz sredstev SKIS smo dodali k temu še 40 milijonov. Teoretično pa bi morala sredstva bencinskega dinarja zadostovati. Kako malo je bencinskega dinarja, pa naj ilustriram s podatkom, da za vzdrževanje ulic in cest, ki imajo status ulic, porabi Komunalno podjetje Prevalje letno 210 milijonov din. V občini pa zbiramo denar še za zimsko vzdrževanje nekategoriziranih cest (gozdnih), da na ta način omogočimo delavcem prihod na delo, šolarjem v šolo, zbiranje mleka, klavne živine, pot zdravnikom, živinozdravnikom itd. Za te ceste ni nobenega bencinskega dinarja, zimsko služba pa je zadnjo zimo pobrala nad 40 milijonov din.

(Vir: Odločanje št. 12 in dopis SO železarji)

Po počitku z novo močjo na delo

IZ NAŠIH KRAJEV

STROJSKA REKA

Je še mlada krajevna skupnost, vendar so že lani ugotovili, da je kar zaživel. Lahko pa bi še bolj, ko bi se ljudje bolj poznali med sabo in bi bili bolj povezani. Vodstvo krajevne skupnosti si zato z raznimi akcijami prizadeva vzbuditi v ljudeh pripadnost kraju in občutek, da v nesreči nisi sam.

Tako jih je letos veliko — organizirano pa tudi posamič — pomagalo pri obnovi požganega Krajgarjevega hleva, precej jih je sodelovalo pri pripravi prvomajskega kresa in postavljanju mlaja. Ljudi zbližujejo družabne prireditve, kot sta praznovanje ob 8. marcu in prvomajsko kresovanje. Letos se je kar nekaj (ne še toliko kot na prvih dveh) krajanov zbralo tudi na jesenskem ličkanju, prireditvi, ki je za prvič dokaj dobro uspela.

Če bo zbliževanje uspelo, meni predsednik sveta KS Rudi Krenker, bodo v krajevni skupnosti lahko sčasoma bolj učinkovito reševali mnoge probleme, ki so včasih bolj odvisni od ljudi in njihove pripravljenosti za sodelovanje kot od sredstev.

V kraju imata že dolgoletno tradicijo športna in kulturna dejavnost. Z razširitvijo športnega igrišča in z adaptacijo Mladinskega doma bodo možnosti za oboje še boljše kot doslej. Letos so uredili notranjost doma, izolirali bodo strop, čaka jih še ureditev ogrevanja in vodovoda. Igrišče se bodo lotili prihodnje le-

to. Mladinski dom z urejeno okolico naj bi bil nekako krajevno središče, kjer bi se krajanji radi zbirali ne le zaradi zadovoljevanja svojih športno-rekreativnih, kulturnih in družabnih potreb, temveč tudi ob resnejših priložnostih, kot so npr. zbori krajanov. Kadar so bile na sporedu teh za ljudi zanimive teme, so bili zbori že doslej dobro obiskani.

Dobro obiskani zbori in že kar ustaljena oblika obveščanja — Novice — omogočajo, da je večina ljudi obveščena o vsem, kar se v krajevni skupnosti dogaja, to pa je tudi pogoj, da je kar največ krajanov pripravljenih v akcijah sodelovati.

Tako v novem naselju kot na širšem območju krajevne skupnosti je še veliko pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba odpraviti. Naselje bi bilo treba dokončno komunalno urediti, skozi vso dolino pa je nujno popraviti ceste. Po načrtu naj bi jo prihodnje leto.

Krajanji Strojnske Reke bi se nadvse radi rešili slabega zraka, ki ga morajo dihati vsako kurilno sezono. Upajo, da bodo v doglednem času dobili plin in zadihali s polnimi pljuči. To jim bo gotovo dalo še več veselja pri urejanju svojega ožjega življenjskega okolja. Saj so ga precej pokazali že letos, ko jih je veliko sodelovalo v nagradnem natečaju za najlepše urejeno hišo in okolico.

KOTLJE

Hotuljci so med tistimi (ne) srečneži, ki lahko z lastnimi sredstvi urejajo svoj kraj. Žal možnosti niso take, kot bi si kdo mislil. S samoprispevkom se zbere premalo denarja, da bi bilo mogoče z njim kriti potrebe, sofinancerji, kot npr. SIS materialne proizvodnje, pa imajo sredstva tako okleščena in razdrobljena, da pri urejanju kraja ne morejo učinkovito sodelovati. Razen tega zmanjšuje učinkovitost samoprispevka še stroga namenskost zbranih sredstev. Več bi lahko naredili z njimi, ko bi jih smeli tudi prerazporejati in združevati v skladu s potrebami in željami plačnikov. To moč, meni tudi predsednik sveta KS Milan Košeljnik, bi moralo imeti vodstvo krajevne skupnosti, ne pa, da je prvotni program alfa in omega vsega.

Tako imajo v Kotljah kljub samoprispevku veliko slabih cest, predvsem stranskih, pa tudi tista skozi naselje ponekod cveti, da ne govorimo o tem, da je kot povezava z Ravnami preozka in predvsem za pešce in kolesarje premalo varna. Za turizem, ki bi naj bil ena bistvenih gospodarskih postavk Prežihovega rojstnega kraja, ne pomaga veliko, če vodi lepa, široka, gladka asfaltirana cesta od Rimskega vrelca do Ivarčkega, ko pa izletnikom, namenjenim k Prežihu, na razmočenem makadamu običajno avtobus že v sami vasi in če si po

ti Dularju nihče nima v planu, je v posmeh vojakom in drugim, ki so cesto delali, ter družbeni skupnosti, ki je vanjo vložila precejšnja sredstva. Vse to zdaj vsi, ki vozimo po napol narejeni cesti in jo s tem uničujemo — teptamo.

Razen nedokončane ceste kazi videz Kotelj tudi urbanistično neurejeno središče vasi. Čeprav bi želeli, se krajanji urejevanja ne morejo lotiti, saj še vedno ni izdelan urbanistični načrt kraja. Pa bi bilo dobro vedeti, kako bo z avtobusnim postajališčem, trgovino, bifejem in morebiti še s katerim lokalom, ki ga bo kraj — povečan z novimi naselji, potreboval.

Način reševanja drugega hotuljskega problema — razširitve pokopališča — je v nasprotju s prejšnjim že dolgo jasen, kljub temu pa težav v zvezi s tem kar ni konec. Dolgo se je zapletalo z dokumentacijo oziroma z lastništvom zemljišča, ko pa so bili papirji urejeni, se je pokazalo, da SIS za KGC nima denarja, da bi z njim oplemenitil hotuljski samoprispevek. Kakor je boleče, da si morajo ljudje sami plačevati

prostor za svoje poslednje počivališče, je še bolj žalostno, da tistim, ki bodo umrli v bližnji prihodnosti, zaradi razumljivih in nerazumljivih zapletov, ta prostor v domačem kraju niti zagotovljen ni.

Število Hotuljcev z novimi gradnjami vse bolj narašča, s tem pa se povečujejo tudi posledice komunalne neurejenosti kraja in širšega območja. Krajevna skupnost Kotlje je sprejela občinski odlok o gradnji naselij Nadolžnik in Kotlje 2 pod pogojem, da bo v obeh primerih pravočasno urejeno odvajanje odpadkov s kolektorji. Za zdaj sta obe gradbišči brez kanalizacije, komunalno neurejene pa so še tudi Spodnje Brdine, kjer se gradnja že končuje.

Če za odvod in čiščenje odpadkov komunalci ne bodo pravočasno poskrbeli, bo Hotuljščica postala mrtev potok, dolina ob njem pa nevdružna za življenje, namesto da bi — zelena in čista — privabljala domače in tuje goste. Ne le v literarnozgodovinsko zanimive Kotlje, temveč tudi v urejeni turistični zimsko-letni kompleks Rimski vrelci — Ivarčko — Ošven.

LEŠE

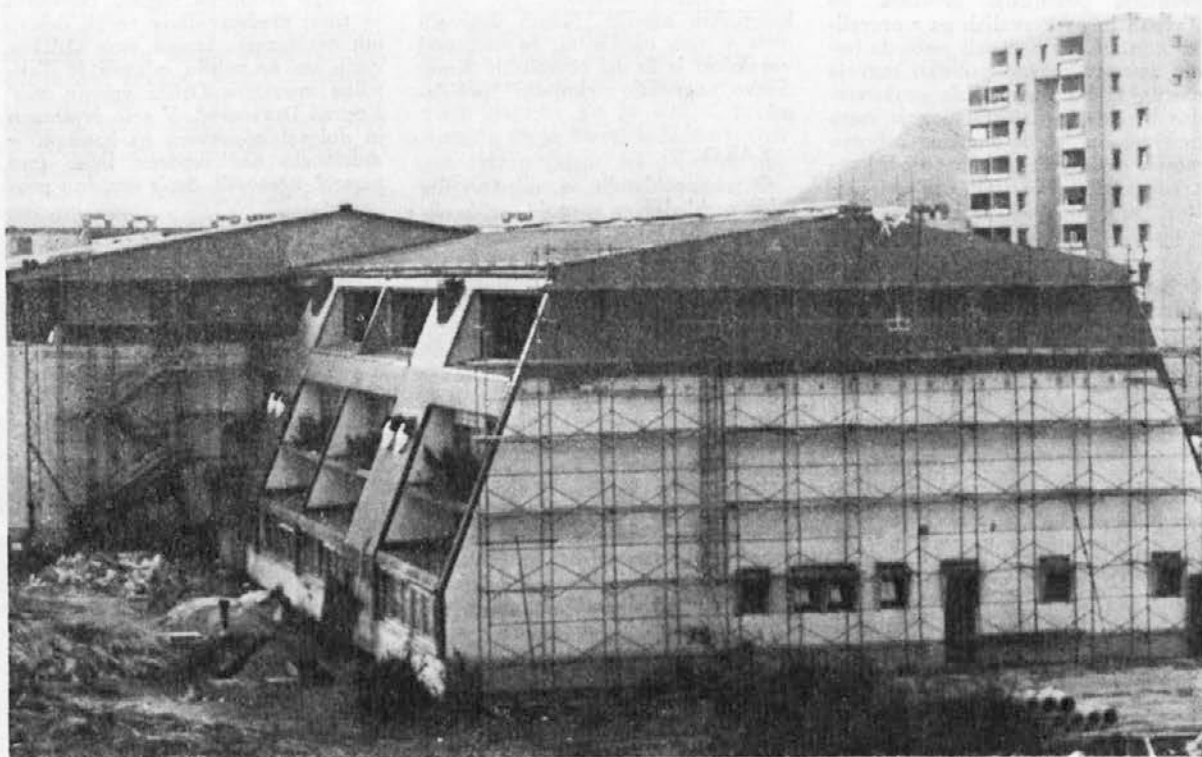
V vodstvu krajevne skupnosti Leše se bojijo, da bodo ob koncu sedanjega mandatnega obdobja ostali brez ljudi, ki bi se hoteli delovati v krajevni samoupravi, družbenopolitičnih organizacijah in društvih. Predvsem jih skrbi nedelavnost mladinske organizacije, ki naj bi bila oblikovalka in živi vir družbenopolitičnih delavcev tudi za organizacije odraslih.

Sicer v kraju nimajo večjih težav kot drugod, imajo vrtec, šolo, prostor za kulturno dejavnost, primeren za potrebe kraja, tudi cestna povezava z dolino je zadovoljiva. Pitne vode imajo dovolj, komunalno ureditev pa bi si želeli boljše, vendar je v marsičem odvisna od ljudi samih. Predvsem v zahodnem delu Leš, v Sončni vasi, bi lahko s sredstvi,

ki so na razpolago, že naredili precej več, kot so, ko bi prebivalci pokazali več pripravljenosti za sodelovanje, ne pa, da samo čakajo, kaj jim bodo naredili drugi.

Da so tudi Lešani pripravljeni kaj dati za skupno stvar, so dokazali kmetje, ki so prispevali les za klopi in mize, ki jih bodo v krajevni skupnosti uporabljali za družabne in druge prireditve. Svoj interes pa so izrazili tudi v akciji za kabelsko televizijo, ko se je prijavila večina lastnikov hiš v naselju. Tako se bodo na Lešah, če se ne bo mogoče priključiti na dolinski vod, odločili za lastno anteno, saj je tudi napeljava kabla s Prevalj zelo draga.

M. Potočnik

Javorniška šola — povišana

IZZIVI

Naš življenjski prostor

• BIVANJE • PRIDOBIVANJE ZNANJA • DELO •

Kako uresničujemo cilje

4. novembra so občinske raziskovalne skupnosti koroških občin skupno z ECM, Inštitutom na Ravnah, organizirale v Slovenjem Gradcu razpravo na temo Kako vzpodbuditi razvoj drobnega gospodarstva in storitvenih dejavnosti v naših občinah.

ZAKAJ?

V dolgoročnem planu občine Ravne (in tudi drugih občin) smo med osrednje razvojne cilje zapisali:

— Da bomo zagotavljali stabilnejšo uspešnost gospodarstva s tem, da bomo upoštevali nujnost strukturnega prilagajanja. To pomeni, da bomo pospeševali razvoj znanja, investicije usmerjali v razvojno intenzivne in izvozno usmerjene dejavnosti ter da bomo ob tradicionalnih gospodarskih dejavnostih pospešeno razvijali storitvene dejavnosti, kot so trgovina, turizem in gostinstvo, osebne storitve in sploh razvoj malih proizvodnih enot ali enot drobnega gospodarstva.

— Da bomo zagotavljali polno zaposlenost prebivalstva. To pa v naših razmerah pomeni predvsem ustanavljanje novih delovnih mest za zaposlitev mladih izobraženih ljudi. Vemo, da so aspiracije naših otrok po doseganju stopenj izobrazbe višje, kot so sedanje potrebe oz. zahteve delovnih mest. Cilj nam je izboljšati izobrazbeno strukturo zaposlenih (ki je bistveno pod poprečjem republike), kar pa hkrati predpostavlja tudi spremembo strukture delovnih mest in s tem strukture gospodarstva.

— Da bomo zagotovili skladnejši razvoj v prostoru občine. Vemo, da so se posamezni deli občine v preteklosti različno razvijali in da se v zgornji Mežiški dolini srečujemo s problemi praznjenja prostora, na Ravnah in na Prevaljah pa s preveliko koncentracijo. Rekli smo, da bomo zastavili takšno politiko razvoja naselij, ki bo zagotavljala enakovredne bivalne in delovne pogoje vsem prebivalcem. To pa pomeni, da bomo morali enakovredneje razporediti oskrbne funkcije in tudi delovna mesta.

Ugotavljamo pa, da zaenkrat razvoj še ne gre v želeni smeri oz. da vsi tako lepo zapisani cilji nimajo prav nobene garancije, da bodo tudi doseženi. Tako npr. podatki za občino kažejo, da se delež terciarnega sektorja, kamor štejemo dejavnosti, kot so trgovina, gostinstvo..., v celotnem družbenem proizvodu še znižuje. Prav tako se znižuje delež drobnega gospodarstva in osebnih storitev. Občina v celoti sicer je (ponovno) glede na druge občine v Sloveniji nadpovprečno uspešna, na kar vpliva predvsem industrija. Istočasno pa, ob znanem problemu druge največje organizacije v občini — Rudnika Mežica, ugotavljamo, da tudi v največji in do sedaj najuspešnejši organizaciji železnarji, vse ne gre tako, kot bi želeli. To priča tudi ocena, objavljena v okviru Analize uresničevanja družbenega plana občine Ravne v letu 1987 (Glasilo Odločanje, št. 6/1987):

»Na področju črne metalurgije oz. v delovni organizaciji Železnarja Ravne so v prvem letu srednjeročnega obdobja vso pozornost usmerili v optimalno izkoriščanje kapacitet, v proizvodnjo tehnično zahtevnih in kvalitativnih novih izdelkov z visoko stopnjo finalizacije...

Ob polletju letošnjega leta se je stanje na tem področju poslabšalo, kar je odraz zaostrenih gospodarskih razmer v širšem okolju ter nerešenih proizvodnih in drugih problemov znotraj delovne organizacije. Skupna proizvodnja je v prvem polletju močno zaostala za planirano in lansko. Asortiment metalurških izdelkov je bil slabši, padla je tudi kvaliteta, na kar vplivajo nerešeni tehnološki problemi. Velik problem predstavlja zniževanje izplačila oz. višji izmedek, ki povečuje proizvodne stroške in manjša dohodek...«

Na področju zaposlovanja še nadalje ugotavljamo razkorak med potrebami združenega dela in sposobnostmi generacije. Spet podatek iz Analize uresničevanja družbenega plana občine v letu 1987: v lanskem letu je bilo med vsemi novo zaposlenimi kar 35% nekvalificiranih delavcev. Ob tem pa se med prijavitelji iskalci zaposlitve na skupnosti za zaposlovanje z vedno večjim deležem pojavljajo mladi s srednješolsko izobrazbo! Delovne organizacije v občini še vedno izkazuje potrebo po kadrih nižjih kvalifikacij, ki jih očitno ni dovolj, niso pa sposobne zaposliti našega lastnega delovnega potenciala, ki ima višje stopnje izobrazbe.

Podatki o gibanju prebivalstva spet kažejo, da se nadaljuje zmanjševanje števila prebivalcev v KS Črna oz. v njenih okoliških, po večini kmetijskih naseljih. Novih delovnih mest v tem okolju ni, še več, pod vprašajem je že del obstojećih. Kmetijstvo ogrožajo ekološki problemi...

KAKO

O teh problemih oz. mi smo jim rekli neskladnih v razvoju naših občin smo se želeli pogovoriti v Slovenjem Gradcu. Res je, da na stanje, kakršno je in na vse te probleme v veliki meri vpliva stanje v širšem okolju, kriza v državi, neurejeni oz. skoraj nemogoči pogoji gospodarjenja, nestimulativna in toga zakonodaja in podobno. Želeli pa smo, da bi se pogovor (enkrat) poizkušal tega izogniti in bi se usmeril na ugotavljanje možnosti, ki pa jih vendarle imamo, da določene trende sremenimo. Menimo namreč, da se v zadnjem času vse prevečkrat in vse preveč radi zgovarjamo na zakone, na zvezno vladno in iščemo »dežurne krivce povsod, le pri nas samih ne. Prepričani smo, da pa vendarle sami še nismo storili vsega, kar bi tudi ob teh pogojih lahko oz. morali, da bi razvojne trende preusmerili in dosegli cilje, kot jih želimo.

Tako smo za razpravo pripravili natančen potek pogovora. natančno definirali vprašanja in tudi že ponu-

dili možne rešitve, ki se kažejo bodisi pri nas, bodisi kot pozitivne izkušnje drugih okolij. Ugotavljamo, da se skozi vse opisane probleme kot rdeča nit vleče monostрукturnost našega gospodarstva, torej prevelika usmerjenost v industrijo (ki predstavlja v družbenem proizvodu občine že prek 70%), in to v tradicionalne panoge. Naša predpostavka torej je, da lahko prestrukturiranje gospodarstva z večanjem deleža drobnega gospodarstva in storitvenih dejavnosti reši tako problem uspešnosti gospodarstva kot tudi problem zaposlovanja lastnega strokovnega kadra in enakomernejši razvoj v prostoru. Tako smo udeležencem razprave predstavili tri osrednja vprašanja:

1. Zakaj ni ponudbe dela za drobnogospodarstvo iz OZD?
2. Kako stimulirati ljudi za prevez redne obrti?
3. Kako zainteresirati OZD, obrtnike, zdomce... za odpiranje novih delovnih mest v območjih, od koder se prebivalci odseljujejo?

KDO

Osrednji namen pogovora je bil ugotoviti, kaj moramo in kaj lahko storimo, da pridemo do teh odgovorov in predvsem tudi, KDO naj to stori. Zato smo na pogovor povabili predstavnike vseh tistih organizacij in institucij, ki bi po našem mnenju morali pri razreševanju teh problemov sodelovati — vodstvene in razvojne delavce vseh OZD, predstavnike oz. odgovorne delavce v upravnih organih občin, predstavnike združenj in medobčinskih institucij... Ob tem pa smo povabili še nekaj strokovnjakov iz širšega okolja, ki naj bi s svojimi izkušnjami in znanjem pomagali najti odgovore.

Pogovor v celoti ni uspel tako, kot je bil zastavljen, predvsem iz dveh razlogov:

— Ker se očitno nismo navajeni pogovarjati tako, da bi iskali rešitve in gledali naprej, temveč vse preveč radi gledamo nazaj, ponavljamo, argumentiramo in »vagamo« težo lastnih problemov, ob vprašanju nihovega razreševanja pa se zgovorimo na splošne probleme in ovire v širšem prostoru.

— Predvsem pa zato, ker na pogovor ni bilo tistih, ki so za reševanje tega problema najbolj poklicani — torej predstavnikov večjih delovnih organizacij. Izmed vseh OZD v regiji sta se vabilu odzvali le Tekstilna industrija Otiški vrh in SGP Kograd Dravograd. V zelo živahnem in dolgem pogovoru, na katerem je sodelovalo nad petdeset ljudi, smo namreč ugotovili, da je osrednji pro-

blem pri razvoju drobnega gospodarstva v vseh oblikah POMANJKANJE PROIZVODNIH PROGRAMOV!

VPRAŠANJA

— Vsi vemo, da gospodarstvo razvitega sveta ne temelji več na velikih sistemih, organizacijah velikankah, temveč da gradi svoj razvoj na manjših, prilagodljivih enotah, ki največkrat »zrastejo« na inovacijah, iz proizvodnih kooperacij, iz prenosa posameznih delov proizvodnje v obrtništvo in podobno.

Na pogovoru je bilo tudi slišati oceno, da bi v takšnih pogojih organizacija, kot je Železnarja Ravne, imela okrog sebe na desetine kooperantov — koliko pa jih dejansko ima?

— Da bi lahko prišli do ponudbe dela, do novih proizvodov, moramo podrobno analizirati sedanji proizvodni proces, videti pomanjkljivosti oz. moteče faze, možnosti za kompletiranje posameznih proizvodov... Ali vemo, kako bi lahko z obrtjo, kooperanti, kompletirali naše proizvode, ali bi lahko nadomestili uvoz posameznih potrebnih delov, ali bi lahko s prenosom določenih delov sprostili proizvodne kapacitete za druge, bolj potrebne, perspektivne ali nove programe, ...?

— Železnarja Ravne je pred leti pričela z razvijanjem ideje, ki je v okolju naletela na izreden odmev — dislocirana celična proizvodnja. Ob čisto gospodarskih učinkih, ki jih ta oblika organiziranosti prinaša, so avtorji poudarjali predvsem njen pomen za ohranjanje poselitve in življenja v kmetijskih, hribovitih območjih naše krajine. Gre v bistvu za proces, ki je znan, če smo do sedaj predvsem stremeli po zbliževanju mesta bivanja in mesta dela, tako da smo delavce vabili v bližino oz. v industrijske centre, se zdaj vse bolj pojavlja v svetu težnja po približevanju dela delavcem! In v tem je bistvo ideje celične proizvodnje. Sprašujemo, kje smo zdaj, v katero smer gredo nadaljnje raziskave, kdaj lahko pričakujemo prvi »vzorčni« primer celice, ...?

Vprašanj je seveda še več. Želeli bi dobiti odgovore vsaj na te. Zdaj se z rubriko IZZIVI trudimo že kar nekaj mesecev — ODZIVOV pa še ni nobenih. Ali bo ta prispevek vendarle le koga vzpodbudil, da bo povedal svoja razmišljanja, svoje stališče. Ta so naša — mogoče ne pravilna. Pričakujemo odgovor!

Mateja Mešl,
Inštitut za gospodarski,
socialni in prostorski razvoj
Ravne na Koroškem

Prva belina

ZDRAVJE

KADAR NAM JE POTREBNA ZDRAVNIŠKA POMOČ

Našim varovancem je zagotovljeno celodnevno zdravstveno varstvo

V vseh štirih koroških občinah je našim varovancem zagotovljeno celodnevno zdravstveno varstvo. V popoldanskem času delajo poleg dežurnih ambulant še druge, zato naj bi varovanci iskali v tem času zdravniško pomoč pri svojem lečečem zdravniku. Različno po krajih pa je treba po 18. uri iskati pomoč za nenadoma nastala obolenja in poslabšanja pri dežurnem zdravniku.

Vsi varovanci naj bi bili redno oskrbovani od svojih, zanje usposobljenih zdravnikov

V splošnih ambulantah se zdravijo predvsem starejši ljudje z več obolenji kroničnega značaja. Zanje skrbijo v glavnem specialisti splošne medicine, ki so zanje strokovno najbolj usposobljeni.

Otroke, šolarje in mladino najbolje oskrbijo otroški in šolski dispanzerji, kjer delajo postdiplomsko usposobljeni zdravniki in specialisti. Le-ti otroke večinoma že poznajo, poznajo tudi njihovo občutljivost ali neobčutljivost na posamezna zdravila.

Otroke naj bi praviloma obravnaval le otroški zdravnik

V praksi pogostokrat starši sami poskrbijo, da ni tako. Dogaja se namreč, da prinesejo otroka na dan, ko dela otroški dispanzer ves dan, po 18. uri v dežurno ambulanto z ugotovitvijo, da je otrok že nekaj dni bolan.

Res je, da se v dežurstvu zvrstijo domala vsi zdravniki in lahko naletimo ravno na svojega. A ta naš zdravnik nam v dežurstvu ne more nuditi tistega, kar nam lahko sicer. Bolnikove kartoteke namreč nima na vpogled, pa tudi pomožnih diagnostičnih preiskav v večernih ali nočnih urah ni moč narediti.

Dežurna služba je le za nenadoma nastala obolenja in poslabšanja

Vsa, med dnevom nastala ali že nekaj dni trajajoča bolezenska stanja se obravnavajo med dnevom (najbolje v dopoldanskem času) pri svojih lečečih zdravnikih. Le-ti so za svojega varovanca najboljše usposobljeni, na vpogled imajo bolnikovo kartoteko z vso dokumentacijo in v rednem delovnem času tudi možnosti pomožnih diagnostičnih preiskav (laboratorij, rentgen itd.). V tem primeru bo bolnik najboljše oskrbovan, diagnoza bo točnejša, pa tudi zdravniku bo delo olajšano.

Pri nenadoma nastalih obolenjih ali poslabšanjih pa poiščemo zdravniško pomoč pri dežurnem zdravniku. Če se le da, bolnika sami pripeljemo v zdravstveno ustanovo oziroma otroka lahko vedno pripeljemo, saj lahko v avtomobilu leži v naročju enega od svojcev.

Kdaj kličemo zdravnika na hišni obisk

Klic zdravnika na hišni obisk je opravičljiv k nepokretnemu bolniku, k starostniku oziroma bolniku, ki ga zaradi narave bolezni ne moremo pripeljati z osebnim avtomobilom v zdravstveno ustanovo. Neopravičljiv je klic zdravnika k bolniku, ki je bolan že nekaj dni, ker bi ga lahko med dnevom bolje oskrbel njegov lečeči zdravnik. Prav tako je neopravičljiv klic na hišni obisk le zato, da bi kroničarju izmeril pritisk ali napisal recept. Krvni pritisk bi lahko prav dobro zmerila tudi patronažna sestra, recepte pa bi lahko svojci priskrbeli med dnevom pri lečečem zdravniku.

Tudi poškodbe (zlomi, zvini), nastale prek dneva, se praviloma oskrbujejo v zdravstveni ustanovi med dnevom.

Dežurni zdravnik — servisant

Večkrat imajo varovanci dežurnega zdravnika za servisanta, ki je dolžan na kakršen koli klic takoj sesti v avto in pohiteti k »stranki«. Do neke meje je to res, če je klic opravičljiv. Kdaj je opravičljiv, smo že omenili, v vseh drugih primerih pa svoje naprošamo, da pripeljejo bolnika v dežurno ambulanto oziroma v dopoldanskem ali popoldanskem času k svojemu lečečemu zdravniku.

NASVETI DEŽURNIH ZDRAVNIKOV — v prid bolnikom

Nasvet po telefonu

Ob nastanku ali poslabšanju bolezni se lahko po telefonu posvetujemo z zdravnikom o znižanju telesne temperature, o dajanju zdravil, ki jih bolnik že ima, o dietnem režimu itd. Če je zdravnik odsoten, se lahko v vsakem primeru pogovorimo z dežurno sestro, katere nasvete je tudi vredno upoštevati.

Kronični bolnik naj ima zadnje izvide specialistov doma

Zaželeno je, da bi imel kronični bolnik s pogostnimi poslabšanji svoje bolezni vedno pri sebi zadnje izvide specialistov. Delo dežurnega zdravnika bo s tem učinkovitejše, bolniku v dobro.

Tudi preprosti nasveti so učinkoviti

Zdravniki radi svetujemo bolniku ali svojcu preprosto domače zdravilo, ki ima podoben učinek kot kemično, a je pogostokrat tudi manj škodljivo. Ne pustimo takšnega nasveta v nemar ali ne sodimo po njem zdravnika, češ da je nesposoben ali da skopari z zdravili.

Prav tako ni zanemarljiv nasvet za znižanje telesne temperature z ohlajevanjem telesa s hladnimi ovitki. Mamice se pri tem bojijo, da bodo dodatno prehladile svoje otroke. Verjemite, da želimo otroku le dobro, in če ta metoda ne bi bila preizkušena in učinkovita, je ne bi priporočali.

Telo rabi svoj čas, da bolezen premaga

Ko zdravnik predpiše neko zdravilo, rabi organizem svoj čas, da bolezen premaga. Izjeme so le bolezenska stanja, kjer z enkratno injekcijo naredimo konec težavam.

Pogostokrat nestrpni varovanci prehitujejo normalen tek bolezni. Če po nekem zdravilu ni takoj boljše, sklepajo, da zdravilo ni dobro ali pa je celo zdravnik nezanesljiv. Nekateri že po nekaj urah poiščejo drugega.

Vedite, da se zdravnik ravna po ugotovljenem bolezenskem stanju, varovancu svetuje in predpiše tisto, kar je doktrinarno najboljše. Sicer pa vsi zdravniki v dežurstvu naročamo kontrole bolezni k lečečemu zdravniku.

Če naš sestavek strnemo v en stavek, lahko zapišemo:

Dežurni zdravnik naj bi bil vsak trenutek na razpolago nenadoma težko obolelemu ali poškodovanemu varovancu, zato ne dopuščajmo, da bi zaradi naše nevednosti ali neobzirnosti umrl sosed, krajan, ki bi mu hitra zdravniška pomoč lahko rešila življenje, pa zdravnika ni moč obvestiti, ker se mudi pri našem otroku, ki ima že nekaj dni vročino, ali pri kroničarju, ki se je nenadoma spomnil, da so mu pošla zdravila.

Dr. Marija Vodnjov,
spec. šolskih otrok in mladine

O PREHRANI

Človeštvo se je v vsej svoji zgodovini bojevalo proti lakoti in se v nekaterih državah Azije in Afrike bojuje še danes. V velikem delu sveta je pereče vprašanje, kako zagotoviti vsem ljudem zadosti hrane. Tam, kjer lakota ni problem, pa so težave s pravilno in zdravo prehrano.

Prehrana v Jugoslaviji

V naši prehrani je še vedno preveč mlevskih izdelkov in maščob, premalo pa rib, mesa, mleka, mlečnih izdelkov in zelenjave. Kalorična vrednost hrane pri kmečkem prebivalstvu je najvišja pozimi, ko je fizični napor manjši, in je manj izdatna v drugih letnih časih, ko je delo najtežje. Hrano marsikje pripravljajo na zastarel način tako s kuhanjem oziroma skladiščenjem uničijo predvsem zaščitne snovi. Na sestavo hrane vplivajo ekonomske možnosti ljudi, vendar se tudi ljudje z visokim standardom ne hranijo pravilno, ker so premalo prosvetljeni.

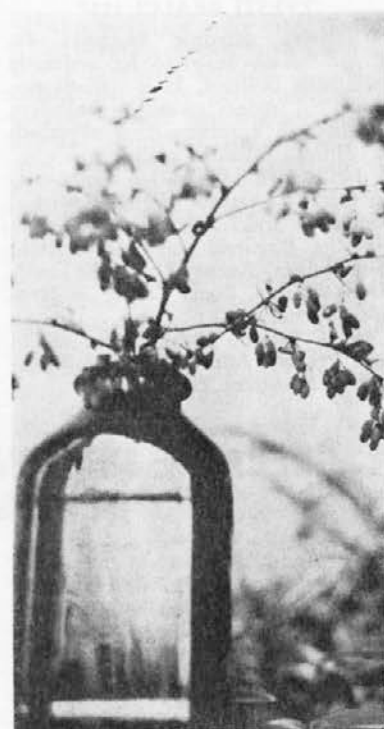
Prehrana v Sloveniji

Hrana je kalorično zadostna, pogosto preobilna in biološko slabo sestavljena. V obmejnih predelih opažamo vpliv sosednih narodov, in sicer dunajske kuhinje (prežganje, krompir, močnate jedi), v Pomurju vpliv madžarske kuhinje (papricirana, mastna), na Primorskem vpliv italijanske kuhinje (testenine, sir, zelenjava, jedi, pripravljene brez prežganja). Napake v naši prehrani:

- pomanjkljiv zajtrk
- preobilne večerje
- slabo načrtovana hrana glede dnevnih potreb
- prazniki.

Uravnotežena je prehrana takrat, kadar dnevno dobimo tiste hranilne količine, ki jih organizem potrebuje, v enakih časovnih razmikih.

Rudolfa Oprešnik,
odd. za zdrav. varstvo
delavcev

Ogledalo

KULTURA

VEČER V ČAST KNJIGI

V četrtek, 12. novembra, je bila v Koroški osrednji knjižnici dr. Franc Sušnik na Ravnah prigradskih prireditelj ob mesecu knjige. Prireditelji so si jo zamislili v treh delih.

V prvem, po glasbenem uvodu učenk glasbene šole, je koroški slavist in literat Janko Messner bral svoja prozna in pesniška dela, sledila je podelitev priznanj najzvestejšim bralcem, ki si sposojajo knjige v knjižnicah po Mežiški dolini, v tretjem delu pa so slavljenci pokramljali z drugimi gosti ob domačem prigrizku.

LITERARNI SVET JANKA MESSNERJA

Janko Messner je bral prozne odlomke in pesmi iz različnih obdobij svojega ustvarjanja. Kakor se da sklepati iz prebranih del, ga k pisanju in pesnjenju ni vodila sla po literarnem oblikovanju besedil, ampak v prvi vrsti njegova politična in življenjska angažiranost. Z literarno besedo izraža protest proti narodnostnemu zatiranju in germaniziranju Slovencev na avstrijskem Koroškem, biča politične napake, gospodarske zlorabe in druge nepravilnosti v svoji ožji in širši okolici. Vsebinska izjema med njegovimi deli so pesmi iz Nikaragve, v katerih opeva revolucijo te daljne dežele.

Ob branju Messnerjevih literarnih del se je pokazalo, da sta nam Korošcem, ki živimo v Jugoslaviji, ali vsaj navzočim poslušalcem, oba svetova — bližnja »zamejska« Koroška s svojimi problemi in daljna, revolucionarna Nikaragva — enako oddaljena in nepoznana. Z obširnimi uvodom in razlago ju je avtor skušal približati, kljub temu pa Messnerjeve osti, naravnane v čisto konkretne dogodke, pojave in osebe, v poslušalcih na prireditvi velikokrat niso našle pravega odmeva. Resnici na ljubo je nekatere ostrine zatopil in odmaknil že tudi čas.

ZVESTI BRALCI 1987

Koroška osrednja knjižnica dr. Franc Sušnik že vrsto let podeljuje priznanja bralcem, ki si najbolj pogosto in redno sposojajo knjige v matični ali v splošno izobraževalnih knjižnicah ravske občine.

Letos so dobili knjižni dar v priznanje za zvestobo knjigi naslednji bralke in bralci:

— v Pionirski knjižnici Leopold Suhodolčan Ravne Zofka Jurkovič, Irena Kuzma, Franc Lončar in Dragica Verneker

— v Splošno izobraževalni knjižnici Prevalje Anton Picej, Ivo Pintarič in Frančiška Žlebnik

SREČANJE NESLOVENSkih PESNIKOV IN PISATELJEV

V mesecu knjige, 7. in 8. novembra, je bilo v Mežici deveto srečanje pesnikov in pisateljev, ki živijo v Sloveniji, pišejo pa v jezikih drugih narodov in narodnosti Jugoslavije.

Prejšnja srečanja so bila v drugih slovenskih krajih, kjer živi največ Neslovencev — v Titovem Velenju, Novem mestu, Piranu, Kopru, Mariboru in na Ravnah.

— v Splošno izobraževalni knjižnici Mežica Alojz Gorše, Mirko Knez, Terezija Krivec in Tončka Štirn

— v Splošno izobraževalni knjižnici Črna Mirko Grabner in Greta Potočnik

— v Splošno izobraževalni knjižnici Žerjav Aleksandra Sisernik

— v Sološno izobraževalni knjižnici Leče Nevenka Pavlinec

— v Splošno izobraževalni knjižnici Kotlje Jožica Hercog ter

— v Koroški osrednji knjižnici Ravne Mirko Angeli, Danica Mlakar, Franc Pečnik in Matic Tasič.

Vsem čestitamo tudi bralci Fužinarja in jim želimo, da bi ostali knjigi zvesti še naprej.

LETOS BREZ ŽELEZARNE RAVNE

Kakor je bila prireditev ob mesecu knjige v študijski knjižnici po domače prijetna in kot vedno dobro pripravljena, pa je na njej letos nekaj manjkalo. V nasprotju s tradicijo zadnjih let so jo tokrat pripravili knjižničarji sami — brez Železarne Ravne.

Ne da bi med zvestimi bralci ne bilo delavcev železarne, že na prvi pogled jih s seznama razberemo nekaj — letos železarna ni nastopila kot soorganizatorica bralne akcije. S tem je prekinila tradicijo, ki jo je pred leti, ko je še živel Leopold Suhodolčan, uvedla mladinska organizacija v železarni. Po njegovi smrti so železarji brali za značko z njegovim imenom. S časom je organizacijo bralne značke prevzel referat za kulturo železarne, akcijo pa so strokovno vodili delavci oddelka za informiranje.

Že pred časom smo začeli opaziti, da zanimanje za bralno značko med delavci železarne upada. Mladina je v akciji skoraj prenehala sodelovati, tudi izobražencev nikakor nismo mogli pritegniti. Namesto klasičnega tekmovanja za bralno značko smo začeli pripravljati »okrogle mize bralcev«. Z njimi smo želeli spodbuditi naše bralce z intenzivnejšemu odnosu do nje. Žal zaradi različnih vzrokov pravega uspeha nismo doživeli.

V letu 1987 v železarni bralne akcije nismo organizirali. Nobenega klica na telefon številka 6304 zaradi tega ni bilo, nobenega osebnega vprašanja komu od delavcev oddelka za informiranje v zvezi s tem tudi ne. Če pa je neko akcijo ali dejavnost tako lahko pogrešati, je najbrž prav, da je ni. Tisti, ki želijo, lahko najdejo pot do knjige tudi mimo železarne. To je dokazovala tudi slavnost v čast knjigi.

Tokratno srečanje v Mežici je imelo večstranski spoznavno-informativni, družabni, kulturno-literarni in strokovni značaj. Pisci, več kot trideset jih je bilo, so se srečali v tem starem rudarskem kraju, da spoznajo njegove ljudi in okolico (med drugimi so si ogledali tudi Kotlje in Prežihovo domačijo), predvsem pa, da se spoznajo med seboj.

Janko Messner

Pridružili so se mnogim slavnostim ob Vukovi 200-letnici. O utemeljitelju srbohrvaškega knjižnega jezika in književnosti jim je predaval Sreten Vujković.

Svojo literarno bero so pesniki in pisatelji predstavili v soboto, prvi dan srečanja, na literarno-gledališkem večeru, ko so brali izbor najnovejših stvaritev, sodelovala pa je tudi ravska dramska skupina KUD Bratstvo.

Organizatorji so udeležencem srečanja predstavili kar tri tiskane zbirke pesmi: Eno je izdala Jadranka Matić Zupančič iz Novega mesta, kar dve pa delavca Železarne Ravne — Ratimir Ilić in Đorđe Radović. Zbirki naših delavcev sta dvojezični in ju je že spomladi izdala železarna (v

Informativnem fužinarju smo ju predstavili že ob izidu).

V nedeljo so se literati, pripadniki drugih jugoslovanskih narodov in narodnosti, srečali ob okrogli mizi, ki sta jo vodila Milan Osmak in Sreten Vujković. Govorili so o problemih literarnega ustvarjanja.

Srečanje, ki so ga pripravili odbor za literarno dejavnost ZKOS, republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, ZKO Ravne ter ravske občinske svet Zveze sindikatov in občinska konferenca ZSMS, je na zadovoljstvo udeležencev in organizatorjev vsestransko uspelo. Pomeni še en korak na poti utrjevanja bratstva in sožitja ljudi različnih narodnosti in kultur pri nas.

PEVSKO BRATENJE NA PREVALJAH

Po zatonu gledališkega in glasbenega abonmaja v ravske občine so se mnogi ljubitelji zahtevnejših kulturnih predstav že bali, da so obsojeni na popolno sušo.

Za Ravne razen redkih izjem (oktobra je bila v Titovem domu predstava Primorskega dramskega gledališča Rdeči nosovi) to že velja, na Prevaljah pa je (tudi) po zaslugi vsestranskega povezujočega in navezujočega se Vresa ostalo nekaj kulturne živahnosti, vsaj glasbene.

Drugo oktobrsko nedeljo so namreč številni poslušalci v leški cerkvi sv. Volbenka lahko poslušali nadvse uspelo glasbeno druženje tega zbora z instrumentalnima solistoma. evropsko znanim trobentačem Stankom Arnoldom in orglarjem Maksom Strmčnikom, sredi novembra pa je Vres pripravil pevsko srečanje pobratenih zborov v Družbenem domu na Prevaljah. Geslo Od Pece do Jadrana pove, da je šlo za srečanje že kar slovenskih razsežnosti.

Zbori, ki so se zbrali pred petimi leti (na Prevaljah), se srečujejo vsako leto v drugem kraju, bivališču posameznih članov te pevske združbe. Dva od njih sta s Primorske, to sta zbor Franc Zgonik iz Branika in Tabor z Opčin na italijanski strani meje; pod Peco prepevata zbor Foltež Hartman iz Pliberka in Vres s

Prevalj, sever in jug slovenskega kulturnega prostora pa povezujejo rudarsko revolucionarni pevci zbora Zarja iz Trbovelj.

Vsak teh zborov je samosvoja celota, vsak v svojem kraju opravlja pomembno kulturno poslanstvo. Toda kakor zborovski pevec že po navadi ne more biti vase zagledan individualist, tako tudi za zbor ne dobro, če se držijo sami zase. Šele ko se pomerijo ob drugih, najboljše ugotovijo lastno ceno.

Vendar se pevski pobratimi, ki so v soboto, 14. novembra, peli na Prevaljah, ne srečujejo zato, saj so posamič zapeli le po dve pesmi, toliko, da so se predstavili poslušalcem. Njihov glavni namen je — **zdrženi dati pesmi moč**. Ta namen so s pesmimi, kot so: Postali smo tujci, Oj, Triglav, Jadransko morje, Doberdob, Tam kjer teče bistra Zila, Slovenec sem, Domovini in Zdravica, v celoti dosegli. In ne le to. Ob silovitosti petja, ki vre iz več kot dvesto moških grl, se poslušalec šele v polni meri zave vsebine teh pesmi in ob tem dejstvu, da smo Slovenci v svojem bistvu — kulturni narod. Zaradi takega (stoternega?) snoznanja imajo bratenja, kakršno je bilo to prevaljsko, ceno in pomen, ki ju nič ne more izničiti.

Mojca Potočnik

REKREACIJA IN ŠPORT

ROKOMET

Fužinarjevi rokometišči in rokometarice so v jesenskem delu prvenstva v obeh II. republiških ligah v celoti izpolnili zastavljeni načrt. Oboji so si priigrali naslova jesenskih prvakov in imajo lepe možnosti za napredovanje v višji rang tekmovanja. Fantje so imeli izjemno ugoden žreb v prvem delu, tako da so se z neposrednimi tekmeci srečali na Ravnah in jih tudi premagali. Poraz so igralci Fužinarja doživeli le v zadnjem kolu jesenskega dela tekmovanja, in sicer v Celju, kjer jih je premagal Aero z 31 : 24. Seveda pa ta rezultat ne bo vplival na njihovo končno uvrstitev, saj nastopajo Celjani zunaj konkurence. Veliko bolj smo lahko zaskrbljeni zavoljo slabših iger Fužinarjeve ekipe v zadnjih tekmah jesenskega dela, ko so fantje komajda premagali Branik z golom razlike in čez teden dni Veliko Nedeljo s 30 : 25. Glede na to, da morajo Ravenčani spomladi v goste k direktnim konkurentom za vrh razpredelnice, to pa so zlasti Ormož, Branik, Krog in Velika Nedelja, bodo morali zaigrati veliko bolje, sicer bodo izgubili možnosti za osvojeitev 1. mesta.

Tudi dekleta Fužinarja so doživela v zadnjem kolu prvi poraz, potem ko jih je v gosteh premagala ekipa Zagorje/Izlake s 13 : 8. Kljub porazu so ravenške rokometarice zanesljivo prve, dve točki pred ptujsko Dravo in pričakovati je, da bodo tudi v nadaljevanju prvenstva obranile naslov prvakinj.

NOGOMET

Kljub temu da so nogometišči Fužinarja v zadnjih dveh kolih območne slovenske lige iztržili po eno točko, v Slovenj Gradcu so igrali 0 : 0 in doma s Pekrami 2 : 2, si položaja na prvenstveni lestvici niso kaj prida izboljšali. Po prvem delu so namreč uvrščeni na 11. ali predzadnje mesto, zadnja pa je Ojstrica iz Dravograda. Obe moštvi sta zbrali po 8 točk in ju čaka spomladi izjemno težka borba za obstanek v sedanji ligi. Od treh koroških ekip so najbolje uvrščeni nogometišči Partizana iz Slovenj Gradca, na 8. mesto in le za točko zaostajajo za drugouvrščeno Nafto. Naslov jesenskega prvaka je s precejšnjo prednostjo osvojil mariborski Kovinar.

Mladinci Fužinarja so svojo prvo zmago v prvenstvu območne slovenske lige dočakali v zadnjem jesenskem kolu, potem ko so na Ravnah kar s 4 : 0 premagali Steklar iz Rogaske Slatine. S štirimi točkami so, podobno kot njihovi starejši vzorniki, uvrščeni na predzadnje mesto na razpredelnici.

ODBOJKA

Ali se bodo morale odbojkarice Fužinarja, ki nastopajo v II. zvezni ligi, celo potegovati za obstanek v tej konkurenci, potem ko so bile v minulem prvenstvu uvrščene na drugo mesto? V prvih petih kolih pomlajena ravenška ekipa namreč ni uspela zabeležiti zmage. Še več, tudi s prikazano igrjo nikakor ne moremo biti zadovoljni, saj je v njihovih občasnih akcijah vse premalo načrtnosti, povezanosti in učinkovitosti ob mreži. Posebej boleč element v igri fužinarjevih odbojkaric je sprejem servisa, zameriti pa je igralkam tudi, da so premalo borbene.

REZULTATI: Fužinar — Kaštela 2 : 3, Bled — Fužinar 3 : 1, Fužinar — Progres 0 : 3, Jedinstvo Elir — Fužinar 3 : 0 in Fužinar — Poreč 1 : 3.

Odbojkarji Fužinarja, ki po izpadu iz II. zvezne lige nastopajo v enotni republiški ligi, doslej niso upravičili vloge enega od favoritov za najvišja mesta. V prvih šestih kolih so le trikrat zmagali in prav toliko tekem izgubili. Še najbolj boleč je poraz z odbojkarji Mislinje na domačem parketu, točki pa so morali prepustiti tudi igralcem Narodnega doma in Kočevja na gostovanju. Velja še počakati na odločitev tekmovalne komisije v zvezi z neodigrano tekmo med Fužinarjem in Agropodom Ljutomer na Ravnah. Seveda pa lahko Fužinar tudi to srečanje izgubi s 3 : 0, brez borbe, če bo dokazano, da je krivda na strani odbornikov ravenške ekipe, ki niso pravočasno obvestili nasprotnika o dnevu in času igranja tekme. Rezultati od 4. do 7. kola: Kočevje — Fužinar 3 : 2, Fužinar — Mislinja 1 : 3, Triglav — Fužinar 0 : 3 in Fužinar — Agropod Ljutomer neodigrano.

V drugih republiških odbojgarskih ligah nastopajo še tri ravenške ekipe, ki pa jim tudi ne kaže preveč dobro. Jesenski del prvenstva je pri kraju, najslabše pa so se odrezale igralke druge ekipe Fužinarja, ki jim niti

enkrat ni uspelo zmagati. Le malce bolje se je godilo ostalima dvema moškima ekipama, odbojkarji Franja Malgaja ali Fužinar II so zmagali dvakrat, proti Mežici in Strojnski Reki, slednji pa so osvojili le dve točki po uspehu nad Vuzenico. Pohvaliti pa velja odbojkarice Partizana Prevalje, ki so osvojile v jesenskem delu 2. mesto, dokaj dobro pa so igrale tudi Mežičanke.

KEGLJANJE

Prvenstva Zelezarne Ravne se je v novembru udeležilo blizu 150 kegljačev in kegljark iz 27 štiricelinskih ekip. Med ekipami so bili najuspešnejši kegljači TRO z 836 keglji, pred SGV 825 ter Stroj in deli 791 podrtih kegljev. Med posamezniki pa so bili najboljši: moški — 1. Balažič (TRO) 218, 2. Kolar (Ind. noži) 214 in 3. Jelen (Kalilnica) 214 kegljev, itd. Moški (registrirani) — 1. Podojsteršek (SGV) 223 kegljev, 2. Golob (TRO) 220, 3. Stavdeker (Energija) 219 kegljev, itd. Zenske — 1. Jevšnikar (Jeklarna) 170, 2. Steharnik (Gospodarjenje) 155, 3. Božič (Monter) 153 podrtih kegljev.

Najboljši kegljači, ki so izpolnili normo 180 podrtih kegljev v prvem krogu, so se kasneje pomerili še v disciplini 100 lučajeve mešano. Zmagal je Jože Golob (TRO) s 406 keglji pred Dušanom Čedejem (TSD) 405 in Jožetom Balažičem (TRO) 403 keglji. Med ženskami je bila znova najboljša Metka Jevšnikar pred Silvo Steharnik.

Kegljaški klub Fužinar je 21. in 22. novembra znova organiziral, že četrty po vrsti, tradicionalni turnir v počastitev dneva republike. Nastopilo je 8 moških in 5 ženskih ekip, med njimi pa so bili najboljši kegljači domačega Fužinarja in presenetljivo kegljavke Korotana s Prevalj. Vrstni red ekip: moški — 1. Fužinar 5137 kegljev, 2. Proletarec Zagorje 5070, 3. Šoštanj 4977, 4. Slo-

venj Gradec 4931, 5. Radenska 4893, itd. Zenske — 1. Korotan 2281, 2. Konstruktor Maribor 2264, 3. Fužinar 2237, itd. Med posamezniki je bil najboljši pri moških Tone Golob (Fužinar) z 889 keglji pred Fidejem (Šoštanj) 881 in Mlakarjem (Fužinar) 878 kegljev, pri ženskah pa je kegljavka Branika Čehova podrla 410 kegljev, na drugo in tretje mesto pa sta se uvrstili Černič (Slovenj Gradec) in Spanžev (Fužinar) s po 407 podrtimi keglji.

Kegljavke Fužinarja bodo v novi sezoni nastopile v II. republiški ligi, potem ko se na kvalifikacijah v Kranju in Trbovljah niso uspeli uvrstiti v enotno republiško ligo. Prav tako niso uspeli kegljavke Slovenj Gradca, v ligo pa sta se uvrstili vrsti Kamnika in Izole.

PLAVANJE

V avstrijskem Mödlingu je bil v začetku novembra plavalni miting, na katerem je nastopilo veliko številu dobrih plavalcev in plavalk iz kar 8 držav. Sodelovali so tudi štirje fužinarjevi tekmovalci in dosegli v svojih kategorijah naslednje uvrstitve: Andrej Čeru je bil 2. na 100 m delfin in 6. na 50 m kravl, Matija Medvešek je osvojil dve tretji mesti na 400 mešano in 100 prsno ter bil 4. na 200 m mešano, Aleš Fink je bil 2. na 100 m hrbtno, Aljoša Mlinar pa si je priplaval dve četrty mesti, na 400 mešano in 100 prsno ter bil 7. v disciplini 200 m mešano.

V Celju je bil 14. in 15. novembra mednarodni plavalni miting, ki se ga je udeležilo tudi nekaj plavalcev Fužinarja. Najbolje sta se uvrstila Aleksander Ambrož in Andrej Čeru. Ambrož, ki te dni zavzeto trenira predvsem v Ljubljani in želi doseči normo za nastop na olimpijskih igrah v Seulu, je bil dvakrat drugi, in sicer na 100 in 200 m hrbtno. Čeru pa je bil drugi v disciplini 100 m delfin. Na tem tekmovanju se je ponovno izkazal Ravenčan Krešo Božičkov, ki plava za kranjski Triglav, saj je dosegel nov državni rekord za mlajše pionirje na 200 m hrbtno.

Ivo Mlakar

PREDSTAVLJAMO NOVI ROD PLAVALCEV FUŽINARJA

REKORDERKA EVA BREZNIKAR

Prav je, da začnemo našo predstavitev v Evo. Rojena je bila 5. marca 1977, obiskuje 5. razred OŠ Koroški jeklari na Javorniku. Pri Fužinarju je pričela trenirati z osmimi leti. Že čez dobro leto je na zimskem republiškem prvenstvu osvojila 8 zlatih medalj v posameznih disciplinah, 2 zlati in eno srebrno v štafetah. Na letnem republiškem prvenstvu je ponovila uspeh zimskega z 8 zlatimi medaljami posamezno in eno zlato, dvema srebrnima in eno bronasto v štafeti.

Eva Breznikar

Njeno naslednje večje tekmovanje je bilo državno prvenstvo za pionirje A v Zrenjaninu. Osvojila je zlato medaljo na 200 m prsno in 200 m mešano, obenem pa postavila nov državni rekord na 200 m mešano. Letos je potovala na Madžarsko v Zalaggerszeg. Madžari so nas povabili na mednarodni miting. Sodelovalo je 70 plavalcev iz Avstrije, Madžarske in Slovenije. Eva je bila poleg Miha Hribernika (prav tako plavalca PK Fužinar) najmlajša udeleženka mitinga. Vendar je to ni motilo. Odplavala je, kakor zna, in izboljšala dva državna rekorda v svoji kategoriji na 200 m in 100 m prsno. Prav tako je v konkurenci starejših osvojila 3. mesto na 100 m prsno.

Letos je bila stara 10 let. V našem arhivu pa so spravljene njeni državni rekordi na 50 m, 100 m, 200 m prsno, 50 m hrbtno, 200 m in 100 m mešano. Eva sodi v rod slovenskih in tudi jugoslovanskih plavalk, ki največ obetajo. Rezultati, ki jih dosegajo, so ponekod celo boljši od starejših plavalk. Z načrtnim delom v klubu in ob podpori Plavalne zveze Slovenije in Jugoslavije se bo razvila v še kvalitetnejšo plavalko v drugih starostnih kategorijah. Držimo pesti zanjo!

Neva Šimenc

USPEŠNA RAZSTAVA KLJUB SLABEMU VREMENU

Letošnja razstava je bila zaradi pogosto slabega vremena in velikih nihanj v temperaturi med poprečnimi. Gobarska družina Samorastniki Ravne je imela v svojem programu pripravo vsakoletne razstave v Domu železarjev. Zaradi slabih vremenskih pogojev smo jo najprej prestavili za 14 dni, potem pa nam je vendarle uspela.

Pri nabiranju gob in drugega materiala se je pokazal entuziazem nekaterih članov, saj so v nedeljo, 18. oktobra, nabirali v zelo slabih okoliščinah. Ves dan in vso noč je namreč deževalo. Toliko bolj se tako dela primerjava z različnimi obrambnimi dnevi ali podobnim, ki so sicer prav tako vzgojno narave, pa je odziv ljudi ob vsaj malo slabših vremenskih pogojih, če ne že ob lepem vremenu, odklonilen. Značilno je tudi, da so nekateri zelo aktivni člani pri pripravi razstave v teh pogojih in za sodelovanje na njej dobili v svojih tozidih dva dni

izredno plačane odsotnosti, v nekaterih pa samo en dan, pa še to težko, kar kaže na različne poglede nekaterih, zlasti vodilnih delavcev, saj za določene, zlasti športne odsotnosti povečini ni problem.

Kot že rečeno je razstava uspela, saj je bilo razstavljenih 258 determiniranih vrst gob. Obisk na razstavi sicer ni bil tolikšen kot prejšnja leta, kar pa je po svoje tudi razumljivo, saj opažamo, da je tudi po zaslugi naše družine porasla raven znanja nekaterih občanov, če tega že o porastu gobarske kulture in kulturnega odnosa do okolja ne moremo ravno trditi.

Ob tem bi omenili še, da so se nekatere šole dejavno vključile. S pomočjo naših članov so bili neposredno ob razstavi 19. in 20. oktobra organizirani naravoslovni dnevi z namenom vzgajati mladino k boljšemu odnosu do okolja.

-deja

KARATE KLUB RAVNE O SVOJEM DELU

To jesen šteje karate klub Ravne 60 aktivnih članov, od tega je ena tretjina deklet, 31 članov ima rumeni pas, deseterica je oranžnih, 6 zelenih, 6 plavih, 4 mojstrski kandidati, rjavi pas, in trije mojstri karateja, dva I. in eden II. stopnje. Najstarejši član je star 36 let, najmlajši pa 7. Največ je mladine od 10 do 20 let. Nekaj članov se udeležuje vadbe samo zaradi rekreacije, nekaj zaradi samoobrambe, največ pa jih je usmerjenih športno — tekmovalno. V odvisnosti od namena treniranja in starostne skupine se kriteriji na izpitih za pasove razlikujejo. Vsi starejši člani, ki imajo že osvojen določena znanja s področja borb in kat, se lahko udeležijo tekmovalnih (regijskih, republiških, in najboljši državnih). V zadnjih sedmih letih smo vsako leto na republiških prvenstvih posegli od prvega do tretjega mesta v različnih starostnih kategorijah (pionirji, kadeti, mladinci, člani). Nekaj naših najvztrajnejših članov se je udeležilo tudi državnih prvenstev.

Treningi so dvakrat tedensko po 90 do 120 minut. Tekmovalci trenirajo tudi do 5-krat tedensko po 90 minut. Treningi so na balkonu DTK Ravne pod vodstvom dveh trenerjev in istočasno tekmovalcev R. Breznika in I. Mravljaka. Zasnovani so na sodobnih načelih in metodah karateja. Naši člani negujejo tradicionalni japonski karate — SHOTOKAN, sodobna varianta FUDOKAN, in s

tem ohranjajo vso čistost, tradicijo, čvrstost in duha borilne večine in športa.

Naši trenerji so neprestano v stiku z mednarodnimi inštruktorji in s tem z najnovejšimi dogajanji, spoznanji in dognanji v karate tehniki. Našega karateja ne mešamo z novejšimi komercialnimi variantami in mešanici, kot se danes pojavljajo vse pogosteje in kažejo karate v luči zablude in zgrešenega mišljenja. Slaba organiziranost na republiškem in zveznem nivoju pa vsemu temu še pripomore, tako da bi lahko danes na prste prešteli klube, ki se niso oddaljili od osnovnih idej karateja.

Naši treninki so sestavljeni iz kondicijskih vaj, ogromno gimnastike, tehnike, dogovorjenih borb in prostih borb, športnih borb, šolskih in mojstrskih kat. Dvakrat letno so v klubu izpiti za pasove, enkrat mesečno pa klubsko prvenstvo.

Vpis v začetniški tečaj bo januarja 1988. Vsi, ki vas ta šport veseli, in mislite, da ste vztrajni, pridružite se nam in preizkusite.

Treninki so zaradi časovne stiske usmerjeni v spoznavanje novih tehnik, tako da morajo vsi tekmovalci ogromno prispevati za svoj uspeh s svojim dodatnim delom, kajti dvakrat tedensko po uro in pol je absolutno premalo, da bi lahko konkurirali tekmovalcem na raznih prvenstvih po Sloveniji in Jugoslaviji.

(Iz poročila ob zaključku leta)

ŠAH

USPEH KOROŠKEGA ŠAHISTA

Sredi oktobra je bilo v hotelu Rubin v Zalcu republiško prvenstvo posameznikov. Z izjemo starejših slovenskih vele mojstrov, ki v zadnjem času manj nastopajo, so se zbrali vsi najboljši. Med njimi je bil tudi mojstrski kandidat Danilo Peruš z Ravne. Po napovedih pred tekmovalnim mu nihče ni pripisoval večjih možnosti; boril naj bi se za zadnja mesta na prvenstveni razpredelnici. Danilo pa je presenetil, manj sebe

in bolj druge; s 7,5 točke je med 14 udeleženci zasedel odlično 5. mesto. Ker je že nekaj časa (poleg zadnjega uspeha) brez konkurence na Koroškem, je prav, da mu tudi v Informativnem fužinarju namenimo več prostora. Še kratek osebni opis: star je 23 let, dela v prevajalski Kovidotehni, ob delu pa študira na mariborskem VEKS-u.

»Kako si sploh prišel na tako elitno tekmovalništvo?«

»Za ta turnir so pred tem potekale kvalifikacije, ki so bile v Ormožu. Tam sem delil 1. do 4. mesto in to mi je odprlo pot na ta turnir.«

»Turnir je bil zelo močan. Igrali so mojstri, dva mednarodna mojstra... Kako si se počutil v takšni konkurenci?«

»Malce preplašeno, če sem iskren, samo pri šahu odloča potem boj na šahovski tabli, ne pa sami naslovi.«

Danilo Peruš

»Verjetno odločajo tudi priprave, poznavanje otvoritev. Kako ti delaš, kakšen je tvoj recept?«

»Gotovo so pomembne priprave pred turnirjem in pred vsako partijo. Za ta turnir sem imel standardne priprave, dva tedna pred turnirjem sem pregledal ves repertoar otvoritev, ki jih bom igral, najnovejšo partijo, ki so se vmes odigrale, kajti pri šahu moraš biti zmerom na tekočem. Partij je vedno več, igra se vedno več turnirjev, odprtih turnirjev, zmeraj več je teoretskih novosti, tako da moraš teoriji posvečati veliko pozornost, če se želiš resneje ukvarjati s šahom.«

»Na republiškem prvenstvu nisi zbral le lepo število točk, ampak si prikazal tudi borbene partije. So te po tej plati opazili?«

»Da, opazili so me, kar se tega tiče. Pred turnirjem sem se odločil, glede na to, da nimam stalne priljubljenosti sodelovati v tako močni konkurenci, da bom igral na vse ali nič.

Vsako partijo sem igral na zmago, ne glede na naslov nasprotnika in poskušal na ta način iztržiti čim boljši rezultat.«

»...Kar ti je tudi uspelo. Kaj pa zdaj? Ali si s 5. mestom pridobil valobilo za podoben, močnejši turnir? Kakšni so pravzaprav tvoji načrti?«

»Na to vprašanje ne bi mogel točno odgovoriti, verjetno bo vplivalo na odločitve organizatorjev. Odprla pa se mi je pot na zvezni turnir mojstrskih kandidatov. Zaenkrat še ne vem, kje bo in kdaj bo, ampak tudi tam bom pridobil dragocene izkušnje in poskušal osvojiti naslov mojstra.«

ŠAHOVSKE NOVICE

V nadaljevanju hitropoteznega prvenstva za pokal Fužinar '87 so bili doseženi naslednji rezultati:

Na 17. turnirju, 5. 10., je med 14 igralci zmagal Mirko Hrovatič z 10,5 točke pred Marjanom Uršičem in Markom Vrečičem oba 9,5, četrty je bil Andrej Erjavec 8,5 in peti Jože Kert prav tako z 8,5 točke.

Na 18. turnirju, 19. 10., kjer je bilo spet 14 šahistov, je zanesljivo slavil Branko Planinšek s samo enim porazom (12), drugi je bil Vrečič z 10,5 in tretji Erjavec z 9,5 točke. Sledita Hrovatič 9 in Uršič 8 točk.

9. novembra se je zbralo 16 igralcev. Zmagal je Danilo Peruš s 14,5 pred Vrečičem z 12,5 točke. Od 3. do 5. mesta so se zvrstili Rotovnik, Uršič in Komarica, vsi z 10 točkami.

Šahovski klub Fužinar je po nekajletnem premoru začel nastopati v II. slovenski ligi, vzhodna skupina. Fužinarjevi igralci se z ekipami Velenja, Zagorja, Brežic, Trbovelj, Slovenj Gradca, Celja in Krškega borijo za eno od prvih dveh mest, ki vodita na zaključne kvalifikacije za I. slovensko šahovsko ligo. Treba je reči, da so nasprotne ekipe zelo močne, zato je nastop namenjen zbiranju izkušenj. Vseeno je ekipa, ki šteje 4 člane, članico in mladince v prvih kolih pokazala zobe nasprotnikom, ki so bili po naslovih igralcev favoriti. V prvem kolu je Fužinar gostoval v Zagorju in z istoimenskim klubom igral neodločeno 3 : 3. Čez teden dni je doma premagal Brežice s 4 : 2. V 3. kolu so Fužinarjevi igralci na gostovanju v Trbovljah doživeli minimalen poraz s 3,5 : 2,5. Porazen so bili tudi v boju s koroško selekcijo, ki igra za šahovski klub Slovenj Gradec. Rezultat je bil 4 : 2. Slovenjgradčani so po dobri polovici tekmovalja tudi na prvem mestu, Fužinar pa je v prvem delu druge polovice tabele.

M. Vrečič

PRED NOVO SMUČARSKO SEZONO

Delavci Železarne Ravne smo bogatejši za lep turistični rekreacijski center Ošven — Ivarčko. Očuvajmo vse objekte v takšnem stanju, v kakršnem so zdaj.

Kaj je letos zraslo novega poleg Ivarčkega jezera? Dvosedežnica, ki je lansko sezono obratovala še poskusno, je usposobljena za normalno obratovanje. Dovozna cesta z Rimskega vrelca do spodnje postaje je v celoti asfaltirana, prav tako trije parkirni prostori. Gotova je proga, ki povezuje smučišče na Ošvenu s spodnjo postajo sedežnice. Proga je primerna za tekmovalno in rekreativno smučanje.

Peš pot je lepo speljana skozi gozd od Rimskega vrelca do Ivarčkega. Njen spodnji del bo primeren za sanjkanje.

V snegu ima vsak grm svoj čar

Za obiskovalce Ivarčkega bomo delavci tozda Družbeni standard pripravili še nekaj dodatnih novosti: drsališče, tekaške proge, smučarski servis, izposojanje smučarske opreme itn.

Vsi skupaj si želimo, da bi bilo dovolj snega, ki je pač osnovni pogoj za smučanje. Ob zadostni snežni odeji bo delo delavcev ETS, SGV, PII, Stavbenika in Družbenega standarda, ki so se trudili prek leta, da bi TRC Ivarčko služil svojemu namenu, poplačano.

Da pa bi bilo v zadovoljstvo in užitek uporabnikov, opozarjamo vse smučarje, naj upoštevajo pravila za varno smučanje in red na smučiščih.

Jakob Vidovič

ALPINISTIČNE NOVICE

Jelka Tajnik, AO Ravne, je v jesenskem delu nadaljevala z odličnimi vzponi. Tako je z Mirkom Kranjcem,

AO Črnuče, opravila več težkih prostih ponovitev:

Paklenica: Joint VII—, Imox VI+, Santana VIII—.

Julijci: Triglav: Šlosarska VI, 800 m, Peternelova VI+ 500 m, Šite: 3. ponovitev Smer norčkov. Kamniške: Dolgi hrbet: 1. ponovitev smeri Triangel VII—.

Z Ines Božič, Obalni AO, smer Šimenc—Škarja VIII—, v Ospu z Urško Šaver smer Prečanje.

Na Pokojcu pri Varaždinu je bilo letos tretje tekmovanje v športnem plezanju. Tekmovalno smer je v celoti zmogla le Jelka in premočno zmagala. Vse ostale tekmovke so odnehale že pri drugem svedrancu.

Vrstni red:

1. Jelka Tajnik, AO Ravne, 2. Metka Lukančič, AO Trbovlje, 3. Slavica Stojković, AO Zagreb.

Janez Žalig

Kadrovska gibanja

od 21. 10. do 20. 11. 1987

Dne 20. novembra 1987 je bilo v železarni zaposlenih 6995 delavcev oz. za 4 manj kot mesec prej. Znižanje števila zaposlenih je posledica sklepa PO Železarne Ravne, da se zaenkrat prekine z zaposlovanjem delavcev in da je treba vse morebitne potrebe reševati z notranjimi prerazporeditvami. Tako je bilo do sedaj samo iz tozda Jeklolivarna začasnó prerazporejenih v druge temeljne organizacije 22 delavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Ferk Darko, metalurški tehnik — pripravnik iz šole; Pokrznik Jože, talilec, Lukić Niko, rudar-kopač, Vrenčur Slavko, pričen livar, Debeljak Tomo, kalupar, Miklin Damir, NK delavec — vsi iz tozda Jeklolivarna.

JEKLIVARNA — Krauberger Nada, jedrarka — s poklicne rehabilitacije.

VALJARNA — Sajevec Marjan, NK delavec — iz tozda Jeklolivarna.

VZMETARNA — Strigl Igor, str. kalupar, Petrej Ivan, monter vodovodnih naprav, Štefić Venčeslav, Tešić Slobodan, NK delavec — vsi iz tozda Jeklolivarna.

TSĐ — Verdnik Aleš, strojni tehnik — pripravnik iz šole.

TRO — Skutnik Robert, NK delavec — prva zaposlitev.

ETS — Blatnik Marija, elektro mehanik — iz delovne skupnosti za računovodstvo.

RPT — Kotnik-Verčko Majda, prof. slov. in soc. — iz druge DO; Jamnik Stanko, strojni tehnik — iz tozda Kontrola kakovosti.

KOMERCIALA — Potočnik Adalbert, inž. org. dela — iz tozda Orodjarna.

DRUŽBENI STANDARD — Kotnik Tatjana, kuharski tehnik — pripravnik, Zlatar Jožek, gostinski tehnik — iz druge DO.

GOSPODARJENJE — Planinšek Jasna, ekonomistka, pripravnik — iz šole.

KSZ — Goltnik Anita, dipl. psiholog, Trbižan Ingrid, socialna delavka — obe pripravnici iz šole.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLIVARNA — Fink Bogdan, oblikovalec pri peskometu, — sporazumno; Sajevec Marjan, grobi čistilec — v TOZD Valjarna; Debeljak Tomo, str. oblikovalec, Vrenčur Slavko, livar-izpraznjevalec, Lukić Niko, čistilec, Miklin Damir, priprav. peska, Pokrznik Jože, pomočnik topilca — premeščeni v TOZD Jeklarna; Tešić Slobodan, čistilec, Štefić Venčeslav, Strigl Igor, livar-izpraznjevalec, Petrej Ivan, strojni oblikovalec — vsi v TOZD Vzmetarna.

ORODJARNA — Potočnik Adalbert, inž. org. dela, ravnatelj — v TOZD Komerciala.

STROJI IN DELI — Horvat Vinko, elektrovarilec — invalidsko upokojen; Golob Pavel, transportni delavec — izključen.

TSĐ — Pšeničnik Maksimiljan, ključavničar — izključen; Plevnik Boris, rezkalec — sporazumno.

KOVINARSTVO — Garić Sveto, varilec, Lenko Franc, strugar — dana odpoved.

RPT — Kolmančič Metka, inž. met., višji strokovni delavec — sporazumno.

KONTROLA KAKOVOSTI — Jamnik Stanko, kontrolor — v TOZD RPT.

DRUŽBENI STANDARD — Pšeničnik-Franca Zora, ekonom-skladiščnik, Fužir Elvira, Čegovnik Samo, kuharska pomočnica — potek del. razmerja za določen čas.

KSZ — Geršak Jože, dipl. inž. strojništva, član PO — sporazumno.

RAČUNOVODSTVO — Blatnik Marija, obračunarka — premeščena v TOZD ETS.

MONTER — Sen Igor, pomožni delavec — dana odpoved.

Kadrovska služba

Podolgem
in počez

ZAHVALE

Ob izgubi moža in očeta

Petra Zavratnika

se zahvaljujemo godbi Rudnika Mežica, govornikom, župniku in pevcem ter vsem, ki so darovali cvetje in ga spremili na zadnji poti.

Zalujoči žena in otroci
z družinami

Ob boleči izgubi

Karla Zavolovška

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih s'ali ob strani, še posebej Zvezi borcev Ravne, gospodu župniku in Pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev za žalostinke.

Žena Tilka,
otroci z družinami
in ostalo sorodstvo

Ob smrti dragega moža in očeta

Riharda Poročnika

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste mu izkazali zadnjo čast in ga v takem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala g. župniku za obred, Pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev in pevcem. Posebna zahvala tov. Lenki, Mariji, Faniki in sosedu Stamenkovskemu ter vsem, ki ste mu darovali cvetje, nam izrazili sožalje in nam pomagali v težkih trenutkih.

Zalujoči: žena Milka,
hčerki Stanka in Marjana,
sinova Milan in Ivan
z družino

Ob odhodu v pokoj se lepo zahvalim sodelavcem livarjem za darilo. Želim jim še mnogo uspehov in sreče pri delu.

Maks Čujež

Vsem sodelavcem oddelka Montaža lahkih strojev v tozdu Stroj in deli se ob odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem za prejetu darilo, tov. Potočniku pa za poslovične besede.

Želim vam še mnogo delovnih uspehov in zdravja.

Vinko Horvat

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6500 izvodov. Uredja uredniški odbor: Milan Božinovski, Alojz Janežič, Silvo Jaš, Marjan Kolar, Brane Zerdoner.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Tel.: 861 131, int. 6304 in 6753

Tiska: ČGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72), in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, H. Merkač, M. Potočnik, kadrovska služba in arhiv Informativnega fužinarja

PET MINUT ZA LEPOSLOVJE

Janez Trdina

Podobe prednikov

(odlomki iz dolejških zapiskov)

Dolenske jedi a buče se na več krajih kuhajo in jedo skup s kašo in mlekom. To omledno čabodro imajo nekteri za kaj slastno jelo.

b. Več hribcev da si pri Fl. napraviti jetra z obilo smoka. Gosti nadrobe na to jed sila mnogo kruha, polijo zmes z mnogim črnim vinom, potem zavija si eden rokave in začne mešati, kakor bi delal klobase, z odrimi in umazanimi rokami jetra, smok, kruh in vino. Tako narejena kaša prilegla se jim je nepopisno.

Grozno domače zdravilo. Mož iz Hudega se prehladi, onemore in leži kot mrtev — domači razbelijo opeke in mu pokladajo jo na podplate, da se res predrami, ali od pete odvali se spečeno meso, da morebiti 1/2 leta ne bo hodil.

7/42.84 Skopi gospodarji imajo v zidanicah za goste tako **majhne kupice**, kakor skoraj za žganje. Razumen prihodnik tako steklo, napivši se, nalašč ubije in oblubi škodo povrniti. To je vzrok, da pride v drugič v zidanico z novo, se ve da več čašo, iz ktere napije se še bolj v živo, ko pred iz majhne in se obenem lahko še gospodarju smeji, da ga je za toliko pijače opeharil.

9. Julija pri Rudežu. Strn dobro kaže. Ječmen jutri začno žeti. Med **hlapci** je eden **racionalist** skoraj! v cerkev hodi le o božiču in vel. noči, sicer pa ne, češ zato »da se ne pohujša«!

Dolžniki imajo tudi tod skoraj brez izjeme nesramno šego, če

jih pride upnik tirjat, da se norčujejo, človeku smeja, ga zmirljajo in na zadnje grdo obrekujejo. Taki možaki (!) so tudi nekatere vaše gnade n. pr. Mar. Lang.

Strah vode je tod velik. Z vinom ne meša je kmet nikoli, še gospod malokteri — češ je škoda! Tudi so taki, ki vode nikoli ne pije. Modra starka mi rekla, da jej strašno teži želodec, če jo pije, da jej škodi — kedar ji je slabo, srkne raje 1/2 kupice vina, ali pa 3-4 glažke dobrega brinjevca. Krč v želodcu dela jej silne nadleže, ali si ni dala dopovedati, da je glavni vzrok ravno njen strah vode.

Da ni treba za zakon nič posebne ljubezni, slišal sem zopet od postavnih, modrih staric. Pravijo, da se le ne sovražita ne — pa je dobro. Ljubezen že pozneje sama pride. Ljubezen okuži zakon že zanaprej.

Radi splošne bolezni države in društva v zakonih **obča nezadovoljnost**, menda vsaki bi se otrese rad jarma ko bi se dalo. Nobene narodne pesmi o zakonski sreči. Povsod vlada ob **enem občenit Weltschmerz** strahovit dolčas med samci in oženjenimi. Mladiči ženijo se često iz gole puščobnosti, ker jih nobena veselica ne mika. Tako i premožni, 27 letni G. v mestu. Smrt zmatra se za srečo, celo velik del mladine ne boji se je več, nahajajo to življenje nično, prazno, brez namena in sreče. Ljudje vseh stanov izrekajo željo da bi skoraj vsega konec bilo. Uboga Slovenija!

VINSKI PRIZOR

Na svetu so vse vrste ljudje. Postarna žena je takole modrovala: Hvala bodi večnemu Bogu, da nam je dal ta ljubi vinček. Kdor ga preveč pije, mu je se ve na škodo ali starim ljudem drži kosti skupaj, če ga uživajo po pravi meri. Jez sem oh zjutraj tako slaba, da se ne morem po koncu držati. Tako ob desetih ga popijem, 2. tri kupice pa mi precej odleže. Po kosilu se kaki dve kupici tudi kaj dobro priležete. Popoldne se pa brez vina že tako ne prebo lahko. Jez ga zvrnem polič pa sem tako friška, kakor da sem za 20 let mlaji. Posebno pa mi je vino potrebno

zvečer, predno spat grem. Oni dan sem ga popila po večerji gotovo tri maseljčke pa sem tako sladko spala, kakor da bi bila celi dan drva žagala. Zvečer mi ne bi škodilo mislim, če bi si ga privoščila vsaki dan firkelj. No toliko mi ni mogoče, ali brez polička ne zaspim lahko. Človek ne sme biti pijanec pa mu vino gotovo koristi sosebno takim starim revam kakor sem jez. Ali jez pa ga pijem, kakor pravim s pravo mero — te moje sosede Anka Reza in Mica pa ga žro kakor da jim je ustvaril Bog mesto grla širok rokav, zato pa imajo tudi take pisane in grčaste nosove. Vsaki, kdor jih vidi, pljune in pravi; Fej te bodi!

Humoreska

SITUACIJA NI ROŽNATA

V majhnem mestu, ki je slovelo po pametnih politikih in hitrih natakarijih (čeprav se zmeraj najdejo zlobni jeziki, ki trdijo drugače), je najstarejši, najpametnejši in najdebelejši mož, kajpada župan, sklical svoje podrejene.

»Tovariši«, je dejal po krajšem uvodu in potrkal po mizi, »situacija ni rožnata. Situacija je daleč od tega, da bi bila rožnata, zato bo treba nekaj spremeniti.«

Podrejeni, ki so bili navajeni poslušati drugačne besede, so nemo obsedeli in globoko razmišljali. Mučno tišino je prekinil županov tajnik, ki sicer ni bil drugi po funkciji v majhnem mestu, vseeno pa je bil blizu prvega mesta. Brez posebnega uvoda je začel:

»Tovariši, popolnoma se strinjam s tovarišem županom. Situacija v našem majhnem mestu ni rožnata.«

Tako je bil led prebit. Podrejeni so vsi po vrsti in soglasno na seji, ki je trajala še tri debele ure, ugotovili, da situacija ni rožnata in da bo, kakopak, treba nekaj spremeniti.

Novica se je kot blisk razširila po majhnem mestu, tako kot se pač širi po majhnih mestih. Družčine ob šankih, ki so vedno dobro obveščene in se za svoje principe borijo do zadnje kaplje, so se tolkle po prsih in pridušale, da situacija ni rožnata. Tovari-

šice učiteljice so šolske ure začemale z:

»Dragi otroci, situacija v našem ljubem majhnem mestu ni rožnata.«

In otroci so odgovorili: »Treba bo nekaj spremeniti.«

Na višji stopnji so na to temo pisali spise, na nižji so risali plakate. Neki šaljivec je preko noči na neka velika vrata majhnega mesta s sprayem zapisal Situacija je rožnata. Tako je vsem postalo jasno, da situacija ni rožnata in končno so o tem razpravljale že gospodinje.

»Čuj, Micka, a si slišala, da situacija v našem dragem majhnem mestu ni rožnata.«

»Nisem, Jožica, ampak od Tončke sem čula, da bo treba nekaj spremeniti.«

Dnevi so se prelevili v tedne, tedni v mesece, situacija v majhnem mestu pa še ni bila rožnata, kvečjemu bolj črna. Župan je od intenzivnega razmišljanja skorajda malce shujšal, dokler... dokler se mu ni posvetilo.

Prvi dan pouka so na srednji šoli, na katero so bili meščani majhnega mesta hudo ponosni, svečano odprli nov, vrtnarski oddelek. Majhnomeščani so si oddahnil; Situacija bo kmalu spet rožnata, svetu in sebi pa so še enkrat dokazali, da imajo pametne politike in hitre natakarije.

Kajti, kjer so politiki pametni, so natakariji hitri.

Marko Vrečič

Skrb za ptičke

Slovenski pregovori

Kdor me po pravici kara, me zares mara.

Otroka ni težko roditi, temveč vzgojiti.

Učenost brez čednosti — cvet brez sadja.

Ceneno blago je zmeraj drago.

Dober sosed je boljši kot deset stricev.

Potrpljenje je grenko zelišče.

Slaba vest je mutast birič.

Obrekljiv jezik je hujši kot kajči pik.

Mladina brez rdečih lic — kakor pomlad brez cvetlic.

Na jasno nebo in na sit trebuh se ni zanesti.

Visok je, kakor bi svet ne njem stal.

Skopost je hči norosti, varčnost hči modrosti.